

**NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO**

Výroční zpráva

Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského za rok 2023

Zřizovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Adresa: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského
Valdštejnská 161/20
118 00 Praha 1
IČ: 61387169

Autoři: Mgr. Martina Halířová, PhD.; Ing. Michaela Tatýrková
Sepsáno na základě podkladů od jednotlivých vedoucích a kurátorů

Obsah

ÚVODEM.....	5
Z HISTORIE NPMK	7
1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O ORGANIZACI.....	9
1.1 Organizační struktura NPMK	10
1.1.2 Organizační změny a personálie.....	13
1.1.3 Počty a struktura zaměstnanců	14
1.1.4 Vydané interní předpisy a příkazy.....	14
1.2. Medaile J. A. Komenského	15
2 ODBOR HISTORICKO-PEDAGOGICKÝ	15
2.1 Oddělení dějin školství (Pedagogické muzeum J. A. Komenského).....	15
2.1.1 Historická podsbírka.....	16
2.1.2 Podsbírka Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	18
2.1.3 Muzejní knihovna – podsbírka Knihy	19
2.1.4 Písemnosti a tisky.....	21
2.1.5 Školní pomůcky a inventář.....	23
2.1.6 Mapy	24
2.1.7 Pohyb v jednotlivých podsbírkách celkově.....	24
2.2 Archiv Přemysla Pittra a Olgy Fierzové	26
2.3 Restaurátorské oddělení.....	28
2.4 Odborná a vědecko-výzkumná činnost.....	28
2.4.1 Zpracování scénářů výstav	28
2.4.2 Odborné a výzkumné úkoly.....	29
2.4.3 Pořádání mezinárodních vědeckých konferencí	29
2.4.4 Členství ve vědeckých radách, organizacích a komisích.....	31
3 ODBOR PEDAGOGICKÁ KNIHOVNA J. A. KOMENSKÉHO	31
3.1 Základní informace o činnosti	32
3.2 Služby uživatelům knihovny	32
3.2.1 Informační, referenční a rešeršní služby.....	33
3.2.1.1 Rešeršní činnost.....	34
3.2.2 Průzkumy uživatelské spokojenosti.....	34
3.2.3 Metodické centrum pro školní knihovny (CŠK)	35
3.3 Knihovní fond	35
3.3.1 Budování knihovního fondu	35
3.3.2 Statistická data akviziční činnosti v roce 2023.....	36
3.3.3 Statistická data katalogizační činnosti v roce 2023	37
3.3.4 Ochrana a organizace knihovního fondu	37
3.3.5 Revize fondu	38
3.5 Sukova studijní knihovna literatury pro mládež	39

3.5.1 Budování a využití fondu Sukovy knihovny	39
3.5.2 Odborné činnosti Sukovy studijní knihovny pro mládež.....	39
3.6 Členství v jiných organizacích a komisích	40
4 ODBOR EKONOMICKÝ A SPRÁVNÍ	41
4.1 Oddělení IT	41
4.2 Oddělení správní a práce s veřejností.....	42
5 ODDĚLENÍ KONCEPČNÍ, EDUKAČNÍ A PR	43
5.1 Přehled zveřejněných podcastů.....	44
6 VÝSTAVNÍ, PUBLIKAČNÍ, VZDĚLÁVACÍ ČINNOST A SPOLUPRÁCE SE ŠKOLAMI.....	44
6.1 Výstavní činnost.....	44
6.1.1 Výstavy.....	45
6.1.1.1 Zapůjčené výstavy jiným institucím v České republice.....	46
6.1.1.2 Elektronické výstavy v zahraničí	48
6.1.1.3 Fyzické výstavy v zahraničí.....	48
6.1.2 Využití sbírkových předmětů NPMK, zápůjčky muzeím a jiným institucím v ČR (souhrn)	48
6.2 Publikační činnost	49
6.2.1 Přehled titulů vydaných NPMK a publikovaných statí pracovníků NPMK	50
6.2.2 Účast na konferencích	51
6.3 Spolupráce se školami a univerzitami.....	52
6.3.1 Kulturně-vzdělávací programy NPMK	52
6.3.2 Externí přednášková činnost.....	54
6.3.3 Akce pro veřejnost v NPMK	55
6.3.4 Statistická data návštěvnosti	62
6.4 Spolupráce s médii.....	63
6.5 Účast pracovníků NPMK na odborných seminářích, konferencích a ostatních akcích pořádaných NPMK a jinými subjekty	67
6.6 Rezortní projekty a digitalizace	69
6.6.1 Projekty	69
6.6.1.1 Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení včetně školních pomůcek ...	69
6.6.1.2 Retrokonverze 2321 fondu PK	69
6.6.1.3 Zpřístupnění Archivu P. Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu	70
6.6.1.4 Historická paměť „zapomenutého“ učitelstva = Učitelé a školy v historické paměti.	71
6.6.2 Digitalizace	71
6.7 Akreditované programy NPMK.....	72
6.7.1 Dobré knihy dětem. Současná literatura pro děti a mládež a její využití ve výuce	72
6.7.2 Metodická podpora ve vzdělávání k toleranci a humanitě – holocaust v dokumentech a výpovědích přeživších	73
7 ZAHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE.....	74
7.1 Spolupráce s českými a zahraničními institucemi	74

7.2 Zahraniční cesty	76
8 ROZBOR HOSPODAŘENÍ.....	78
Tabulky č. 2. a 2.1 – SUMÁŘ.....	78
Tabulka č. 2.1.1 Kmenová činnost	80
Tabulka č. 2.1.2 Rezortní projekty	81
Tabulka č. 2.1.3 Publikace Vzácné školní obrazy Dějepis	83
Tabulka č. 2.1.4 Mimořádné akce pro veřejnost – 2 x den v Pravěku.....	83
Tabulka č. 2.1.5 Učitelé a archeologie – sborník	83
Tabulka č. 2.1.6 Výstava Cesta kolem světa za 45 minut. Za obzory školního zeměpisu a dějepisu.....	83
Tabulka č. 2.1.8 Digitalizace školních filmů.....	84
Tabulka č. 2.1.9 Mezinárodní časopis Historia scholastica	84
Tabulka č. 2.1.10 Mezinárodní konference	84
Tabulka č. 2.1.11 Příspěvek ICOM.....	84
Tabulka č. 2.1.13 CzechELib	85
Tabulka č. 2.1.14 Digitalizace knihovního fondu.....	85
Tabulka č. 3 Přehled o závazcích a pohledávkách k 31. 12. 2023	85
Tabulka č. 4 Přehled o čerpání účelových prostředků.....	85
Tabulka č. 6 Peněžní fondy	87
Tabulka č. 7 Přehled o použití prostředků z mimorozpočtových zdrojů	89
Tabulka č. 8 Hospodářský výsledek a návrh přidělu do peněžních fondů.....	89
SEZNAM ZKRATEK.....	91
PŘÍLOHY	93

Úvodem

V roce 2023 Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (dále jen NPMK) plnilo úkoly podle *Plánu hlavních úkolů*, který byl Ministrem školství, mládeže a tělovýchovy ČR (dále MŠMT) schválen v lednu 2023. Plán navazoval na předchozí plány; kmenová činnost i nové úkoly byly v souladu se *Zřizovací listinou* NPMK.¹ Rozpočet na rok 2023 vycházel ze schváleného materiálu *Návrh rozpisu rozpočtu běžných výdajů a regulace zaměstnanosti pro ostatní přímo řízené organizace* na rok 2023 (č. j. MŠMT-33648/2022-1).

NPMK je specializovanou vědeckou paměťovou institucí, která je složena z *Pedagogického muzea J. A. Komenského* a *Pedagogické knihovny J. A. Komenského*. Obě tyto instituce sehrávají na centrální úrovni významnou roli v oblasti českých dějin školství. NPMK přispívá k systematickému poznání českého školství, učitelstva a vzdělanosti v interdisciplinárním evropském kontextu. Je institucí s funkcí sbírkotvornou, vědeckou, pedagogickou, výstavní, kulturně-vzdělávací, metodickou, informační, knihovnickou a propagační. Rovněž plní úkoly související s tvorbou, evidencí a ochranou sbírky jako součástí národního kulturního dědictví.

V rámci vědecké a kulturně-vzdělávací činnosti NPMK průběžně zajišťovalo nejen mezinárodní vědecké konference, odborné přednášky, vzdělávací programy, metodické semináře, akreditované programy, ale též prezentovalo sbírkové fondy prostřednictvím stálé expozice a krátkodobých výstav v ČR i zahraničí. Pokračovalo v odborné spolupráci s paměťovými institucemi, univerzitami, českými i zahraničními knihovnami, českými centry a zastupitelskými úřady v zahraničí a základními a středními školami (zejména na podporu šíření českého kulturního dědictví a na metodickou podporu při vzdělávání v rámci webinářů pro učitele, soutěží jako např. *Komenský a my*, *Zlatá stuha*, *Knih mého srdce* a další). Kmenová činnost NPMK vychází z celé řady zákonů, zejména ze zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb. Základní úkoly NPMK jsou dlouhodobého charakteru.

V roce 2023 bylo realizováno několik prioritních bodů, jako byla organizace mezinárodní vědecké konference *Dítě v časech nouze a naděje. Překonávání válečných útrap, epidemií a sociálních, psychických i tělesných handicapů dětí a mládeže* (19. a 20. červen 2023), vydání vědeckého časopisu *Historia scholastica* a spolupráce na odborných publikacích. Dalším úkolem bylo vytvoření přitažlivé interaktivní výstavy *Cesta kolem světa za 45 minut. Za obzory školního zeměpisu a dějepisu*, která nabízí zážitkové vzdělávání nejen v předmětu zeměpis, ale i v dějepisu, přírodopisu a ve společenských vědách. Velkou odezvu mezi návštěvníky měla v roce 2023 výstava *Pravěk, k tabuli!* Tato výstava byla v roce 2023 nominována *Českou archeologickou společností na Cenu Eduarda Štorcha*, zároveň ji kurátoři přihlásili do soutěže *Zlatý mamut*, pořádané Moravským zemským muzeem. Pracovníci muzea rozvíjeli odbornou a vědeckou spolupráci v oblasti kmenologie a dějin školství s českými a evropskými institucemi. Kurátoři podsbírek důsledně pokračovali v katalogizaci a inventarizaci sbírkového fondu NPMK dle *Koncepce nakládání se sbírkovým fondem NPMK v období let 2022 – 2027* a v souladu s *Příkazem ředitelky NPMK č. 3/2020 k Plánu inventarizace sbírkových fondů NPMK* (č. j. NPMK-144/2020).

Pedagogická knihovna J. A. Komenského (dále jen „PK“) v tomto roce prezentovala své služby pracovníkům MŠMT a OPŘO, a zpracovala aktuální metodický materiál pro školní

---

¹ (Zřizovací listina byla vydána jako Opatření ministra školství, mládeže a tělovýchovy č. j. MSMT-30584/2017-1 ze dne 6. 11. 2017).

knihovny, dále budovala centrální knižní fond z oblasti pedagogiky a pokračovala v digitalizaci historického fondu PK (učebnice zeměpisu a dějepisu) a v projektu CzechELib.

Vedení NPMK zintenzivnilo spolupráci s *Národním pedagogickým institutem* v oblasti revize RVP na podporu vzdělávacího procesu na školách (např. výuka o holocaustu a humanismu). Kromě výstavní a edukační činnosti se NPMK soustředilo na podporu vzdělávání formou on-line. Klíčovým nástrojem se stal internet, především webové stránky www.npmk.cz a sociální sítě – facebook, Instagram a YouTube.

Významnou změnou prošlo v roce 2023 i vedení NPMK. V červnu 2023 se rozhodla vzdát své funkce k 30. září 2023 dosavadní ředitelka muzea PhDr. Markéta Pánková, od 1. října byla řízením organizace pověřena Ing. Michaela Tatýrková.

Dne 26. 2. 2024 napsala PhDr. Markéta Pánková

Z historie NPMK

- 1879** *Ústřední spolek jednot učitelských v Čechách* jednal na valné hromadě o zřízení pedagogického muzea nebo stálé výstavy školních pomůcek
- 1883** byla založena *Stálá výstava školská* jako kabinet existujících školních pomůcek pro obecné a měšťanské školy
- 12. 4. 1890** byl ustanoven *Komitét pro oslavu výročí J. A. Komenského*, v svolání byl uveden záměr založit *Museum Komenského* prezentující komeniána
- červen 1890** došlo k otevření *Stálé výstavy školské*
- 28. 3. – 24. 4. 1892** byla uspořádána výstava, jejíž jádro představovaly vzácné exponáty popisující život a tvorbu J. A. Komenského
- 1893** *Museum Komenského* bylo předáno do správy *Stálé výstavy školské*
- 1895** sbírky *Stálé výstavy školské* byly rozšířeny o *Slavní učitelští*, který vznikl u příležitosti *Národopisné výstavy* v Praze. Cílem byla dokumentace života a díla významných osobností české pedagogiky
- 1906** byly schváleny stanovy *Společnosti českého muzea paedagogického*, předsedou jmenován František Drtina
- 1912** došlo ke změně názvu muzea na *Paedagogické museum Komenského*
- 1919** vznikl *Československý pedagogický ústav J. A. Komenského*, který převzal knihovnu muzea a značnou část sbírek
- 30. 5. 1925** byl ústav zrušen a sbírky opět přejala *Stálá výstava školská*. Knihovna se osamostatnila a vznikla *Pedagogická knihovna Komenského*
- 1945** došlo k přejmenování *Pedagogické knihovny Komenského* na *Státní pedagogickou knihovnu Komenského*
- 1953** *Sukova studijní knihovny literatury pro mládež* byla převedena do *Státní pedagogické knihovny Komenského*, bylo zřízeno bibliografické oddělení a oddělení speciálních referátů
- 30. 5. 1956** usnesením vlády bylo rozhodnuto vybudovat v Praze *Pedagogické muzeum J. A. Komenského*, které převzalo sbírky *Stálé výstavy školské*.
- 1958** *Státní pedagogická knihovna Komenského* se stala organizační složkou *Výzkumného ústavu pedagogického*
- 1959** muzeum bylo přičleněno k *Výzkumnému ústavu pedagogickému*
- 1974** došlo k delimitaci *Státní pedagogické knihovny Komenského* z *Výzkumného ústavu pedagogického* do *Ústavu školských informací* v Praze
- 1981** muzeum bylo převedeno pod *Ústřední ústav pro vzdělávání pedagogických pracovníků*
- 1982** kvůli nedostatečné kapacitě depozitářů byla předána část sbírkových předmětů do *Národního technického muzea* v Praze
- 1986** vedení muzea rozhodlo o převedení některých map a školních obrazů do *Muzea Komenského v Přerově*
- 1991** byl schválen nový *Statut Pedagogického muzea J. A. Komenského*, muzeum se stalo přímo řízenou organizací MŠMT
muzeum převzalo do správy *Archiv P. Pittra a O. Fierzové* (trvalá zápůjčka od spolku MILIDU)
začlenění *Státní pedagogické knihovny* do nově zřízeného *Ústavu pro informace ve vzdělávání*
- 1996** došlo k vystěhování muzea z prostor Valdštejnského paláce, sídlem muzea se stal dům U Zlatého slunce (Valdštejnská 20) a dům U Zlatého šífu (Valdštejnská 18)

vznikl *Nadační fond Přemysla Pittra a Olgy Fierzové*

- od 1. 1. 2004** byla knihovna přejmenována na *Národní pedagogická knihovna Komenského*
- 1. 9. 2005** ředitelkou muzea byla jmenována PhDr. Markéta Pánková
- 2006** muzeum převzalo budovy ve Valdštejské 18 a 20 do vlastní správy
- 2009** po rekonstrukci vnitřních prostor muzea byla otevřena nová stálá expozice (k předsednictví ČR v Radě EU)
- 2010 – 2016** byl realizován politický úkol vybudovat *Památník romského holocaustu* včetně expozice, v roce 2016 byl předán *Muzeu romské kultury*
- 2011** z rozhodnutí MŠMT zanikl *Ústav pro informace ve vzdělávání* a došlo ke spojení *Národní pedagogické knihovny* s *Pedagogickým muzeem J. A. Komenského* do jedné instituce s názvem *Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského*
- 2015** vznikl mezinárodní vědecký časopis *Historia scholastica* pro dějiny výchovy a vzdělání vydávaný NPMK ve spolupráci s Technickou univerzitou v Liberci
- 2016** *Pedagogická knihovna J. A. Komenského* se přestěhovala z budovy v Mikulandské ulici do rekonstruované budovy v Jeruzalémské ulici 12
- 2020 – 2022** NPMK koordinovalo celostátní *Národní oslavy J. A. Komenského*
- 30. 9. 2023** PhDr. Markéta Pánková NPMK se vzdala se funkce ředitelky
- od 1. 10. 2023** vedením NPMK pověřena Ing. Michaela Tatýrková

1. Základní informace o organizaci

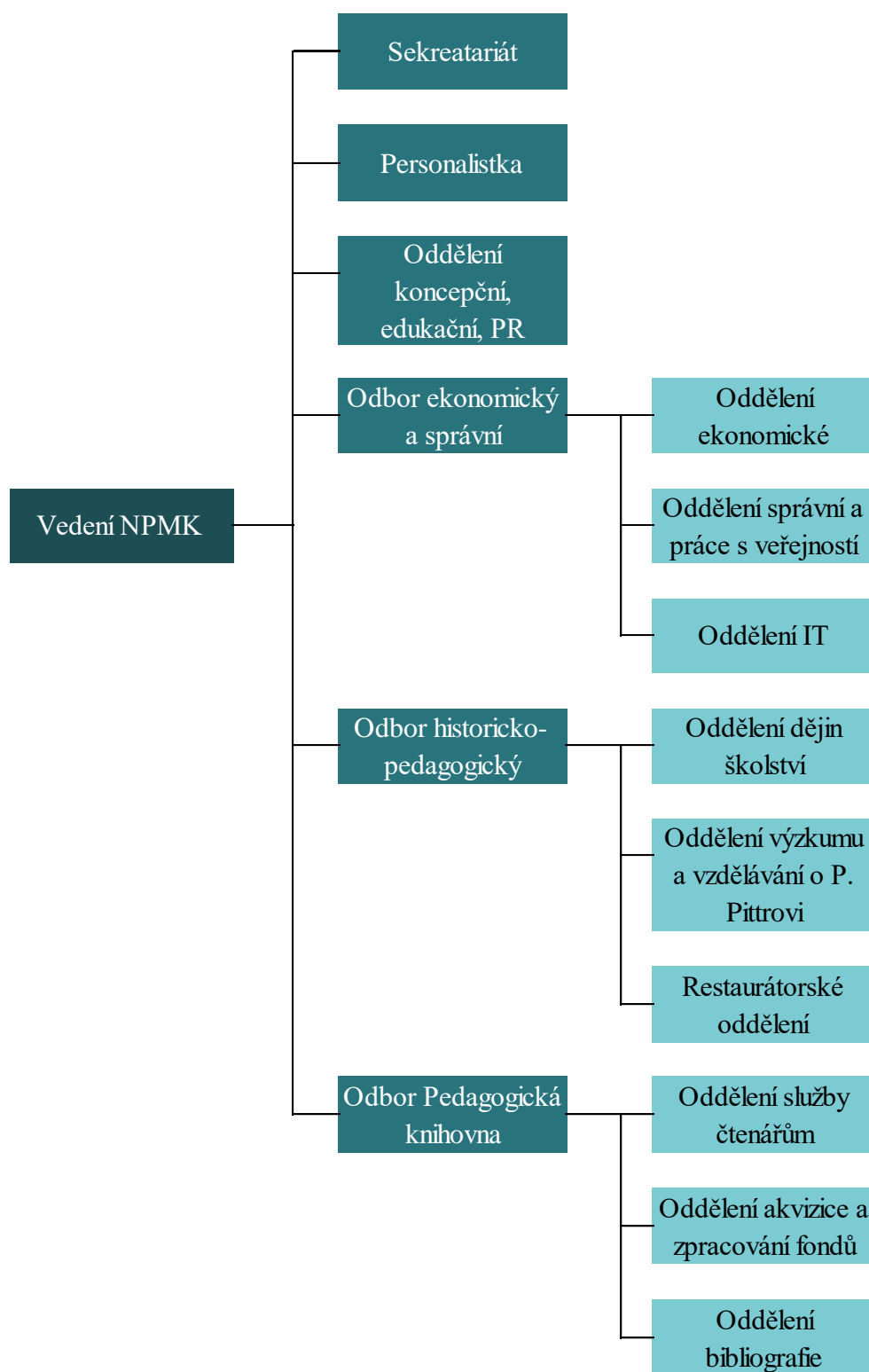
Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (NPMK) je státní příspěvkovou organizací přímo řízenou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Tato organizace se člení na *Pedagogické muzeum J. A. Komenského* (sídlí na adrese Valdštejnská 18 a 20, Praha 1) a veřejnou *Pedagogickou knihovnu J. A. Komenského* (sídlí na adrese Jeruzalémská 12, Praha 1).

NPMK je členem Asociace muzeí a galerií ČR (AMG); Svazu knihovníků a informačních pracovníků (SKIP); Sdružení knihoven ČR (SDRUK), Mezinárodní rady muzeí – ICOM (International Council of Museums), kde je členem Výboru pro vzdělávání a kulturní akce CECA.

K hlavním úkolům NPMK patří sbírkotvorná činnost, vědecko-výzkumná činnost v oblasti dějin školství a vzdělávání a poskytování veřejných knihovnických, metodických a informačních služeb. Výsledky výzkumu jsou prezentovány v odborném periodiku *Historia scholastica*, v rámci pořádaných výstav a na odborných konferencích a seminářích v České republice a zahraničí.

NPMK je vědecko-výzkumnou organizací evidovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

1.1 Organizační struktura NPMK

vedení muzea přímo řídí:

- oddělení koncepční, edukační a PR (styky s veřejností)
- personalistku
- asistentku
- jednotlivé odbory, a to:

Odbor historicko-pedagogický J. A. Komenského (Pedagogické muzeum):

- Oddělení dějin školství
- Oddělení výzkumu a prezentace odkazu Přemysla Pittra
- Oddělení restaurátorské

Odbor Pedagogické knihovny J. A. Komenského (Pedagogická knihovna):

- Oddělení služby čtenářům
- Oddělení akvizice a zpracování fondů
- Oddělení bibliografie

Odbor ekonomický a správní:

- Oddělení ekonomické
- Oddělení správní a práce s veřejností
- Oddělení IT.

Zastupující ředitelka plní úkoly vedoucí organizace a je oprávněna zastupovat organizaci navenek, za spolupráce vedoucích jednotlivých odborů vydává organizační, provozní a pracovní řády a další vnitřní předpisy organizace. Přímou řídí oddělení koncepční, edukační a PR (styky s veřejností), personalistku a asistentku. Zároveň jí podléhají jednotlivé odbory. Vedení muzea NPMK v souladu se *Zřizovací listinou* vydanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy svolává své poradní orgány, a to: *Vědeckou radu* a *Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost NPMK*. Dne 17. května 2023 byl ředitelkou PhDr. Markétou Pánkovou ustaven *Poradní sbor pro Encyklopedii Komenského* (č. j. NPMK-122/2023).

Sekretariát zabezpečuje administrativní agendy vedení muzea i poradních orgánů včetně jejich evidence, připravuje podklady pro porady vedení a jejich zápisy. Participuje na předkládání materiálů NPMK pro MŠMT ve spolupráci se všemi odbory NPMK. Zajišťuje spisové a datové služby ve spolupráci s ekonomickým odborem. Zároveň spolupracuje na propagační činnosti NPMK, poskytuje odbornou a jazykovou spolupráci při zpracování programů, publikací a výstav, kooperuje na všech akcích pořádaných NPMK i přípravě a zajištění akcí partnerů. Zajišťuje korespondenci s MŠMT, zahraničím a přípravu zahraničních cest.

Personalistka zajišťuje veškerou agendu související s personální administrativou zaměstnanců. Vede evidenci zaměstnanců a jejich osobních údajů, dohlíží na soulad se související legislativou, spravuje veškeré pracovní-právní písemnosti a dokumenty. Vede mzdovou agendu.

Oddělení koncepční, edukační a PR zajišťuje propagaci organizace ve veřejném a on-line prostoru (sociální sítě, podcasty). Edukátorky vytvářejí doprovodné programy k výstavám. Pracovníci oddělení koordinují s muzejními průvodci a pracovníky recepce plynulý chod objednaných skupinových návštěv, podílejí se na přípravě a realizaci návrhů propagačních materiálů muzea, vytvářejí kulturně vzdělávací aktivity pro veřejnost, spolupracují s dalšími vzdělávacími organizacemi, pomáhají při technické realizaci výstav v prostorách NPMK a také kooperují s pracovníky odborného oddělení při tvorbě výstav v souvislosti s edukačními aktivitami.

Odbor historicko-pedagogický zodpovídá za sbírkotvornou činnost, ochranu a prezentaci sbírek. **Oddělení dějin školství** (dále muzeum) získává, shromažďuje, eviduje, řádně spravuje, odborně zpracovává, uchovává a zpřístupňuje sbírky muzejní povahy. Jednotliví kurátoři se rovněž věnují vědecko-výzkumné činnosti. Oddělení spravuje sbírku evidovanou v Centrální evidenci sbírek pod č. PMK-010-03-08/375010. Sbírkový fond tvoří šest podsbírek: podsbírka *Knihy* (fond je specializovaný na vývoj českého školství), podsbírka *Písemnosti a tisky* (dokumenty a pozůstalosti osobností, dokumenty různých typů a druhů škol apod.), podsbírka *Historická podsbírka* (fondy školních obrazů, grafiky, umělecká sbírka, umělecké tisky), podsbírka *Mapy*, podsbírka *Školní pomůcky a inventář* (včetně lavic, tělocvičného náradí ap.) a podsbírka *Fotografie*.

Muzeum se ve své odborné činnosti řídí zákonem č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů a dalšími předpisy *Ministerstva kultury* (zejména Vyhláškou č. 96/2013 Sb., kterou se mění vyhláška č. 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů ze dne 12. dubna 2013 a souvisejícími metodickými pokyny). Kurátoři navrhují témata výstav, zpracovávají libreta a scénáře výstav a realizují je. Při realizaci výstav spolupracují s ostatními odděleními.

Oddělení výzkumu a prezentace odkazu Přemysla Pittra spravuje Archiv Přemysla Pittra a Olgy Fierzové (česká a švýcarská část, Kartotéka dětí), který vznikl cílevědomým zájmem jeho původců o zachování dokumentace své činnosti. Po smrti Olgy Fierzové (1990) zdědil pozůstalost švýcarský spolek MILIDU, který ji v září 1991 zapůjčil do správy Pedagogického muzea J. A. Komenského v Praze, součástí fondu je knihovna.

Restaurátorské oddělení zabezpečuje ochranu sbírkových předmětů a fondu PK, provádí restaurátorské a konzervační práce, monitoruje stav sbírkových předmětů a spolupracuje při tvorbě výstav.

Odbor Pedagogické knihovny je podle zákona 257/2001 Sb. o knihovnách a provozování veřejných knihovnických a informačních služeb specializovanou veřejnou knihovnou, která shromažďuje fond domácí a zahraniční literatury, informačních pramenů a zdrojů z oblasti výchovy, vzdělávání, školství a příbuzných společenských věd. Poskytuje svým uživatelům (fyzickým i právnickým osobám) veřejné knihovnické a informační služby. Jako specializovaná knihovna spravuje a doplňuje historické a novodobé fondy učebnic, komeniologické literatury a literatury pro děti a mládež v *Sukově studijní knihovně literatury pro mládež*; buduje a zpřístupňuje sekundární informační fondy; dokumentačně zpracovává českou i zahraniční článkovou pedagogickou literaturu a je garantem za dokumentační zpracování české pedagogické literatury pro *Českou národní bibliografii*. **Oddělení služby čtenářům** poskytuje veřejné knihovnické a informační služby. **Oddělení akvizice a zpracování fondů** rozšiřuje fond knihovny a zpracovává a eviduje jednotlivé přírůstky. Úkolem **oddělení bibliografie** je analytické zpracování článkové literatury z fondu PK. Mezi úkoly oddělení patří správa a doplňování *Českého pedagogického tezauru* jakožto hlavního popisného nástroje PK. Pracovníci oddělení se podílejí na rešerších a na řadě projektů instituce.

Odbor ekonomický a správní se skládá ze tří částí. **Oddělení ekonomické** zodpovídá za řádné hospodaření instituce, zajišťuje ekonomické plánování a výkaznictví, vede účetnictví a provádí výplaty mezd a veškeré odvody a platby. Vede skladové hospodářství. **Oddělení správní a práce s veřejností** zajišťuje provoz pro veřejnost, vede průvodkyně, podílí se na digitalizaci a dokumentaci sbírek a fotografování veřejných událostí, zajišťuje provoz a opravu budov. Podílí se na přípravě výstav. **Oddělení IT** kompletně zajišťuje chod a správu výpočetní techniky ve všech objektech. Odpovídá za funkčnost katalogizačních systémů a podílí se na přípravě výstav a je k dispozici ostatním pracovníkům NPMK.

Vědecká rada je základním vědeckým orgánem NPMK, jehož cílem je koordinace krátkodobé a dlouhodobé koncepce vědecké činnosti muzea, všestranná podpora a hodnocení probíhajících i plánovaných vědeckých projektů.

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost NPMK je poradním orgánem NPMK v oblasti sbírkotvorné činnosti, jehož cílem je koordinace krátkodobé a dlouhodobé koncepce sbírkotvorné činnosti, vyjadřuje se k sbírkotvorným strategiím jednotlivých podsbírek, schvaluje akvizice (nákupy) a odpisy ze sbírky NPMK.

Poradní sbor pro Encyklopedii Komenského je novým poradním orgánem zřízeným kvůli plánovanému vydání publikace *Encyclopaedia Comeniana*.

1.1.2 Organizační změny a personálie

Emeritní ředitelka PhDr.
Markéta Pánková

PhDr. Markéta Pánková byla ředitelkou Pedagogického muzea J. A. Komenského osmnáct let, od 1. září 2005 do 30. září 2023. V roce 2006 byla ministryní školství JUDr. Petrou Buzkovou jmenována předsedkyní přípravného výboru mezinárodní konference *Odkaz Jana Amose Komenského kultuře vzdělávání* (15. – 17. 11. 2007), která připomněla 350. výročí prvního vydání *Opera didactica omnia*. Příspěvky z této konference byly vydány v samostatné publikaci *J. A. Komenského Odkaz kultuře vzdělávání*.

Po dobu svého ředitelování se snažila NPMK zmodernizovat a pomocí realizace nových koncepcí zajistit rozvoj instituce ve všech směrech činnosti: v oblasti sbírkotvorné, vědecké, informační, publikační, výstavní, vzdělávací i prezentační. V letech 2008–2009

koordinovala vytvoření nové stálé moderní expozice *Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě* a uspořádala katalogy k expozici v české a anglické verzi. Je také autorkou nebo spoluautorkou řady výstav s komeniologickou tematikou (např. cizojazyčná *výstava J. A. Comenius. Vzdělávání pro všechny* či *výstava Komenský v komiksu*), aktivně spolupracuje s českými školami a univerzitami v České republice a zahraničí. V letech 2010–2017 zajistila rekonstrukci historické budovy, ve kterých část instituce sídlí dodnes.

Na základě politického rozhodnutí vlády České republiky v letech 2010–2016 koordinovala vznik nové expozice *Průsečík tragických osudů 1940–1950. Střední Evropa* v Památníku Hodonín u Kunštátu a stavbu jeho tří budov (budovu dozorců, vězeňský barák a Infocentrum). V roce 2017 *Památník holocaustu Romů a Sintů na Moravě* převzalo *Muzeum romské kultury*.

V letech 2019–2022 koordinovala *Národní oslavy J. A. Komenského 2020–2022*. V rámci nich bylo připomenuto 350. výročí úmrtí J. A. Komenského a 430. výročí narození J. A. Komenského, k oslavám vznikly webové stránky <https://www.comenius350.cz/>.

PhDr. Markéta Pánková je autorkou či spoluautorkou řady publikací z oboru dějin školství, učitelstva, vzdělanosti a komeniologie, pořádá řadu akreditovaných odborných akcí a realizuje mezinárodní konference z dějin školství a komeniologie. Je členkou vědecké organizace *Comenius Academic Club* se sídlem v New Yorku, zástupkyní vedoucího redaktora mezinárodního časopisu *Historia scholastica*, členkou mezinárodní redakční rady *Croatian Education Sciences*, členkou edičního týmu pro přípravu *Encyclopaedia Comeniana* a *Sdružení historiků České republiky*, dále členkou vědecké rady *Centra pro dějiny vzdělanosti Historického ústavu Akademie věd ČR*. Jako členka *Emisní komise při Ministerstvu průmyslu a obchodu* navrhla a připravila podklady k vydání několika známek *České pošty*, které připomínají dílo J. A. Komenského a významné události českých dějin. Rovněž působila jako výkonná ředitelka *Nadačního fondu P. Pittra a O. Fierzové*.

Za svou činnost byla vyznamenána několika medailemi J. A. Komenského a medailí Přemysla Pittra. Dne 14. září 2023 v prostorách Senátu Parlamentu České republiky obdržela od MŠMT *Medaili J. A. Komenského* 1. stupně za svou vynikající činnost v oblasti vzdělávání. V říjnu 2018 obdržela cenu Ministerstva kultury *Artis Bohemiae Amicis* za šíření dobrého jména české kultury v českých zemích a v zahraničí. V květnu 2019 obdržela medaili ústředního školního inspektora Tomáše Zatloukala *Za zásluhy a rozvoj kvality vzdělávání*. Ve stejném roce také převzala čestné vyznamenání *Bene Merito* udělované ministrem zahraničních věcí Polské republiky za zásluhy o propagaci Polska v zahraničí. V současné době v NPMK působí jako vědecká pracovnice. Vedením instituce místo PhDr. M. Pánkové byla pověřena **Ing. Michaela Tatýrková**, která v NPMK působí deset let, naposledy na pozici vedoucí *Odboru ekonomického a správního*. K 1. 10. 2023 byla jmenována zastupující ředitelkou NPMK, kterou zůstane do doby, než zřizovatel do čela NPMK vybere nástupce či nástupkyni.

V roce 2023 odešla do důchodu dlouholetá kurátorka podsbírky Fotografie, její podsbírku převzala do správy kurátorka Historické podsbírky. Zároveň se své funkce vzdala vedoucí Odboru Historicko-pedagogického, v listopadu 2023 byla jmenována její nástupkyně.

1.1.3 Počty a struktura zaměstnanců

Evidenční počet zaměstnanců:	61
Přepočtený evidenční počet zaměstnanců	49
Přírůstky a úbytky zaměstnanců	6/6

Struktura zaměstnanců k 31. 12. 2023

Dle vzdělání	Počet
Vysokoškolské bakalářské, magisterské a vyšší	42
Úplné střední odborné, úplné středoškolské všeobecné	18
Vyučených, vyučených s maturitou	1
Základní	0

Dle věku	Počet
15 – 24 let	0
25 – 34 let	14
35 – 44 let	10
45 – 54 let	14
55 – 64 let	14
65 a více	9

Ekonomické a obslužné agendy vykonává 49 pracovníků. V r. 2023 činil limit počtu zaměstnanců v kmenové činnosti ve výši 48,24 přepočtených úvazků, limit počtu zaměstnanců v rezortních projektech zůstal ve výši 1,80 přepočtených úvazků.

1.1.4 Vydané interní předpisy a příkazy

Číslo jednací	Název
NPMK-167/2023	Interní směrnice o oběhu účetních dokladů
NPMK-204/2023	Vnitřní platový předpis
NPMK-205/2023	Příkaz k provedení inventarizace majetku, zásob a závazků
NPMK-206/2023	Pracovní řád
NPMK-211/2023	Příkaz k aktualizaci sbírky NPMK v Centrální evidenci sbírek
NPMK-215/2023	Interní směrnice – Práce z domova

NPMK-216/2023	Dodatek Příkazu č. 3/2020 (č. j. 144/2020)
NPMK-237/2023	Dodatek č. 2 k Depozitárnímu řádu vydanému pod č. j. 206/2006
NPMK-244/2023	Příkaz o vyřazení předmětů ze sbírky NPMK – Písemnosti a tisky
NPMK-245/2023	Příkaz o vyřazení předmětů ze sbírky NPMK – Školní pomůcky a inventář
NPMK-246/2023	Příkaz o vyřazení předmětů ze sbírky NPMK – podsbíрка Knihy
NPMK-258/2023	Příkaz k inventarizaci podsbírek Fotografie, Mapy, Školní pomůcky a inventář

1.2. Medaile J. A. Komenského

Od r. 1992 jsou předávány *Medaile J. A. Komenského* významným osobnostem z oblasti dějin školství, historie, komeniologie a dalších příbuzných oborů. V roce 2023 byly medaile uděleny těmto osobnostem, které dlouhodobě podporovaly rozvoj NPMK a zapsaly se do dějin evropského školství:

- 28. 3. PhDr. Ondřej Andrys, MAE, MBA, MPA, státní tajemník MŠMT
Petr Mašlaň, zástupce ředitele Gymnázia a Hudební školy hl. města Prahy
Hana Lejsková, dlouholetá ředitelka MŠ Záhumenice (Brno)
- 25. 4. prof. Dr. hab. Heliodor Muszyński, UAM w Poznaniu
- 19. 6. prof. Dr. Marc Depaepe, rektor Katholieke Universiteit Leuven (dále KU)
- 27. 9. PhDr. Vjenceslav Herout, Daruvar, emeritní předseda historické rady Svazu Čechů, Chorvatsko

Dne 28. 3. 2023 obdržela medaili J. A. Komenského ředitelka Mateřské školy Záhumenice paní Hana Lejsková za šíření odkazu J. A. Komenského prostřednictvím vzdělávacích programů pro děti

2 Odbor historicko-pedagogický

Odbor historicko-pedagogický zodpovídá za sbírkotvornou činnost, ochranu, prezentaci sbírek, včetně vědecko-výzkumné činnosti. Je složen ze tří oddělení: **Oddělení dějin školství** (Pedagogické muzeum), **Oddělení výzkumu a prezentace odkazu Přemysla Pittra**, které spravuje *Archiv Přemysla Pittra a Olgy Fierzové* (česká a švýcarská část, Kartotéka dětí) a **Restaurátorského oddělení**.

2.1 Oddělení dějin školství (Pedagogické muzeum J. A. Komenského)

Péče o sbírky se uskutečňovala v souladu s vnitřními předpisy NPMK. Zasedání *Poradního sboru NPMK pro sbírkotvornou činnost* se konalo 2. 11. 2023. Poradní sbor schválil návrhy jednotlivých kurátorů na nákupy a odpisy z podsbírek.

Sbírkový fond tvoří **šest podsbírek**, přičemž podsbírka Historická a podsbírka Fotografie je od roku 2023 spravována jednou kurátorkou. Péče o podsbírku Písemnosti a tisky je kvůli velkému množství dokumentů rozdělena mezi čtyři kurátory, podsbírka Mapy a podsbírka Školní pomůcky a inventář má společného kurátora.

Sbírkový fond je uložen ve dvou depozitářích, depozitární prostory nejsou v majetku NPMK. V depozitářích (Lhota u Dolních Břežan a Horní Počernice, ul. Ve Žlábku) byly prováděny pravidelné kontroly (monitorování klimatických podmínek – teploty a relativní vlhkosti), kurátoři prováděli manipulační práce související se správou podsbírek a jejich ochranou.

V r. 2023 byla sbírka NPMK třikrát aktualizována v Centrální evidenci sbírek (CES), a to v lednu, červnu a říjnu. Celkem bylo **nahlášeno 8995 evidenčních čísel** (viz tabulka).²

Fond	Leden	Květen	Říjen	Celkem
Historická	70	0	38	108
Knihy	15	88	60	163
Písemnosti a tisky	2672	2457	3069	8198
Fotografie	192	154	74	420
Školní pomůcky	106	0	0	106
Celkem	3055	2699	3241	8995

2.1.1 Historická podsbírka

Historická podsbírka byla v roce 2023 doplňována nákupem, dary, vlastním sběrem. Do sbírkového fondu za rok 2023 celkem přibylo **49 kusů** (přírůstková čísla H 1/2023 – H 48/2023). Všechny sbírkové předměty byly zapsány v 1. i 2. stupni evidence, mají kartu v systému Bach a pořízenu fotodokumentaci.

Způsob akvizice:

Koupě: 39 ks

Dar: 5 ks

Staré fondy NPMK: 1 ks

Vlastní sběr: 4 ks

Inventarizace podsbírky

V rámci inventarizace, která probíhá na základě příkazu ředitelky č. 3/2020, byl plán inventarizace splněn. Během inventarizace probíhala kontrola uložení fondu. Předměty vyžadující péči restaurátora byly předávány do dílny. V letošním roce bylo takto předáno **36 ks** (protokoly R 1/2023- R 3/2023). Proces restaurování dokončen u 29 ks.

Celkem revidováno **1000 inventárních čísel**.

Jednalo se konkrétně o:

Školní obrazy: O I: Prvouka, má celkem 477 inv. č. (O I -1 – O I -172), tj. 477 ks. V předchozích letech bylo vyřazeno 16 ks. Fyzicky má tedy fond 461 ks.

Školní obrazy: O VI: Prvouka, má celkem 541 inv. č. (O VI.A 1 – O VI.A 425), tj. 541 ks. V předchozích letech byly vyřazeny 2 ks. Fyzicky má tedy fond 539 ks.

Výpůjčky

² Počty položek v CES po jednotlivých podsbírkách: Školní pomůcky – 1566; Mapy – 349; Fotografie – 8337; Písemnosti a tisky – 26833; Knihy – 24401; Historická – 13986.

V roce 2023 byly v rámci podsbírky evidovány 2 výpůjčky, celkem byly zapůjčeny 2 sbírkové předměty.

1/2023: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Výzdoba salónku.

2/2023: Výstaviště Lysá nad Labem s. r. o. Výstava: Kůň – mistrovská díla.

Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva

V roce 2023 kurátorka podsbírky uzavřela 8 dohod, poskytnuto bylo celkem 42 digitálních kopií sbírkových předmětů.

Badatelský servis

Kurátorka zodpověděla 9 badatelských dotazů, na většinu dotazů bylo odpovězeno prostřednictvím e-mailu. Dotazy pocházely od jednotlivců a institucí, konkrétně z: *Umělecko-průmyslového muzea, Národního památkového ústavu, Českého muzea stříbra, Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, Muzea Českého krasu v Berouně a Comenius Musea v Naardenu*. Zároveň proběhla 1 badatelská návštěva badatelky z *Umělecko-průmyslového muzea*

Nejvýznamnější akvizice

Mezi nejvýznamnější akvizice patřil dar výročních medailí, které věnovala do podsbírky Univerzita Karlova. Dále nákupem byl získán obraz L. Kuby *Čtení pohádky*, soubor historických školních rozvrhů nebo dva školní obrazy ze souboru *Fáze kmenového vývoje člověka*, které ve sbírkách chyběly.

Pamětní medaile k 670. výročí založení Univerzity Karlovy, 2018

Ludvík Kuba: Čtení pohádky, 1910.

Visací tabule školní č. 10. Hedvábnictví. Vydavatel Jan Pátek, Prag, 2. polovina 19. století.

Jedlé houby. Prof. Raschkes erste Tafel essbarer Pilze, kolem r. 1900.

Voda - základ života, ale i zdroj nebezpečí. Autor: Antonín Pospíšil. 50. nebo 60. léta 20. století

2.1.2 Podsbírka Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média

V podsbírce *Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média* byly zpracovány staré fondy, zároveň byla sbírka rozšiřována nákupem a dary.

Do sbírkového fondu za rok 2023 celkem přibylo **229 kusů** (přírůstková čísla FA 1/2023 – FA 68/2023). Všechny sbírkové předměty byly zapsány v 1. i 2. stupni evidence, mají kartu v systému BACH a pořízenou fotodokumentaci.

Způsob akvizice:

Koupě: 4 ks

Dar: 59 ks

Staré fondy NPMK: 166 ks

Inventarizace podsbírky

V rámci inventarizace, která probíhá na základě příkazu ředitelky č. 3/2020, byl plán inventarizace splněn.

Celkem revidováno **1672** inventárních čísel.

S1/VII. 393 inv. č.

S1/VIII. 320 inv. č.

S1/IX. 209 inv. č.

N VII. 750 inv. č.

Výpůjčky

V roce 2023 nebyla realizována žádná zápůjčka.

Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva

V roce 2023 kurátorka podsbírky uzavřela 1 dohodu, poskytnuta byla celkem 1 digitální kopie sbírkového předmětu.

Badatelský servis

Na podsbírku nebyl v roce vznesen žádný badatelský dotaz.

Nejvýznamnější akvizice

Mezi nejvýznamnější akvizice patří nákup fotografií přes portál Aukro.

Skupinová školní fotografie dívčí třídy obecné školy na Žižkově, 1. třetina 20. století

Skupinová fotografie sokolek (žákyň) v krojích v tělocvičně v Nuslích, 1926

2.1.3 Muzejní knihovna – podsbírka Knihy

Podsbírka Knihy představuje specializovanou muzejní knihovnu, která je zapsána podle zákona č. 257/2001 Sb. o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických služeb, v platném znění pod evidenčním číslem 6251/2006 do evidence knihoven vedené *Ministerstvem kultury České republiky*. Veškeré knihovnické fondy jsou půjčovány pouze k prezenčnímu studiu.

Muzejní knihovna sdílí společný on-line katalog Portaro s PK.

Knihovnice je správkyň CES a je pověřena přidělováním ISBN. V roce 2023 byla přidělena 3 čísla ISBN a zároveň byly zaslány zákonem dané povinné výtisky.

Knižní fond se skládá ze sbírkové knihovny a příruční knihovny. Na konci roku 2023 měla knihovna **30 374** exemplářů (viz tabulka)

Fondy	Počet exemplářů
Sbírky a příruční knihovna	28 517
Staré tisky sbírky	1357
Muzejní knihovna periodika	500
Celkem v těchto fondech	30 374

Knihovna pravidelně přispívá do *Souborného katalogu České republiky* (dále SKČR) pod siglou ABE 356. V roce 2023 bylo do SKČR **zasláno 1157** záznamů.

Sbírkový fond byl rozšiřován dary knih, nákupem a zpracování dosud nezpracovaných starých tisků, celkem bylo zapsáno: 176 přírůstkových čísel (KSb1/2023-KSb176/2023), 176 inventárních čísel, tj. **178** kusů, z toho:

darem 77 inv. č.

koupí 21 inv. č.

vlastním sběrem 78 inv. č.

Příruční knihovna byla rozšiřována především dary. Zapsáno bylo celkem v 1. stupni evidence 29 přírůstkových čísel, 29 inventárních čísel, 36 kusů,

z toho:

koupí 6 inv. č.

na základě dohody o reprodukci 4/2023 1 inv. č.

darem 22 inv. č.

Inventarizace podsbírky

V roce 2023 proběhla v letních a podzimních měsících inventarizace na základě příkazu ředitelky č. 3/2020, kterým se stanovuje plán inventarizací na roky 2020–2030. Celkem bylo revidováno **2565** inventárních čísel, tj. 2636 ks.

fond	inv. č.	ks
12 Přírodověda a zdravotvída	744	744
13 Fyzika, chemie	449	449
14 Počty a geometrie	933	933
15 Psaní, obaly, sešity	253	314
16 Kreslení a výtvarná výchova	186	196

Nedohledány byly předměty, které chyběly i při revizích v předchozích letech, z toho důvodu byly po schválení Sbírkovatrné komise odepsány, jednalo se celkem o 6 inventárních čísel. Do restaurátorských dílen bylo předáno 25 knih.

Výpůjčky

Muzejní knihovna nemá vlastní badatelnu. Knihy jsou ve většině případů půjčovány do studovny v PK, kde má badatel větší pohodlí. Celkem bylo zapůjčeno **20** knih **4** badatelům. Výpůjčky jiným institucím nebyly v roce 2023 realizovány.

Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva

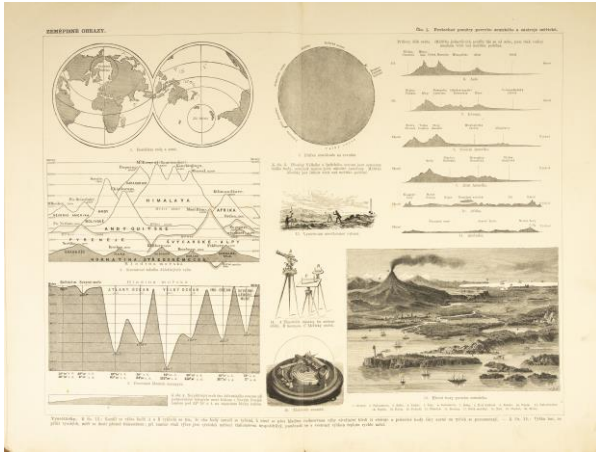
V roce 2023 nebylo poskytnuto žádné jednorázové reprodukční právo.

Badatelský servis

V roce 2023 bylo zodpovězeno celkem **19** badatelských dotazů, přičemž většina se týkala dějin školství, učebnic a fondů muzea. Dotazy pocházely většinou od veřejnosti, pouze dva dotazy pocházely od institucí: *Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy* a *Městského muzea v Poličce*.

Nejvýznamnější akvizice

Nejzajímavější akvizice proběhly koupí z nabídky antikvariátů. U příležitosti výstavy *Cesta kolem světa za 45 minut* byly zakoupeny *Zeměpisné obrazy* (inv. č. 09 486) německý *Astronomický obrázkový atlas* z roku 1851 (inv. č. 09 485).

Jan Bohuslav Novák, *Zeměpisné obrazy*.
Tábor, 1882.

Ludwig Preyssinger,
Astronomischer Bilder Atlas.
Schwäb. Hall, 1851

2.1.4 Písemnosti a tisky

Podsbírka Písemnosti a tisky je specifická kvůli své rozsáhlosti, z tohoto důvodu ji spravují čtyři kurátoři, část JAK spravuje kurátorka historické podsbírky, dva fondy jsou deponovány v PK a jsou zpracovávány pracovníkem APP a pracovníci PK.

Sbírkový fond byl rozšiřován dary archiválií od jednotlivců i institucí. V roce 2023 přibily do pomocného fondu pouze jednotliviny jako je strojopis příspěvků přátel PhDr. Markéty Pánkové k jejímu vzdání se funkce ředitelky v září 2023 (darovala Marie Chrobáková, editorka sborníku), fotoalbum se snímky z návštěvy PhDr. Markéty Pánkové a českých historiků v Ázerbájdžanu v r. 2019, osobní doklady učitelky na českých školách na Podkarpatské Rusi Marie Pospíšilové z meziválečného období, či školní sešity Marie Fajtové z *Městské odborné školy pro ženská povolání* v Praze ze 40. let. 20. století. Tyto písemnosti byly sepsány do evidence v rámci Pomocného fondu a budou zapsány do sbírky, jakmile bude vytvořena nová koncepce podsbírky.

Po celý rok 2023 pokračovaly práce na vytvoření lokačního seznamu archiválií z podsbírky, jemuž předcházelo sjednocení jednotlivých fondů tak, aby bylo možné zjistit jejich velikost v převodu na běžně uváděné míry, tedy běžné archivní metry. Byl vytvořen **lokační seznam** té části podsbírky, která je uložena v depozitáři ve Lhotě. Díky těmto rozsáhlým pracím byla poprvé určena velikost celé podsbírky; včetně písemností uložených v budově muzea (jedná se o převážnou část fondu Slavín a fondu Vysoké školy). Podsbírka Písemnosti a tisky byla ke konci roku 2023 uložena v **1137 kartonech** (tedy 142 b.m.); Pomocný fond tvořil **494 kartonů a 182 šanonů (80 b.m.)**, celkově má sbírka Písemností a tisků **222 běžných metrů**. Zároveň proběhlo vnitřní utřídění fondu František Bakule.

Během roku 2023 bylo do databáze Bach pořízeno **5489 zápisů**. Jednalo se jednak o přepisy za starých kartotékových lístků (původní nevyhovující 2. stupeň sbírkové evidence) v rámci revize, jednak o zpracování sbírek zapsaných v 1. stupni chronologické evidence do 2. stupně sbírkové evidence.

Inventarizace podsbírky

Inventarizace sbírky NPMK probíhala v souladu s Příkazem ředitelky NPMK č. 3/2020 k Plánu inventarizace sbírkových fondů NPMK (č. j. NPMK-144/2020). Celkový počet zinventarizovaných inventárních čísel **2714**.

Zinventarizovány byly fondy:

11 Úřední a třídní knihy, rozvrhy hodin – 554 i. č.

- 12 Historie školství – 85 i. č.
- 13 Školská organizace – 116 i. č.
- 13A Pokusné školy (dle V. Příhody) – 67 i. č.
- 13 B – G Školské reformy podnícené V. Příhodou – 85 i. č.
- 13 H Pokusné školy – Kladno – 6 i. č.
- 13 KL Pokusné školy – 12 i. č.
- 13 Z Pokusné školy (dle V. Příhody) – 10 i. č.
- 13 II Reforma školství – 25 i. č.
- 14 Vývoj školské správy – 168 i. č.
- 25 Péče o mládež – 367 i. č.
- 25 LM Liga lesní moudrosti – 148 i. č.
- 31 Další vzdělávání učitelstva – 299 i. č.
- 31 I Sjezdy abiturientů – 3 i. č.
- 31 C Pedagogické čtení – 3 i. č.
- 31 R Úřední razítka – 1 i. č.
- 32 B Jiné postavy neučitelské – 44 i. č.
- 34 Různé politické strany – 37 i. č.
- 34 a Boj o novou socialistickou školu – 41 i. č.
- 35 Učitelé komunisté – 259 i. č.
- 44 Seznamy pedagogických knih – 119 i. č.
- VÚP – 238 i. č.

Na základě příkazu ředitelky 5/2023 bylo odepsáno 107 inventárních čísel. Jednalo se o předměty opakovaně nedohledané při inventarizaci.

Výpůjčky

V roce 2023 nebyly realizovány žádné výpůjčky.

Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva

V roce 2023 došlo k uzavření jedné smlouvy s Národním zemědělským muzeem. Bylo poskytnuto 59 skenů kreseb Antonína Pospíšila na výstavu *Příroda v ilustracích Antonína Pospíšila*, kterou pořádalo Národní zemědělské muzeum, s. p. o., pobočka Ohrada – muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství od 1. srpna do 31. října 2023.

Badatelský servis

Zodpovězeno bylo celkem 118 badatelských dotazů týkajících se jednak dějin školství a pedagogiky a dále propojení učitelů a archeologie. Dotazy pocházely jak od jednotlivců, tak od institucí jako např. ze Státního okresního archivu v Kolíně.

Podsíbírku navštívilo 10 badatelů.

Studované fondy:

S 2 – Karel Slavoj Amerling

S 407 – Augustin Bartoš

S 446 – Václav Beneš

S 29 – František Čáda

S 472 – Gustav Habrmann

S 243 – Josef Smrtka

S 290 – Josef Tůma

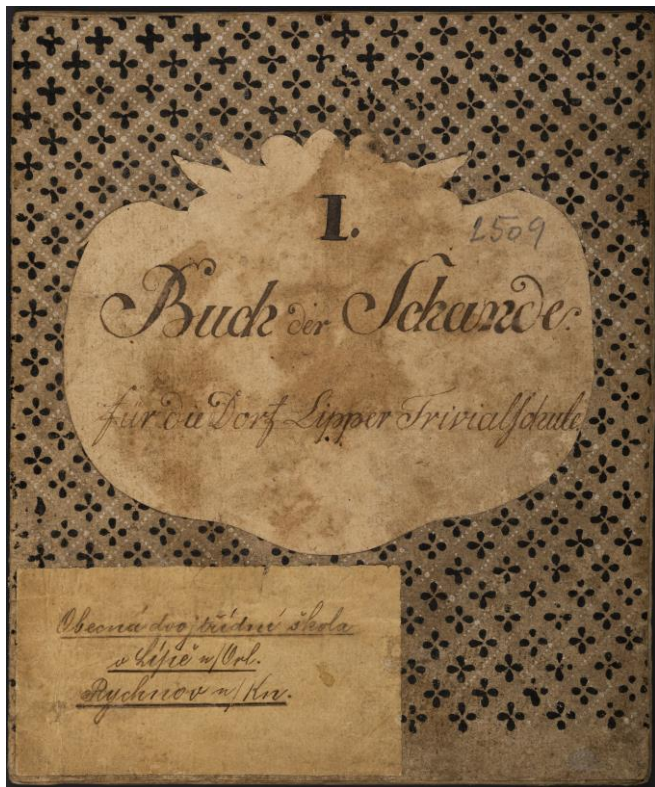
S 436 – Jan Uher

S 296 – Josef Uher

S 306 – Karel Velemínský

Nejvýznamnější akvizice

Do podsbírky byla zakoupena kniha hanby Obecné dvojtřídní školy v Lípě nad Orlicí z roku 1837.

Kniha hanby Obecné dvojtřídní školy v Lípě nad Orlicí, 1837

2.1.5 Školní pomůcky a inventář

Podsbírku Školní pomůcky a inventář a podsbírku Mapy spravuje stejný kurátor. Podsbírka Školní pomůcky a inventář byla rozšiřována především zpracováním starých fondů (dary vyřazených pomůcek ze škol), zapsáno bylo **42** přírůstků. Jednalo se především o diapozitivy vyřazené ze škol, které rozšířily kolekci vizuálních školních pomůcek, tvořenou kromě diapozitivů i různými typy školních filmů a tiskařskými štočky k výuce včelaření.

Podsbírky Školní pomůcky a inventář i podsbírka Mapy se nacházejí v depozitáři v Horních Počernicích (školní zařízení v prostorách označených jako hala A, hala B a kancelář č. 13, mapy v kanceláři 10 a, b). Podsbírka Školní pomůcky a inventář obsahuje celkem **1826 inventárních čísel** (10 007 ks).

V březnu bylo zapotřebí část podsbírky vystěhovat z dosud užívané kanceláře č. 11 do nové místnosti v 5. patře; přesun se týkal školních filmů a nástěnných map. Stěhování bylo nutné z důvodu výpovědi z nájmu prostor ze strany majitele objektu, který ale zároveň nabídnul adekvátní náhradu, byť v jiném patře, než je umístěna většina sbírky (nová místnost je bez oken, takže z hlediska ochrany sbírek vyhovuje lépe).

Po přestěhování byly jednotlivé předměty rozříděny a uloženy v nových prostorách, zároveň byla provedena kontrola všech přestěhovaných předmětů.

Inventarizace podsbírky

Inventarizace obou podsbírky proběhla plně v souladu s *Plánem inventarizace na období 2020-2030* v rozsahu P 400 – P 599, tj. **199** inventárních čísel

Výpůjčky

V roce 2023 nebyly realizovány žádné výpůjčky.

Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva

V roce 2023 nebyl udělen žádný souhlas o udělení reprodukčního práva.

Badatelský servis

V roce 2023 nebyl vznesen žádný badatelský dotaz.

Nejvýznamnější akvizice

Podsbírka byla rozšířena zapisováním předmětů ze starých fondů, vesměs vyřazených pomůcek získaných ze škol jako dary.

2.1.6 Mapy

Podsbírku Mapy tvoří 575 inventárních čísel (363 ks). V roce 2023 neproběhla žádná akvizice. Proběhlo stěhování podsbírky (viz zápis u podsbírky Školní pomůcky a inventář).

Inventarizace podsbírky

Inventarizace obou podsbírek proběhla plně v souladu s *Plánem inventarizace na období 2020–2030* v rozsahu M 150 – M 199, tj. **49** inventárních čísel.

Výpůjčky

V roce 2023 nebyly realizovány žádné výpůjčky.

Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva

V roce 2023 nebyl udělen žádný souhlas o udělení reprodukčního práva.

Badatelský servis

V roce 2023 nebyl vznesen žádný badatelský dotaz.

Nejvýznamnější akvizice

V roce 2023 neproběhly žádné akvizice

2.1.7 Pohyb v jednotlivých podsbírkách celkově

Kurátoři jednotlivých podsbírek v roce 2023 plnili úkoly, které vyplývají z materiálu *Aktualizovaná koncepce nakládání se sbírkovým fondem Národního pedagogického muzea J. A. Komenského 2022–2027*. Oddělení dějin školství rozšiřovalo své podsbírky v souladu se *Zřizovací listinou NPMK* o předměty a dokumenty z oblasti historie školství, učitelstva a vzdělanosti a další materiály dokládající vývoj a současný stav pedagogiky. Ke konci roku 2023 NPMK evidovalo **84 374** zapsaných předmětů v CES. V průběhu roku bylo ve druhém stupni sbírkové evidence zpracováno **5987** ks předmětů.

Způsob akvizice v jednotlivých podsbírkách

Podsbírka	Historická	Knihy	Písemnosti a tisky	Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	Mapy	Školní pomůcky a inventář	Celkem
Dar	5	77	0	59	0	0	141
Nákup	39	23	0	4	0	0	66
Staré	1	78	5489	166	0	42	5776

fondy							
Vlastní sběr	4	0	0	0	0	0	4
Celkem	49	178	5489	229	0	42	5987

Jednotlivé podsbírky byly obohaceny dary 141 předmětů. Nákupem bylo pořízeno celkem **66 sbírkových předmětů** za celkovou cenu **457 863 Kč**. Většina zpracovaných předmětů pocházela z pomocného fondu (starých sbírek), který je postupně zpracováván.

Inventarizace podsbírek

Podsbírka	Počet	Odpisy	Nedohledáno
Historická	1000	0	3
Knihy	2565	109	2
Písemnosti a tisky	2714	107	26
Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	1672	0	0
Mapy	49	0	2
Školní pomůcky a inventář	199	30	0
Celkem	8199	246	33

Zinventarizováno bylo celkem 8199 inventárních čísel. Podruhé nedohledané předměty byly odepsány. V roce 2023 bylo odepsáno celkem 246 předmětů, nedohledáno bylo 33 předmětů, které budou odepsány v dalším kole odpisů.

Badatelé

Podsbírka	Mailové dotazy	Návštěvy
Historická	9	1
Knihy	19	4
Písemnosti a tisky	118	10
Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	0	0
Mapy	0	0
Školní pomůcky a inventář	0	0
Celkem	146	15

Správci podsbírek poskytovali služby badatelům, celkem navštívilo muzeum 15 badatelů, dále byly zodpovídány e-mailové dotazy, celkem bylo zodpovězeno 146 dotazů, které se týkaly dějin školství, uložení fondů, publikací apod.

Digitalizace

Podsbírka	Počty
Historická	250
Knihy	5
Písemnosti a tisky	289
Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	226
Mapy	0
Školní pomůcky a inventář	0
Celkem	765

Vedoucí Oddělení správního a práce s veřejností zhotovil během roku 2023 celkem 765 digitalizátů sbírkových předmětů, 5 knih bylo digitalizováno v PK a zveřejněno v katalogu Kramerius. Dále bylo nafoceno:

Reprodukce (výstava atd.) – 379 snímků

Reportáž – 1903 snímků

Ostatní foto a repro – 2245 snímků

Celkový počet snímků činil **5953**.

Během roku 2023 bylo natočeno a sestříháno 29 videí.

2.2 Archiv Přemysla Pittra a Olgy Fierzové

Sbírkový fond *Archivu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové* (dále APP) byl v r. 2023 rozšířen především nákupem a dary knih ze současné produkce, zapsáno bylo 7 přírůstků – tj. 7 ks.

Práce ve sbírkovém fondu APP pokračovala zpracováním fotoarchivu. Zpracováno bylo ve 2. stupni evidence **38** záznamů. Zároveň během celého roku pokračovaly práce se soubory již digitalizovaných fotografií z akcí na připomenutí odkazu P. Pittra. Fotografie z let 2009–2023 jsou často využívány na webových stránkách a v publikacích, postupovaly proto práce na rozřídění a detailním popisu včetně jmen a funkcí přítomných osob.

V APP se nachází řada audionahrávek se záznamy vzpomínek Pittrových „dětí“, jeho spolupracovníků a unikátní rozhovory s Olgou Fierzovou. Většina českojazyčných rozhovorů, které poskytli pamětníci na působení P. Pittra (krajané dnes žijící v Izraeli), byla z audio verzí převedena i do písemné formy (např. rozhovory s Olgou Fierzovou, Leopoldem Huppertem, Willy Groagem, Marcelou Varady atd.). V r. 2023 vznikla také prezentace s medailonky k jednotlivým rozhovorům a z fotoarchivu byly vybrány a naskenovány odpovídající ilustrativní fotografie. Soubor byl v r. 2023 zpřístupněn badatelům na pracovišti badatelské stanice (dále viz Badatelský servis).

Na jaře r. 2023 byl pořizen rozhovor s pamětnicí na působení P. Pittra paní Blankou Sedláčkovou, který připravila a vedla PhDr. Markéta Pánková. Výstupem se stal dokumentární medailonek, pro zájemce je ke zhlédnutí na stránkách NPMK.

APP se snaží shromažďovat další informace o činnosti původců fondu a jejich spolupracovníků od pamětníků, případně také od jejich potomků. V roce 2023 byl navázán kontakt s panem Ivo Zvolánkem, který poskytl cenné informace o své matce paní Olze Pitrákové-Zvolánkové, která jako dítě ve 30. letech 20. století navštěvovala Milíčův dům, a protože u ní byl rozpoznán velký hudební talent, zprostředkovali pracovníci Milíčova domu její další hudební vzdělávání. Po skončení druhé světové války se Olga Pitráková zapojila jako dobrovolnice do „akce zámky“. Vystudovala konzervatoř a stala se učitelkou hudby.

Inventarizace podsbírký

V r. 2023 byla dokončena revize modulů Knihovny Archivu P. Pittra a O. Fierzové. Také pokračovalo další čištění archivních krabic a regálů. Byly vytipovány úložné krabice, které nevyhovují šetrnému uložení archivních materiálů, budou tedy nahrazeny novými atypickými. V této kontrole a postupném nahrazování nevyhovujících úložných boxů plánujeme i nadále pokračovat.

V rámci skenování archiválií APP brigádníkem probíhá stálá kontrola nových skenů. Před vlastním skenováním pracovníci APP kontrolují uspořádání archiválií v rámci kartonů a opatřují archiválie inventárními čísly.

Výpůjčky

V roce 2023 nebyla realizovaná žádná výpůjčka.

Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva

V roce 2023 byly uzavřeny 2 dohody, konkrétně s *Židovským muzeem v Praze* a s německou nadací *Stiftung Flucht, Vertreibung, Versöhnung*. V rámci dohod byly poskytnuty 3 digitalizáty fotografií z fondů APP.

Badatelský servis

Archiv poskytl služby **8 badatelům** během **9 badatelských návštěv** (z toho 1 badatel 2 návštěvy). S postupným zkvalitňováním webových stránek (rozšíření sekce *Pro badatele*, anglická verze, německá verze) pokračuje zájem z řad badatelů na různá témata. S některými českými i zahraničními badateli probíhala spolupráce také korespondenčně. (3 osoby s korespondenční konzultací: Rebecca Clifford, Durham University – děti z „akce zámky“ ve Velké Británii; Sharon Kangisser, Yad Vashem – „akce zámky“; Roch Dąbrowski, Instytut Solidarności i Męstwa im. Witolda Pileckiego – Emil Vogl a pomoc Polákům během druhé světové války).

Pro potřeby badatelů je od r. 2021 uvedena do provozu badatelská stanice ve studovně PK. Zde mohou zájemci o studium vybraných materiálů z APP na základě vyplněného badatelského listu studovat tyto naskenované materiály (deníky P. Pittra, deníky Milíčova domu, časopis Sbratření) kdykoli v otevírací době knihovny (1 badatelská návštěva). Zároveň jsou tímto způsobem materiály, které v předchozích letech prošly restaurováním, chráněny před další manipulací a poškozením. V r. 2023 byly materiály v badatelské stanici obohaceny o prezentaci s medailonky pamětníků – účastníků „akce zámky“ a o audionahrávky jejich vzpomínek. Archiv rovněž odborně průběžně spolupracoval se členy Nadačního fondu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové.

Nejvýznamnější akvizice

K zajímavým publikacím, které byly pořízeny, patří kniha o Stolpersteine v Praze („kameny zmizelých“) a rozsáhlá práce H. G. Adlera *Terezín 1941–1945*. Tyto publikace pracovníci APP využívají především pro vzdělávací činnost.

2.3 Restaurátorské oddělení

V r. 2023 na restaurátorském úseku pracovali do konce srpna dva restaurátoři na poloviční úvazek a jedna restaurátorka na celý úvazek, tj. k 31. 8. 2023 bylo v restaurátorském ateliéru 2,0 úvazku. Od 1. 9. 2023 se kapacita navýšila o 0,5 úvazku. Restaurátoři průběžně monitorovali stav klimatických podmínek (teplota a relativní vlhkost) v budově NPMK, v depozitářích (Ve Žlíbku 1849/2A, Horní Počernice; Lhota u Dolních Břežan) a stav plísní v těchto objektech. Rovněž byl sledován fyzický stav sbírkových předmětů zejména ve stálé expozici muzea, depozitářích NPMK a byly podávány odborné zprávy o tomto sledování. Výsledky byly konzultovány s kurátory sbírkových fondů a PK. Průběžně byla prováděna odborná metodická činnost v oblasti restaurování a uchovávání papíru, dále byly zpracovávány restaurátorské zprávy včetně fotodokumentace k provedeným pracím na jednotlivých sbírkových předmětech (knihy, písemnosti, školní obrazy, mapy a školní pomůcky).

Celkem bylo vlastními kapacitami v r. 2023 restaurováno a konzervováno (vyčištěno a vyspraveno) celkem **154** předmětů: **92** ze sbírek muzea a **62** knižních vazeb/dokumentů z fondů PK. Restaurátorská dílna se dále aktivně podílela na vzniku výstavy *Cesta kolem světa za 45 minut*.

Počet zrestaurovaných předmětů dle podsbírek

Podsírka	Počet předmětů
Historická podsírka	30
Písemnosti a tisky	21
Knihy	18
Školní pomůcky a inventář	17
Mapy	6
Celkem	92

V restaurátorské dílně proběhly praxe studentů *Střední průmyslové školy grafické v Praze* (14 dní). V součinnosti s PK proběhl workshop knižní vazby na Dnech otevřených dveří.

Byly provedeny práce nad plán.

Jednalo se o:

- 1) ošetření 26 vycpaných zvířat a přírodnin na výstavu *Cesta kolem světa za 45 minut*.
- 2) zhotovení interaktivní instalace hvězdného nebe a ucelené části expozice o vesmíru ve sklepních prostorách muzea na výstavu *Cesta kolem světa za 45 minut*.

2.4 Odborná a vědecko-výzkumná činnost

Odborná a vědecko-výzkumná činnost byla realizována průběžně. Činnost je projednávána s Vědeckou radou NPMK. Poslední vědecká rada se konala dne 5. 6. 2023; zápis je uložen u tajemníka vědecké rady PhDr. Jana Šimka, PhD.

2.4.1 Zpracování scénářů výstav

V roce 2023 hlavní náplní byly rešerše primárních i sekundárních zdrojů k výuce zeměpisu na základních a středních školách spojené s návštěvou těchto muzeí, knihoven a archivů: Benátky nad Jizerou, Brno, Mladá Boleslav, Plzeň, Pardubice, *Archiv Národního muzea, Národní archiv, Národní muzeum – Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur a Literární archiv Památníku národního písemnictví*. Výsledkem rešerší byla výstava *Cesta kolem světa za 45 minut. Za obzory školního zeměpisu a dějepisu*. Výstavu zpracovala stejná pracovní skupina jako výstavu pořádanou v roce 2022.

Ke konci roku 2022 byl sestaven výzkumný tým, který se soustředil na vzdělávání handicapovaných. Výzkum se zaměřil na výrobní dílny a družstva Jedličkova a Bakulova ústavu a dalších zařízení pro výchovu dětí s tělesným postižením. Výsledkem je česko-anglická panelová výstava *Učíme se spolu, ale jinak – vzdělávání dětí s handicapem ve 20. století*.

Zároveň v roce 2023 započal výzkum na výstavu plánovanou v roce 2024: *Bzuket školních zahrad. Ekologická výchova v proměnách času*. Výstava ukáže význam a historické proměny oblasti, která se dnes označuje jako ekologická výchova.

2.4.2 Odborné a výzkumné úkoly

- a) příprava vzdělávacího programu *Zachránci dětí: Přemysl Pitter a Janusz Korczak* na českých a polských školách na Těšinsku
- b) příprava hesla *Heliodor Muszyński* pro *Encyclopaedia Comeniana*
- c) výzkum dějin učitelstva (viz Rezortní projekty)
- d) výzkum dějin péče o ohrožené děti
- e) výzkum materiálních podmínek meziválečného školství na území Podkarpatské Rusi. Těžiště výzkumu spočívá v terénní práci v ukrajinské Zakarpatské oblasti (území bývalé Podkarpatské Rusi), vzhledem k současné bezpečnostní situaci není možno cesty do terénu uskutečnit, práce se omezuje na třídění již získaného materiálu a hledání relevantních dokumentů v českých archivech (*Archiv Kanceláře Pražského hradu, Národní archiv*)
- f) výzkum zaměřený na podobu a proměny ekologické výchovy, spojený s plánovanou výstavou *Bzuket školních zahrad. Ekologická výchova v proměnách času*.
- g) výzkum zaměřený na působení Eduarda Štorcha a jeho koncept výuky dějepisu
- h) výzkum zaměřený na mimoškolní činnost – zvláště na archeologické kroužky
- ch) aktualizace 50 hesel pro *Encyclopaedia Comeniana* a výběr vhodných fotografií z fondu NPMK

2.4.3 Pořádání mezinárodních vědeckých konferencí

K důležitým vědeckým aktivitám patří konání mezinárodních vědeckých konferencí. V roce 2023 proběhly tři vědecké konference, nejvýznamnější z nich byla konference věnovaná postiženým dětem, ke které byla vytvořena speciální výstava o vzdělávání handicapovaných dětí (viz výstavy).

- a) Ve dnech 19. 6. – 20. 6. 2023 proběhla Mezinárodní konference ***Dítě v časech nouze a naděje. Překonávání válečných útrap, epidemií a sociálních, psychologických i tělesných handicapů dětí a mládeže*** = *A Child in Times of Need and in Hope. Overcoming the Distress of War, Epidemics, and Social, Psychological and Physical Handicaps in Children and Youths*.

Pořadatelé konference byli: NPMK; Historický ústav AV ČR; Univerzita Karlova v Praze; University of Zürich, University of Dresden; Technická univerzita v Liberci a Národní památkový ústav. Konference se zúčastnili zástupci evropských vědecko-výzkumných institucí a univerzit z České republiky, Německa, Francie, Rakouska a Švýcarska. Navázala na tradici vědeckých setkání realizovaných v široké interdisciplinární spolupráci řady evropských univerzitních a neuniverzitních výzkumných institucí.

Fotografie pořízená ve společenském sále NPMK, kde Marc Depaepe, KU Leuven, obdržel Medaili J. A. Komenského. Zleva Marc Depaepe, Markéta Pánková, Ondřej Andrýs, státní tajemník MŠMT; Tomáš Kasper; TU Liberec, 20. 6. 2023.

Cílem konference bylo poukázat na výchovu a vzdělávání v těžkých a mnohdy existenčně hraničních podmínkách života, kdy vychovatelé a učitelé nevzdali úkol pečovat o vzdělání a výchovu u dětí a dospívajících. Konference se rovněž zaměřila na problematiku strádání a epidemií a na jejich vliv na chod škol a vzdělávání. Byly řešeny otázky rovného přístupu ke vzdělávání dětí se sociálním, fyzickým či psychickým handicapem, a to v širším historickém kontextu. Snahou bylo poukázat na ideové, náboženské, politické a kulturní vlivy, které určovaly péči o fyzické i psychické zdraví dítěte.

Konference se zúčastnilo celkem 94 účastníků. Pro velký zájem badatelů se konference uskutečnila nejen v prostorách NPMK, ale i Národního památkového ústavu.

b) Ve dnech 16. – 18. října 2023 se v Praze uskutečnil **II. kongres českých polonistických studií**. NPMK

Účastníci česko-polského knihovnického semináře

Karlovy, Polsko-česká vědecká společnost, Dolnoslezská veřejná knihovna ve Vratislavi a Pedagogické centrum pro polské národnostní školství v Českém Těšíně. Kongres navázal na *I. kongres českých polonistických studií*, který proběhl v r. 2019. V prostorách NPMK se kongresu zúčastnilo celkem 50 osob.

se v rámci rozvíjení česko-polských vztahů podílelo na realizaci dvou sekcí. Konkrétně dne 17. října se v PK uskutečnila sekce věnovaná tématu *Spolupráce českých a polských knihoven*, ve stejný den ve společenském sále muzea proběhla historická sekce. Organizátory akce byli Historický ústav Akademie věd České republiky,

Filozofická fakulta Univerzity

- c) Ve dnech 14. 11. – 15. 11. 2023 proběhla ve společenském sále mezinárodní konference *Univerzitní a školní knihovny ve východní a střední Evropě v předmoderním období. Formy – Vývoj – Využití* = University and School Libraries in East Central Europe in the Pre-Modern Period. Forms of Appearance – Development – Usage.

Konference se zaměřila na dějiny univerzitních a školních knihoven ve středověku a raném novověku. Pořadatelé byli Centrum pro dějiny vzdělanosti HÚ AV ČR, NPMK, Knihovna AV ČR, Filozofická fakulta UK a Univerzitní knihovna Poznaň. V prostorách NPMK se konference zúčastnilo celkem 40 osob.

2.4.4 Členství ve vědeckých radách, organizacích a komisích

- *Comenius Academic Club* se sídlem v New Yorku (PhDr. M. Pánková);
- *Správní rada Nadačního fondu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové*, NPMK (PhDr. M. Pánková, PhDr. L. Lajsková, Mgr. P. Matějček);
- *Ediční rada Nadačního fondu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové*, NPMK (PhDr. M. Pánková, PhDr. L. Lajsková, Mgr. M. Chrobáková, Mgr. P. Matějček);
- *Komise pro přípravu emisního plánu poštovních známek* při Ministerstvu průmyslu a obchodu (PhDr. M. Pánková);
- *Sdružení historiků České republiky (Historický klub 1872)* (PhDr. M. Pánková, Mgr. M. Halířová, Ph.D.);
- Vědecká rada ředitelky NPMK (za NPMK tajemník PhDr. J. Šimek, Ph.D.);
- Vědecká rada *Centra pro dějiny vzdělanosti Historického ústavu AV ČR* (PhDr. M. Pánková);
- *Společnost pro výzkum 18. století* (Mgr. M. Halířová, Ph.D.)
- *Komise knihovníků* při Asociaci muzeí a galerií (Mgr. M. Halířová, Ph.D.)
- *Sdružení osvobozených politických vězňů a pozůstalých* (PhDr. M. Pánková první místopředsedkyně);
- Redakční rada vědeckého časopisu *Croatian Education Sciences (Hrvatske odgojno-obrazovne znanosti)* (PhDr. M. Pánková);
- Redakční rada mezinárodního vědeckého časopisu *Historia scholastica* (hlavní redaktor doc. Tomáš Kasper; M. Pánková zástupkyně vedoucího redaktora; výkonná redaktorka Mgr. Lucie Murár);
- *Polsko-česká vědecká společnost* (Mgr. et Mgr. Ela Baronová)
- *Národní metodický kabinet* (Mgr. Jana Bartošová)
- *Česká archeologická společnost* (PhDr. Jaromír Linda, Ph.D.)

3 Odbor Pedagogická knihovna J. A. Komenského

Veřejná Pedagogická knihovna J. A. Komenského (dále jen PK) je s účinností od 1. 7. 2011 organizační složkou (od 1. 1. 2018 odborem) NPMK. Podle zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb je PK veřejnou specializovanou pedagogickou knihovnou v působnosti MŠMT. Knihovna spravuje přes 500 tisíc svazků, poskytuje knihovnické a informační služby právnickým a fyzickým osobám, především z oblasti pedagogiky, školství, výchovy, výzkumu, vzdělávání a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Současně plní funkce veřejně přístupné vědecké knihovny, která vytváří a spravuje státem finančně podporovaný fond domácí a zahraniční literatury, informačních pramenů a zdrojů z oblasti výchovy, vzdělávání, školství a příbuzných společenských věd. Knihovna je zapsána v evidenci knihoven MK ČR pod č. 3226/2002.

3.1 Základní informace o činnosti

Odborná činnost PK vycházela ze schváleného *Plánu činnosti Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského* na r. 2023 a v širších souvislostech z tezí svého rozvoje pro období let 2021–2027. PK, jako specializovaná veřejná knihovna v roce 2023 plně rozvíjela a poskytovala standardní kmenovou odbornou činnost, tj. rešeršní, referenční a informační služby, reprografické služby z fondu PK a meziknihovní výpůjční služby. Všechny změny, úpravy a zkvalitnění služeb PK, včetně jejich organizace, byly důsledně promítnuty do příslušných vnitřních předpisů, zejména *Knihovního řádu*, průběžně byly aktualizovány i internetové stránky knihovny a sociální sítě.

PK je dělena na tři oddělení: **oddělení akvizice a katalogizace**, **oddělení služeb čtenářům** a **oddělení bibliografie**. Součástí PK je **Sukova studijní knihovna literatury pro mládež** (dále jen Sukova knihovna), jedná se o největší relativně úplnou sbírkou literatury pro děti a mládež, vydávané na území naší republiky od konce 18. století po současnost. Dále v rámci PK funguje **Metodické centrum pro školní knihovny**, které poskytuje metodickou pomoc při zakládání a správě knihoven základních a středních škol.

Důležitou snahou PK je zlepšování služeb poskytovaných uživatelům nejen standardním způsobem v samotné budově knihovny, ale i vzdáleným uživatelům, kteří do knihovny vstupují prostřednictvím internetu. Katalog na webu knihovny umožňuje čtenářům nejen prohlížet a vyhledávat záznamy, ale zároveň i objednávat knihy prostřednictvím dálkového přístupu. Mimopražští uživatelé si mohou knihy objednat prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby z nejbližší veřejné knihovny. Tato služba zpřístupňuje fondy a služby PK pedagogickým pracovníkům z celé republiky.

V průběhu r. 2023 se pracovníci PK (20,5 úvazku) účastnili online seminářů, odborných školení a vzdělávacích kurzů v rozsahu celkem 485 hodin. Průměrně se každý pracovník účastnil vzdělávání v počtu 23,6 hodin.

3.2 Služby uživatelům knihovny

V roce 2023 PK poskytovala své služby široké veřejnosti v otevírací době pondělí až pátek 9,00 – 18,00 (45 hodin týdně v půjčovně a studovnách ve Všeobecné studovně a Studovně Sukovy knihovny) a během letních prázdnin (červenec a srpen) měla jako každý rok otevřeno pouze dva dny v týdnu (úterý a čtvrtek), na vánoční prázdniny byla uzavřena od 23. 12. 2023 do 1. 1. 2024.

Pokračovala v rozšiřování svých aktivit a představila svým uživatelům nový webový vizuál online katalogu Portaro [Katalog Národní pedagogické knihovny JAK \(nprmknpmk.cz\)](https://nprmknpmk.cz). Důležitou součástí činnosti knihovny je individuální práce s uživateli a pomoc s vyhledáváním v online katalogu a v dalších českých či zahraničních databázích či zdrojích.

Ve studovnách PK je k dispozici příruční presenční fond podle zaměření: ve Všeobecné studovně české a zahraniční časopisy, učebnice pro základní a střední školy, výběr z oborů pedagogika, psychologie, výchova, vyučování, vzdělávání, předškolní výchova, dějiny školství, sociologie a další, ve Studovně Sukovy knihovny je výběr z oborů dětská literatura a ilustrace, čtenářská gramotnost, volnočasové aktivity, hry, dětská periodika a vybraný fond komeniologické literatury. Pro registrované uživatele je samozřejmostí přístup na internet, včetně Wi-Fi připojení. Objednávat výpůjčky lze prostřednictvím online katalogu i přímo v půjčovně. Výpůjční lhůta je jeden měsíc, výpůjčku je možné až 4x prodloužit. Uživatel má přehled o svých výpůjčkách, objednávkách a rezervacích v online katalogu v části Můj účet. Před uplynutím výpůjční lhůty si může výpůjčku prodloužit prostřednictvím svého účtu, osobně nebo telefonicky v půjčovně (pokud kniha není žádána dalším uživatelem). Počty zasílaných emailů z knihovního systému pro potřeby uživatelů stále stoupají (upozornění na končící výpůjční lhůtu – 6317x, rezervace 983x, upomínky 1788x).

PK pravidelně pořádá různé akce – měsíční ankety v online katalogu Portaro a semináře – *Čtení pro rodiče a děti, Jak na čtenářskou dílnu, Dobré knihy dětem*, dále několikrát za rok soutěže o knižní boxy a tematické kvízy a kurzy *Trénování paměti* a tradičně se zapojuje a pomáhá ve veřejně prospěšných akcích – Liga proti rakovině, Den válečných veteránů a celostátních aktivit: *Březen měsíc čtenářů, Týden knihoven, Den pro dětskou knihu*.

3.2.1 Informační, referenční a rešeršní služby

V roce 2023 bylo do *Pedagogické bibliografické databáze* v knihovním systému Verbis zpracováno celkem **1278** záznamů (o 73 záznamů méně než v roce 2022), z toho 1220 článků v časopisech, 28 recenzí a 30 příspěvků ze sborníků. Zpracovávalo bylo 109 titulů českých i zahraničních periodik, byly vytvářeny anotace článků a jejich indexace podle pravidel RDA, následovala kontrola a případné opravy či úpravy včetně správné identifikace jednotlivých autorit. Do databáze ANL (souborná analytická bibliografická databáze) *Národní knihovny ČR* bylo odesláno **634** záznamů ze 46 periodik vybraných na základě koordinace s ANL. V porovnání s rokem 2022 jde o 193 záznamů méně. Pokles počtu zpracovaných článků je odůvodněn zásadní personální obměnou v oddělení bibliografie, resp. zacvičováním nových kolegů do práce s knihovním systémem, excerpceci časopisů a do rešeršní činnosti.

Jednou měsíčně byly pracovníky oddělení bibliografie vybírány a na webu knihovny vystaveny novinky z excerpovaných českých a zahraničních periodik, roční bibliografické soupisy (*Ekonomika školství v ČR, Ekonomika školství v zahraničí, Komeniologická literatura*) a průběžně, každý týden, byly vystavovány nové tipy v rubrice *Knihovna doporučuje*. Dále byly vyhotoveny tři pravidelné bibliografické soupisy z časopisu *Lifelong learning* a jedna roční rešerše na téma celoživotní vzdělávání pro týž časopis.

Pracovník oddělení bibliografie aktivně spolupracoval s koordinátorem ANL při *Národní knihovně ČR* a v kooperaci s ním konzultoval změny či možnosti při zpracování článkové bibliografie, jež posléze přijímají ostatní knihovny přispívající do této databáze.

Ve spolupráci s oddělením IT byly realizovány nové webové stránky oddělení bibliografie. Pracovnice oddělení průběžně aktualizovala *Český pedagogický tezaurus*, v němž zohledňovala nejnovější poznatky z okruhu pedagogických věd, vytvářela nové deskriptory a doplňovala je synonymickými výrazy. Byla zpracována jubilejní bibliografie komenioložky PhDr. Markéty Pánkové čítající téměř 200 záznamů děl vědeckých i odborně-populárních.

Oddělení bibliografie také vytvořilo anotovanou bibliografii literárního historika a středoškolského učitele Vincence Vávry (1849–1936) týkající se života a díla Boženy Němcové – prezentována byla na *XXV. kolokviu českých, moravských a slovenských bibliografů*. Činnost oddělení zahrnovala též pomoc oddělení OAZF při katalogizaci monografií z jazykové oblasti ruské a ukrajinské, podílelo se na odpovědích na dotazy z řad odborné veřejnosti, vyhledávalo a zprostředkovávalo odborné informace týkající se činnosti Pedagogické knihovny a oboru komeniologie. Pracovníci oddělení do systému RIV za r. 2023 zpracovali a uložili výsledky vědecké činnosti odborných a vědeckých pracovníků NPMK.

V roce 2023 PK získala z *Národní knihovny ČR* naskenované záznamy z bibliografické kartotéky z let 1958–1990 a započaly přípravné práce na jejím třídění a dalším zpracování.

Přehled zpracovaných záznamů odborných článků v roce 2022 a 2023

Rok zpracování	2022	2023
Počet excerpovaných časopisů	109	109
Počet záznamů	1351	1278
Počet záznamů odeslaných do ANL	827	634

3.2.1.1 Rešeršní činnost

V r. 2023 Oddělení bibliografie realizovalo po přechodnou dobu ve spolupráci s OAZF evidenci rešerší a komunikaci s jejich žadateli. V praxi to znamená zajišťování veškeré elektronické komunikace se zadavateli rešerší včetně upřesňování témat, administrace plateb převodem na účet, zasílání výstupu rešerší, evidence do tabulek rešerší.

Pracovníky oddělení bylo **zpracováno celkem 126** rešerší na 49 témat, které byly zadány uživateli PK a vybranými institucemi – šlo o 37 výběrových rešerší z článkové databáze PK, 42 rešerší z databáze monografií PK, 11 výběrových rešerší z databáze Taylor & Francis a 5 úplných rešerší ze všech fondů PK a dostupných internetových databází. Úplné rešerše byly značně rozsáhlé, skládaly se z několika částí a byl k nim přiložen odborný komentář jejich zpracovatele. Tři z těchto placených rešerší byly vypracovány pro soukromé žadatele. Další dvě, bezúplatné, byly vypracovány pro MŠMT a pro Národní pedagogický institut.

Oddělení bibliografie dále zpracovávalo, na základě smlouvy s Pedagogickou fakultou UK, průběžnou rešerší s periodicitou jednou za dva měsíce. Tato rozsáhlá a náročná rešerše se vymyká z okruhu ostatních rešerší, a není zahrnuta v přehledové tabulce. Tabulka neuvádí ani práci na rozsáhlé, několikadílné rešerší, započaté koncem roku 2023, která poslouží jako podklad pro plánovanou výstavu *Bzuket školních zahrad*.

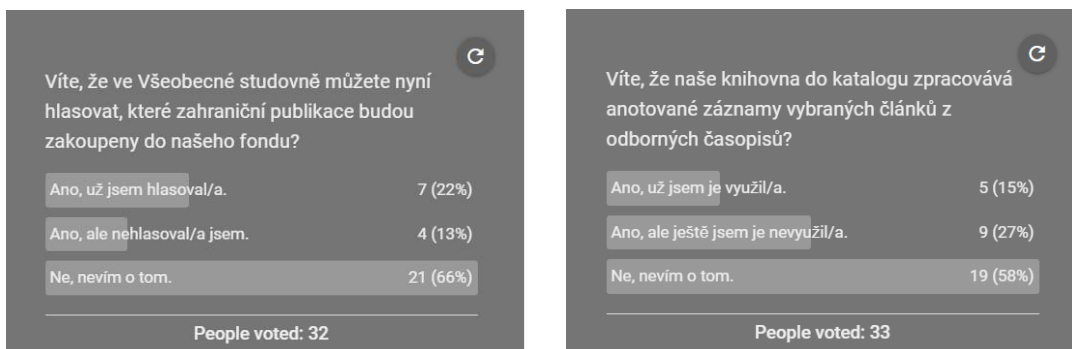
Přehled vypracovaných odborných rešerší v roce 2022 a 2023

Rok zpracování	2022	2023
Zpracované rešerše celkem	109	126
Počet rešerší z databáze Taylor & Francis	9	11
Počet rešerší z databáze PK	61	79
Počet rešerší úplných (z fondů PK a dostupných internetových databází)	8	5
Rešerše pro časopis <i>Lifelong learning</i>	1	1
Informace ze zahraničních časopisů	12	12
Informace z českých časopisů	12	12
Bibliografické soupisy (tematické rešerše)	3	3
Bibliografické soupisy (časopis <i>Lifelong learning</i>)	3	3

3.2.2 Průzkumy uživatelské spokojenosti

V roce 2023 pracovníci PK pokračovali v zavedených způsobech dotazování formou rychlých průzkumů k jednotlivým oblastem služeb a fondů knihovny. Zároveň připravili a provedli hloubkový průzkum uživatelské spokojenosti formou komplexního dotazníkového šetření. Dotazníkové šetření pro uživatele probíhalo od 19. 10. 2022 do 2. 11. 2023. Na dotazník odpovědělo 191 respondentů (cca 17% uživatelů s aktuálně platnou registrací) a vyplnilo 14 formulovaných otázek (z toho 3 nepovinné otevřené). Výsledky šetření byly zpracovány v analýze, která povede k plánování změn v roce 2024.

V průběhu celého roku probíhalo v prostorách knihovny dotazování na názory a požadavky uživatelů pomocí jednoduchého boxu ke sběru názorů a přání „*Chci, aby v knihovně...*“ Nejčastější připomínky a přání je možno shrnout do tří oblastí: vybavení knihovny (rychlá konvice, možnost uvařit si čaj, kávovar, automat na jídlo, sedací nábytek), doplnění fondu a pochvaly. Dále PK rovněž využívá možnosti dotazování pomocí pravidelných anket, ve kterých se uživatelů ptá na informovanost a spokojenost s jednotlivými službami knihovny. Uživatelé mohou hlasovat pomocí formuláře na titulní straně online katalogu knihovny.

Ukázka hlasování uživatelů měsíčních anket v online katalogu Portaro

Výsledky průzkumů uživatelské spokojenosti se pravidelně analyzují a na jejich základě se plánují další aktivity – vzdělávací programy pro veřejnost, zaměření public relations knihovny a další.

3.2.3 Metodické centrum pro školní knihovny (ČŠK)

Pedagogická knihovna od roku 2003 provozuje *Metodické centrum pro školní knihovny*, které poskytuje pomoc pracovníkům knihoven základních a středních škol. Činnost zahrnuje pomoc v oblasti pořizování, zpracování a zpřístupňování knihovních fondů, či v oblasti legislativy. Aktivity centra směřují k ředitelům základních a středních škol, učitelům a dalším pracovníkům škol a profesionálním knihovníkům. Metodickou pomoc nabízí formou provozování webových stránek [O nás | Centrum pro školní knihovny \(npmk.cz\)](https://www.npmk.cz) s pravidelnou roční návštěvností 6.000 návštěv. Dále poskytuje individuální konzultace pro jednotlivé školy formou emailu, telefonicky či formou online schůzky. Je možné objednat si i metodickou návštěvu přímo ve školní knihovně. V roce 2023 poskytlo ČŠK individuální metodickou pomoc 6 knihovnám základních škol.

Metodička ČŠK spolu s ředitelkou NPMK připravila metodický materiál pro školní knihovny: *Doporučení MŠMT ČR k činnosti a funkci školních knihoven na základních a středních školách*, č. j. MSMT-14964/2023-1, který obsahuje implementaci mezinárodních standardů pro školní knihovny. Materiál byl s účinností od 1. 9. 2023 schválen vedením MŠMT a mohl být aplikován. Centrum následně organizovalo online semináře (v září a říjnu 2023), kterých se účastnilo 200 vedoucích pracovníků škol a pracovníků pověřených správou školní knihovny.

3.3 Knihovní fond

3.3.1 Budování knihovního fondu

Vzhledem k průběžnému nárůstu cen knih využívá PK možnost nákupu přímo u vydavatelů. Nezanedbatelnou část knih, především z oblasti literatury pro děti a mládež (*Sukova knihovna*), získává knihovna dary přímo od nakladatelů (Albatros Media, Host, Pierot ad.). Vedle toho získává darem publikace i od mnoha institucí (např. od MŠMT, Akademie věd ČR, Národního ústavu pro vzdělávání, České školní inspekce a dalších) a od soukromých osob. Také v roce 2023 knihovna zažádala o vybrané tituly v rámci projektu MK ČR *Česká knihovna*, který spravuje *Moravská zemská knihovna* v Brně. Projekt podporuje nákup nekomerčních titulů uměleckých děl české literatury, české ilustrované beletrie pro děti a mládež, děl literární vědy, kritiky a věd příbuzných. Tituly jsou nabízeny profesionálním veřejným knihovnám a knihovnám vysokých škol literárního zaměření. V roce 2023 bylo přijato 17 titulů v hodnotě 4692,- Kč.

Oproti předchozímu roku 2022 byl fond PK obohacen o řadu zahraničních titulů a e-knih. Bylo nakoupeno 31 zahraničních titulů za cca 48 000,- Kč a 36 titulů e-knih za 41 500,-

Kč. Dále byl fond e-knih a zahraničních titulů doplněn výměnou nebo dary od institucí a soukromých osob. Na začátku každého měsíce byly zveřejňovány novinky v hlavním fondu a fondu Sukovy knihovny na webu *npmk.cz*.

V roce 2023 bylo z fondu knihovny na základě posouzení členů odpisové komise **odepsáno 2583 svazků**. Vybrané svazky byly odepsány na základě profilace a čištění fondu, které probíhá v návaznosti na revizi fondu. Ve většině případů se jedná o multiplikáty a značně poškozené svazky. Byly vyřazeny i svazky, které profilově nepatří do fondu knihovny.

PK je zařazena do projektu **CzechELib**, jehož cílem je vytvořit pro členské instituce kvalitnější podmínky pro přístup k elektronickým informačním zdrojům (EIZ), zvýšit výkonnost oblasti výzkumu, vývoje a vzdělávání a zároveň se zařadit po bok ostatních vyspělých zemí, které podobná národní licenční centra úspěšně provozují. Databáze je tvořená více jak 1490 vědeckými časopisy z oboru pedagogiky a oborů úzce souvisejících. Nabízí čtenářům více než 1,3 milionu plných textů recenzovaných odborných článků, které si mohou číst a stahovat v budově knihovny a na rozdíl od tištěných časopisů není třeba místo pro vystavení a následné skladování. Registrovaným čtenářům je umožněn i vzdálený přístup z domova. Z databáze poskytuje NPMK uživatelům na požádání rešerše.

Stav knihovního fondu – počet knihovních jednotek v letech 2020–2023

KNİHOVNÍ FOND	2020	2021	2022	2023
Stav primárních fondů celkem (svazky)	521 601	522 104	524 215	526 512
z toho: hlavní fond	455 037	454 711	455 912	457 453
Sukova knihovna	66 564	67 393	68 303	69 059
Nákup knihovního fondu (v Kč)	847 817	830 123	259 583	522 269
knihy	327 533	276 444	38 225	298 023
časopisy	520 284	553 679	221 358	224 246
Přírůstek primárních fondů celkem (svazky)	2484	3082	2111	2297
z toho: hlavní fond	1147	2197	1201	1541
Sukova knihovna	1337	885	910	756
Počet nově zpracovaných titulů	2293	2689	1900	1902
z toho: hlavní fond	1015	1827	1022	1184
Sukova knihovna	1278	862	878	718
Počet titulů odebíraných časopisů	184	185	177	164
z toho: hlavní fond	166	167	158	146
Sukova knihovna	18	18	19	18
Úbytek primárních fondů (svazky)	0	2556	2293	2583
z toho: hlavní fond	0	2523	2278	2583
Sukova knihovna	0	33	15	0

3.3.2 Statistická data akviziční činnosti v roce 2023

V r. 2023 přibylo do fondu knihovny **2297** nových knih formou nákupu, daru či výměny. Všechny knihy prošly zpracováním, katalogizací a byly uloženy ve studovnách nebo ve skladech knihovny. Počet odebíraných časopisů je srovnatelný s předchozím rokem.

Nákup knih v Kč	2022	2023
Čerpání	259 582,63	522 269,13
knihy (monografie, e-knihy)	38 225,10	298 023,13
periodika	221 357,53	224 246,00

Bezúplatná nabytí v Kč	2022	2023
Celkem	793 385	504 341
monografie a periodika	493 768	397 313
publikace pro kulturně-výchovnou činnost	299 617	107 028

3.3.3 Statistická data katalogizační činnosti v roce 2023

Pedagogická knihovna nabyté knihovní fondy zpracovává v knihovnickém systému Verbis dle platných mezinárodních pravidel RDA a AACR2. Zároveň jsou zpracovávány katalogizační záznamy dle aktuálně platných pravidel u historických knihovních fondů.

Počet titulů zpracovaných v systému Verbis v roce 2023

Zpracování fondů	v počtech dokumentů
Počet přírůstků	2297
- hlavní fond	1541
- Sukova knihovna	756
Supervize	9369
Retrokonverze	7572
Metadata (Kramerius, počet svazků)	181
Digitalizace – počet stran	17 000
Úbytek knih	2583

PK rovněž v roce 2023 pravidelně přispívala do SKČR. V roce 2023 bylo **odesláno celkem 5607** záznamů. Průběžně byly odeslány nové záznamy i záznamy opravené v rámci projektu retrokatalogizace, a také řada titulů, vybraných v průběhu revize. Před odesláním prošly všechny záznamy supervizí. Zároveň byly opraveny a následně odeslány záznamy všech titulů, které byly vybrány k digitalizaci. Těmto titulům musí být podle Národního digitalizačního standardu přiděleno číslo České národní bibliografie. Řada titulů ve fondu knihovny je unikátních, a proto bylo nutné o přidělení čísla České národní bibliografie požádat. Chybné záznamy byly opraveny a znovu odeslány do SKČR.

Statistika odeslaných záznamů do Souborného katalogu ČR	počet záznamů
Celkem přijatých záznamů	5607
z toho	
- nové záznamy pro databázi	1554
- připojení PK ke stávajícím záznamům	2920
- záznamy opravené dle zpracování PK	1133

3.3.4 Ochrana a organizace knihovního fondu

V hlavní budově v Jeruzalémské ulici je uložen převážně tzv. živý fond, který je uživateli nejvíce žádán. V mimopražském skladu PK ve Lhotě u Dolních Břežan je deponován starší knižní fond a starší ročníky časopisů. Část fondu je uložena a zpřístupňována ve dvou studovnách – ve Všeobecné studovně a ve Studovně Sukovy

knihovny. Ve Všeobecné studovně mají čtenáři k dispozici volně přístupný knižní a časopisecký fond studovny, je zde možnost vyhledávání v elektronickém katalogu PK a v oborových volně přístupných databázích. Volně přístupné jsou nové i starší ročníky českých a zahraničních časopisů. Zároveň jsou zde k dispozici současné učebnice s platnou schvalovací doložkou MŠMT, metodiky, část komeňian, encyklopedie a výběr ze společenskovední literatury.

Sklad PK je umístěn ve dvou podlažích v Jeruzalémské ulici. Knižní fond je přehledně uspořádán v nových stacionárních knihovnických regálech, kvůli dispozičnímu rozvržení skladu klade práce s ním zvýšené nároky na fyzickou kondici skladnic. Pro objednávky knihovnických dokumentů uložených v mimopražském depozitáři ve Lhotě se jezdí 1x týdně (v úterý dopoledne).

V rámci ochrany fondu byla zpracována nová metodika nakládání s historickým knihovnickým fondem. Tímto zvláštním režimem se řídí pracovníci skladu a všeobecné studovny, a je rovněž povinností čtenářů v případě studia knih, kterých se toto opatření týká.

V r. 2023 v souvislosti s ochrannou knihovnického fondu byly dokončeny práce na restaurování výročních zpráv a jejich přebalení do vhodného obalového materiálu. V rámci projektu VISK7 – Kramerius byl pořízen soubor různých typů obalového materiálu pro nové uložení sbírky výročních zpráv středního školství.

Fond byl revidován, čištěn, byly odstraněny kovové části a provedena šitá vazba. Následně byl fond ukládán do systému archivních krabic a vnitřních zpevňujících spisových desek (archivní lepenka LAURENT), každá jednotlivá zpráva je pak uložena do obálky zhotoveného z nekyselého archivního papíru.

3.3.5 Revize fondu

Plán celkové revize je uskutečňován v souladu se zákonem č. 257/2001 Sb. (knihovní zákon). Celková revize fondu PK je rozdělena do let 2016 až 2030. V roce 2023 proběhla revize podle předem stanoveného plánu. Všechny fondy revidované v roce 2023 jsou uloženy v depozitáři Lhota u Dolních Břežan. Většina revidovaných svazků musela být nejprve označena čárovým kódem. V průběhu kontroly musela být velká část svazků opravena v knihovnickém systému Verbis. Vzhledem ke stáří titulů byly nutné rozsáhlé opravy fyzického stavu. V průběhu revize byla provedena profilace daného fondu.

Provedené revize v r. 2023

Název fondu (vymezení)	Počet zrevidovaných svazků
HF T 1 – 4 499	3551
Učebnice – hudebniny III 1 – 33 984	13
HF – hudebniny VI 1 – 6 099	10
Učebnice – U III 1 – 33 984	26 495
HF VI 1 – 6 099	4823
HF – hudebniny II 1 – 30 600	77
HF II 1 – 30 600	33 261
Celkem	68 230

3.5 Sukova studijní knihovna literatury pro mládež

3.5.1 Budování a využití fondu Sukovy knihovny

Fond Sukovy knihovny byl za rok 2023 rozšířen o **718** knihovních jednotek. Většina přírůstků byla získána darem především od nakladatelství Albatros Media, Host atd. Další přírůstky byly získány od nakladatelů zapojených do soutěže o *Zlatou stuhu*, a také v rámci projektu MK ČR *Česká knihovna*. Zlomek nových titulů byl zakoupen.

Průběžně probíhalo jmenné a věcné zpracování nových titulů literatury pro děti a mládež, zpracované knihy byly přesunovány do skladů (velké formáty signatury S III do Lhoty). Některé druhé exempláře určené k absenční výpůjčce jsou nově k dispozici ve Studovně Sukovy knihovny. Souběžně probíhá retrokatalogizace fondu dětské literatury.

3.5.2 Odborné činnosti Sukovy studijní knihovny pro mládež

Sukova knihovna průběžně zodpovídá dotazy, poskytuje informační, bibliografické i širší konzultace z oblastí literatury pro děti a fondu učebnic. Jednou měsíčně jsou na webu NPMK publikovány *Novinky Sukovy knihovny* (literatura pro děti a mládež), které jsou strukturovány do oddílů: *První čtení, 1. stupeň ZŠ, 2. stupeň ZŠ, Naučná literatura, Přečtěte si s dětmi*.

Ve Studovně Sukovy knihovny jsou pravidelně vystavovány knihy k výročí autorů dětských knih. Zároveň jsou na sociálních sítích zveřejňovány medailonky autorů a také tituly vztahující se k významným výročím českých dějin.

Během prvního čtvrtletí roku 2023 proběhla tradiční spolupráce s českou sekci IBBY a s direktoriem soutěže *Zlatá stuha* na organizačním zabezpečení *Zlaté stuhu* 2023. PK zpracovala soupisy knih přihlášených do soutěže a zajišťovala zázemí pro jednotlivé poroty: literární, ilustrátorskou a překladatelskou. Tato spolupráce přináší PK příjem jednoho exempláře každé přihlášené knihy do soutěže.

Vedoucí odboru PK Edita Vaníčková-Makosová byla v roce 2023 členkou poroty v kategorii literární ceny *Zlatá stuha*.

Pro podporu čtenářské gramotnosti organizuje PK anketu *Knih dětského srdce, cena V. F. Suka*. V roce 2023 proběhl již 30. ročník Tradičně je vyhlášena *Cena dětí* v anketě o nejoblíbenější knihu. Jedná se o anketu, v níž hlasují sami dětská čtenáři, *Cena učitelů* za přínos k rozvoji dětského čtenářství: hlasování odborné poroty učitelů o knihách českých autorů a *Počín školních knihoven*: hlasování poroty o zajímavém projektu školní knihovny.

Slavnostní vyhlášení ankety Kniha dětského srdce. Zleva Roman Škoda, NPMK; Vladimír Balaš, ministr školství, Edita Vaničková-Makosová, vedoucí odboru Pedagogická knihovna, Centrum pro školní knihovny.

Výsledky ceny byly vyhlášeny dne 17. 4. 2023 v *Centru současného umění DOX* v sále *Vzducholod' Gulliver*. Slavnostního vyhlášení se za přítomnosti ministra školství prof. JUDr. Vladimíra Balaše, CSc. zúčastnili ocenění autoři, zástupci odborných porot, školních knihoven i zástupci krajských spolků. Přítomny byly školní skupiny dětí, které v anketě hlasovaly. U příležitosti Mezinárodního dne dětí vylosovali žáci základní školy 50 hlasujících dětí, kterým byla poslána kniha. V kategorii *Cena dětí* v anketě hlasovalo 2000 dětí.

V kategorii *Cena učitelů* za přínos k rozvoji dětského čtenářství hlasovalo 5 porotců. V rámci slavnostního předávání cen *Kniha dětského srdce* je tradičně vyhlašován také vítěz *Noci s Andersenem*. O své oblíbené knize děti hlasují každoročně přímo během této noci strávené v knihovně. Do kategorie *Počin školních knihoven* bylo přihlášeno 22 knihoven základních a středních škol a knihoven českých škol v zahraničí. Ceně byla udělena záštita Ministra školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

3.6 Členství v jiných organizacích a komisích

V roce 2023 se PK stala se součástí projektu *Centrálního portálu knihoven Knihovny.cz*. Portál *Knihovny.cz* poskytuje jednotný přístup ke službám českých knihoven, řešitelem projektu je *Moravská zemská knihovna* a PK je zapojenou knihovnou.

PK se spolupodílí se na tvorbě databáze *Slovník českých knihovníků* a vytváření národní článkové bibliografie. Knihovna je garantem za oblast pedagogiky a školství. Spolupracuje s knihovnami s obdobným oborovým zaměřením, a se *Slovenskou pedagogickou knihovnou* v Bratislavě, s českou sekcí IBBY (The International Board on Books for Young People) a *Klubem dětských knihoven SKIP* (Svaz knihovnických a informačních pracovníků) v oblasti propagace kvalitní dětské četby, s *Klubem školních knihoven* v oblasti podpory školních knihoven prostřednictvím *Centra pro školní knihovny*. Rovněž se účastní činnosti katalogizační komise, sekce pro služby a bibliografické sekce SDRUK (Sdružení knihoven ČR) zejména v oblasti koordinace analytického zpracování českých periodik.

Vedoucí odboru PK Edita Vaničková-Makosová byla členkou poroty soutěžní přehlídky knihovnických besed OKNA v Ostravě, kterou pořádá Klub dětských knihoven SKIP ČR.

4 Odbor ekonomický a správní

4.1 Oddělení IT

Oddělení IT v r. 2023 řešilo úkoly vyplývající ze standardní činnosti a úkoly dané dlouhodobým plánem. Standardně zajišťuje:

- provoz a správu informačních a komunikačních technologií (ICT) používaných v NPMK (tj. počítačových sítí, serverů a služebních i čtenářských počítačů, telefonních ústředěn a telefonů);
- vývoj a správu SW pro potřeby odborných oddělení i uživatelů NPMK
- rozvoj a správu knihovnických technologií:
  - provoz, správu a průběžné aktualizace automatizovaného knihovního systému (AKS) Verbis v PK, Verbis pro APP;
  - podpora programů ProArc a Kramerius;
  - provoz datových úložišť pro správu digitální knihovny a digitalizovaných filmů;
  - technologickou podporu retrokonverze knihovního fondu PK;
  - pokročilou konfiguraci systému AKS;
  - zpracování statistických dat (web a Verbis);
  - hromadné zpracování dat (import a export) v AKS;
- implementaci interaktivních prvků do expozice muzea a knihovny
- technickou podporu projektů
- správu databází
- úpravu fotek a jiných designových prvků pro zaměstnance na web
- správu ICT techniky NPMK
- správu tiskáren v Jeruzalémské a Valdštejnské, naskladnění potřebných tonerů a jiných součástí k jejich funkčnosti
- metodickou podporu a návody pro digitalizaci a katalogizaci
- nasazení tisku účtenek v PK
- spolupráci při řešení systémových problémů NPMK
- metodickou pomoc, konzultace a školení zaměstnanců
- průběžnou aktualizaci směrnice a koncepce IT v NPMK
- administraci externích systémů a aplikací (Czech e-Lib, Registr digitalizace, CASLIN, Knihovny.cz, EBSCO, ProArc)
- technickou pomoc uživatelům NPMK
- implementaci nových informačních technologií do provozu/procesů muzea a knihovny, včetně výstav a muzejních expozic
- řešení vlastních projektů a spolupráci na řešení ostatních projektů NPMK z hlediska IT
- odborné zajištění kulturně vzdělávacích akcí souvisejících s podporou pracovníků ve školství a souvisejících oblastech
- pravidelnou údržbu a správu serverů AD, DHCP, DNS
- výběr, nákup a instalaci hardware a software podle potřeb NPMK
- rozesílání „hromadných“ e-mailů
- správa biblioboxu
- měření metrik návštěvnosti webů
- správu elektronického vstupního systému do budovy
- správu EZS, MAR a kamerových systémů (CCTV)
- zabezpečení tisku na 3D tiskárně a plotru
- správu YouTube a podcastových profilů
- participaci na konferenci *Dítě v nouzi*
- vytvoření a správu dvoufázového ověřování vzdáleného přístupu pomocí SMS brány

- správu a vývoj webových aplikací NPMK:
  - *npmk.cz*;
  - *pedagogicalmuseum.com* – anglická prezentace Pedagogického muzea;
  - *pitter.eu* – specializovaná webová aplikace APP v češtině, angličtině a němčině; edu WEB
  - *(Ne)zapomenuté pomníky – stoletá paměť národa a země*³
Příprava přesunu projektu na samostatnou doménu. Subweb <http://pomniky.npmk.cz>, který obsahuje i další odkazy týkající se 1. světové války;
  - *cteme.npmk.cz* – stránky na podporu čtenářské gramotnosti
  - *pitter.npmk.cz* – správa webových stránek pro badatele APP, zpřístupnění historických artefaktů bližší veřejnosti
  - *cenik.npmk.cz* – subweb funguje od poloviny r. 2014, je řešen softwarem E-commerce PRO 4.0 (firma GlobeWeb Czech s.r.o.);
  - *historiascholastica.com* – elektronická verze mezinárodního odborného časopisu;
  - *csk.npmk.cz* – Centrum pro školní knihovny;
  - *comeniusacademicclub.org* – webové stránky prestižní mezinárodní organizace;
  - *comenius350.cz* – webová stránka k Národním oslavám výročí J. A. Komenského 2020–2022;
  - *skolnibudovy.cz* – webové stránky k projektu Historie školních budov;
  - *kramerus.npmk.cz* – digitální knihovna.

Interní weby:

- *arc.npmk.cz* – program Proarc určený pro zpracování digitalizátů;
- *brana.npmk.cz* – vzdálený přístup zaměstnanců do instituce;
- *access.npmk.cz* – portál pro generování dočasného přístupu do budovy Jeruzalémská pro konání různých akcí;
- *bach.npmk.cz* – vzdálený přístup zaměstnanců do systému BACH.

Každá činnost Oddělení IT zahrnuje celou řadu dílčích činností. Vzhledem k vysoké míře elektronizace činnosti odborných oddělení je k zabezpečení jejich plynulého provozu součinnost IT nezbytná.

4.2 Oddělení správní a práce s veřejností

Oddělení zajišťovalo průvodcovské služby v budově ve Valdštejnské ulici, údržbu a opravy. V roce 2023 byly provedeny následující práce:

- oprava a injektáže zdí schodiště do sklepa v muzeu a sloupu ve výstavních prostorách
- oprava dřevěných schodišťových stupňů do sklepa v muzeu
- výmalba a oprava zdí v edukační místnosti muzea
- oprava dlažby ve vstupní chodbě muzea
- opravy kotelny v knihovně
- oprava vodoinstalace a bojleru v kuchyňce sekretariátu
- výměna stávajícího osvětlení kanceláří za úsporné LED
- přesun a přestavba depozitní místnosti filmů v depozitáři Počernice a další přesun
- oprava vrat do průjezdu v PK
- pravidelná údržba a opravy vzduchotechniky v PK a kotelen v NPMK

³ <https://www.npmk.cz/pro-skoly/nejen-pro-skoly-projekty-programy-na-pomoc-vyuce>.

- čištění odvlhčovacích jednotek v muzeu
- mytí všech oken v NPMK
- veškeré revize (elektro, kotelny, plyn, elektro, krov, požární ochrana, vzduchotechnika, komíny, výtahy atd.)
- technické kontroly vozidel a jejich servis

Zároveň vedoucí oddělení spolupracoval s kurátory výstavy *Cesta kolem světa za 45 minut* na její instalaci, prováděl digitalizaci sbírkových předmětů a zajišťoval jejich přepravu, podílel se na natáčení videí pro YouTube kanál.

5 Oddělení koncepční, edukační a PR

Primárním cílem oddělení v roce 2023 bylo oslovit co nejvíce škol a motivovat je k návštěvě muzea a absolvování edukačního programu. Celkově muzeum navštívilo **247 škol, tj. 5122 žáků a studentů**.

Kromě propagace instituce ve veřejném prostoru například formou reklamních plakátů se NPMK soustředilo rovněž na osvětu v online prostoru. Základ tvořily sociální sítě Facebook, Instagram a také Youtube kanál *NPMK J. A. Komenského*, na kterém každý kalendářní měsíc vycházely muzejní podcasty s názvem *S Komenským u mikrofonu*. Na tomto kanálu vznikla celá řada dalších videí, která propagovala celou instituci. V roce 2023 byl na návrh kurátorů výstavy uskutečněn projekt *Naše vykopávky*, který formou informativních videí popisoval vybrané exponáty ve výstavě *Pravěk, k tabuli! Jak si pračlověk cestu do škol našel*. Na konci roku 2023 kanál odebíralo 580 uživatelů, z tohoto počtu se za rok 2023 navýšilo sledování o 220 nových odběratelů. Celkově muzejní Youtube kanál měl 125 000 zhlédnutí.

Celý rok 2023 se nesl v duchu výročí 400 let od napsání díla *Labyrint světa a ráj srdce*. K připomenutí výročí byla uspořádána řada akcí, jež byly zveřejňovány na webu www.npmk.cz. Na tomto webu rovněž NPMK nabízelo projekt *E-muzeum*, kde probíhaly kvízy k dějinám školství, které vyplnilo 600 virtuálních návštěvníků. Kvízy k tématu a učivu o Bílé hoře využilo 150 studentů nebo pedagogů. Zároveň NPMK připomnělo myšlenky J. A. Komenského vydáním reprintu díla *Štěstí národa*.

Oddělení spolupracovalo na doprovodných programech pro děti k výstavě *Pravěk, k tabuli. Jak si pračlověk cestu do škol našel* s názvem *Mamuti v muzeu*. Zároveň se podílelo na dalších aktivitách NPMK jako např. koncerty, přednášky či jiné kulturní a vzdělávací akce.

Ke konci roku 2023 vystřídala výstavu o pravěku nová výstava s názvem *Cesta kolem světa za 45 minut. Za obzory školního zeměpisu a dějepisu*. K výstavě byl připraven edukační program.

Edukační, koncepční a PR oddělení každý měsíc rozesílalo newsletter o aktivitách NPMK a celkem vydalo 16 tiskových zpráv. Zároveň se oddělení podílí na vydávání mezinárodního časopisu *Historia scholastica* (1/2023 a 2/2023). Své aktivity zveřejňuje na webových stránkách www.npmk.cz, které navštívilo 75 332 návštěvníků.

Celková návštěvnost webových stránek instituce čítala 1 042 808 zhlédnutí, z toho:

Název záložky	Počet návštěv
(Ne)zapomenuté pomníky	11 038
Archiv P. Pittra	2645
Ceník muzea	4994
Centrum pro školní knihovny	3714
Čteme spolu	1118
Čteme se slonem Bobem	189
Katalog knihovny	930 837
Kramerius	1321

NPMK	332
Comenius 350	1159
Comenius Academic Club	1108
Historia scholastica	2829
Pedagogical Museum	1769
Školní budovy	4755

5.1 Přehled zveřejněných podcastů

27. 1. 2023 – 11. díl podcastu *S Komenským u mikrofonu* s hercem Petrem Štěpánkem, sledovanost 368 zhlédnutí;
15. 2. 2023 – zveřejnění 12. dílu podcastu *S Komenským u mikrofonu* s Editou Vaničkovou-Makosovou; sledovanost 154 zhlédnutí;
27. 3. 2023 – zveřejnění 13. dílu podcastu *S Komenským u mikrofonu* s emeritním ministrem školství, mládeže a tělovýchovy Vladimírem Balašem; sledovanost 151 zhlédnutí;
28. 3. 2023 – živé vysílání s komeniologi o odkazu Komenského, podpoře vzdělávání a plánované encyklopedii J. A. Komenského;
2. 5. 2023 – zveřejnění 14. dílu podcastu *S Komenským u mikrofonu* s Evou Lustigovou; sledovanost 90 zhlédnutí;
28. 5. 2023 – zveřejnění rozhovoru Markéty Pánkové s Blankou Sedláčkovou, bývalou spolupracovnicí Přemysla Pittra a Olgy Fierzové;
31. 5. 2023 – zveřejnění 15. dílu podcastu *S Komenským u mikrofonu* s Karlem Janečkem; sledovanost 1800 zhlédnutí;
30. 6. 2023 – zveřejnění 16. dílu podcastu *S Komenským u mikrofonu* s Janem Gondekem; sledovanost 138 zhlédnutí;
28. 7. 2023 – zveřejnění 17. dílu podcastu *S Komenským u mikrofonu* s Helenou Východskou; sledovanost 684 zhlédnutí;
31. 8. 2023 – zveřejnění 18. dílu podcastu *S Komenským u mikrofonu* s Alfredem Strejčkem; sledovanost 2100 zhlédnutí;
18. 9. 2023 – zveřejnění mimořádného dílu podcastu *S Komenským u mikrofonu* s Markétou Pánkovou; sledovanost 241 zhlédnutí;
3. 10. 2023 – zveřejnění 19. dílu podcastu *S Komenským u mikrofonu* s Robinem Čumpelíkem; sledovanost 910 zhlédnutí;
2. 11. 2023 – zveřejnění 20. dílu podcastu *S Komenským u mikrofonu* s Jaroslavem Pánkem; sledovanost 235 zhlédnutí;
25. 12. 2023 – zveřejnění 21. dílu podcastu *S Komenským u mikrofonu* s Janem Konfrštem; sledovanost 653 zhlédnutí;

6 Výstavní, publikační, vzdělávací činnost a spolupráce se školami

6.1 Výstavní činnost

V roce 2023 byla veřejností vyhledávána stálá expozice *Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě*, která se nachází v 1. patře a v přízemí (ukázky dvou školních tříd, a to z období 1. republiky a z období socialismu). Texty v expozici jsou česko-anglické.

V r. 2023 byly veřejnosti zpřístupněny dvě výstavy, přičemž kvůli velkému zájmu ze strany škol došlo k prodloužení výstavy *Pravěk, k tabuli! Jak si pračlověk cestu do škol našel*.

6.1.1 Výstavy

NPMK (v prostorách muzea Valdštejnská 20, Praha 1):

Edukátorka Dana Terragni u žernovu instruuje školní třídu při edukačním programu k výstavě Pravěk, k tabuli!

Pravěk, k tabuli! Jak si pračlověk cestu do škol našel. Výstava nabídla veřejnosti historii výuky o našich nejstarších dějinách. Pomocí dobových školních obrazů, učebnic, školních pomůcek, ale i skutečných archeologických nálezů mapovala vývoj učební látky v celé její šíři. Doba konání: 7. 10. 2022 – 3. 9. 2023. Pro velký zájem ze strany škol byla výstava prodloužena do 29. 10. 2023. Na podzim roku 2023 byla výstava nominována *Českou archeologickou společností* na *Cenu Eduarda Štorcha*, která slouží k ocenění mimořádných zásluh o popularizaci archeologie a ochranu jejich památek.

Zahájení výstavy Cesta kolem světa za 45 minut. Zleva Michaela Vávrová, kurátorka výstavy; Ondřej Andrys, státní tajemník MŠMT, Jan Šimek, Michaela Tatýrková.

Cesta kolem světa za 45 minut. Za obzory školního zeměpisu a dějepisu. Výstava mapuje historii výuky zeměpisu a dějepisu jednotlivých světadílů, a to primárně s využitím sbírkových fondů NPMK. Nabízí zážitkové vzdělávání nejen v předmětech zeměpis a dějepis, ale také v přírodopisu a společenských vědách (příroda, kultura, lidé, politické a náboženské vlivy aj.). Na výstavě je prezentována sbírka historických školních obrazů, map, glóbusů i dalších pomůcek a seznamuje dnešní žáky s dynamicky měnícím se světem a se základními pojmy zeměpisu. K výstavě jsou připraveny edukační programy a interaktivní program s využitím vzácných školních obrazů z oblasti zeměpisu a přírodopisu.

Doba konání: 1. 12. 2023 – 31. 10. 2024.

Vernisáž výstavy Učíme se spolu, ale jinak. Předsálí NPMK, 19. 6. 2023.

Učíme se spolu, ale jinak: vzdělávání dětí s handicapem ve 20. století. Výstava byla otevřena u příležitosti mezinárodní konference *Dítě v časech nouze a naděje. Překonávání válečných útrap, epidemií a sociálních, psychických i tělesných handicapů dětí a mládeže.* Jedná se o česko-anglickou panelovou výstavu zaměřenou na vzdělávání dětí s handicapem v období první československé republiky. Výstava se zaměřuje především na tvorbu v ústavních dílnách a na zde vzniklé užité umění, které mnohdy dosahovalo špičkové profesionální úrovně. Výstava čerpá především z bohatého fondu Františka Bakuleho, který patří k nejvýznamnějším v NPMK, dále z fondu Augustina Bartoše a z fondu Rudolfa Jedličky. Výstava se nachází v předsálí společenského sálu a je přístupná na vyžádání. Doba konání 19. 6. 2023 – 31. 12. 2024.

PK (v prostorách Pedagogické knihovny Jeruzalémská 12, Praha 1):

Božena Němcová: Odkaz díla Boženy Němcové v knižních sbírkách Pedagogické knihovny J. A. Komenského – výstavní projekt, jenž ve dvou částech představuje dílo Boženy Němcové. První část se věnuje výboru z prací Němcové v učebnicích i publikacích určených pro mimoškolní četbu od druhé poloviny 19. století po současnost. Druhá část se soustřeďuje na pohádkovou tvorbu autorky, přičemž jsou představeni i nejvýznamnější ilustrátoři pohádek Němcové a také vítězné práce dětské výtvarné soutěže *Ilustrace pro Boženu N.* Výstava je prezentována ve 2. patře budovy PK od 15. 10. 2020 do 30. 6. 2021, výstava je prodloužena do konce roku 2023.

Emil Musil-Daňkovský – nejen řídící učitel v Mokrém. Výstava představuje průřez tvorbou venkovského řídícího učitele, spisovatele a překladatele Emila Musila-Daňkovského (1857–1941). Vychází z prací autora, jež jsou součástí fondu Pedagogické knihovny JAK. Výstava je umístěna ve společenském sále PK od 8. 10. 2020 do 30. 6. 2021, výstava je prodloužena do konce roku 2023.

6.1.1.1 Zapůjčené výstavy jiným institucím v České republice

V období od 1. 1. do 31. 12. 2023 zapůjčené výstavy, jak ve fyzické, tak v elektronické podobě, zhlédlo celkem **50 419 návštěvníků**. Nabízené výstavy si zapůjčilo celkem 34 institucí.

Podrobný seznam institucí, které si zapůjčily výstavu z NPMK:

Vzdělávání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského

Elektronická verze výstavy byla na základě Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva odeslána tomuto subjektu:

- Knihovna Petra Bezruče v Opavě, termín 4. 9. – 31. 10. 2023

Od Marie Terezie po dnešek. Vysvědčení v proměnách času

Výstava zapůjčena ve fyzické podobě tomuto subjektu:

- Obec Sokoleč, termín: 1. 6. – 30. 6. 2023

J. J. Ryba nejen jako autor České mše vánoční

Výstava zapůjčena ve fyzické podobě tomuto subjektu:

- Gymnázium Teplice, termín: 1. 11. – 31. 12. 2023

Příběhy bezvýhradné lidskosti – Přemysl Pitter, výjimečná postava v dějinách 20. století

Výstava zapůjčena ve fyzické podobě těmto subjektům:

- Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Táboře, termín: 26. 5. – 30. 6. 2023
- Dům tří přání, nestátní nezisková organizace v Praze, termín: 14. 9. 2023 – 2023
- Mateřská škola Milíčův dům, Sauerova 2/1836, 130 00 Praha 3, termín: 1. 12. 2023 – 6. 12. 2023

Komenského fascinující Labyrint světa a ráj srdce v kolážích Miroslava Huptycha

Výstava zapůjčena ve fyzické podobě tomuto subjektu:

- Knihovna Petra Bezruče v Opavě, p.o., termín: 4. 9. – 31. 10. 2023

Nesmíme zapomenout: Jan Opletal a další oběti listopadu 1939

Elektronická verze výstavy byla na základě Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva odeslána tomuto subjektu:

- Městská knihovna Slavičín, termín: 1. 10. – 10. 12. 2023

Hurá do školy s Marií Terezií!

Výstava zapůjčena ve fyzické podobě tomuto subjektu:

- ZŠ a MŠ Kamenný Přívoz, termín: 2. 10. – 31. 10. 2023

Elektronická verze výstavy byla na základě Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva odeslána tomuto subjektu:

- Městské kulturní středisko Nový Jičín, termín: 4. 9. – 31. 10. 2023

KOMenský v KOMixsu

Výstava zapůjčena ve fyzické podobě tomuto subjektu:

- Regionální muzeum Mělník, p. o., termín: 2. 5. – 30. 6. 2023

Elektronická verze výstavy byla na základě Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva odeslána těmto níže uvedeným subjektům:

- Městská knihovna Mikulov, termín: 13. 2. 2023 – 31. 5. 2023
- Obecní knihovna Sokoleč, termín: září 2023
- Obchodní akademie a Střední pedagogická škola v Berouně, termín: 24. 3. – 31. 12. 2023
- Základní a mateřská škola Český Těšín Hrabina, termín: březen – listopad 2023
- Základní a mateřská škola Dříteň, termín: duben – červen 2023
- Sportovní základní škola Antonína Sochora Duchcov, termín: školní rok 2023/24
- Farní bor Českobratrské církve evangelické v Rumburku, termín: 2. 6. – 30. 6. 2023;
- Knihovna a spolkové centrum IGI VRATISLAVICE, termín: září 2023;
- Knihovna Petra Bezruče v Opavě, termín: 4. 9. – 31. 10. 2023
- Základní škola Jilemnice, termín: září – prosinec 2023

- Základní škola a mateřská škola Barrandov, Praha 5, termín: listopad 2023 – květen 2024

Uč se moudrým býti! Orbis pictus v běhu věků

Elektronická verze výstavy byla na základě Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva odeslána tomuto subjektu:

- Sekce státní služby Ministerstva vnitra ČR, výstava bude využita ke vzdělávacím, osvětovým a reprezentativním účelům Sekce pro státní službu.

Tady nová republika

Elektronická verze výstavy byla na základě Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva odeslána tomuto subjektu:

- Městská knihovna Slavičín, termín: 1. 10. – 31. 10. 2023

Škola a válka. Branná výchova v české škole

Elektronická verze výstavy byla na základě Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva odeslána těmto níže uvedeným subjektům:

- Základní škola Eden, Praha 10, termín: 1. 6. 2023 – 30. 6. 2024
- Gymnázium Teplice, termín: 1. 7. – 31. 12. 2023
- Gymnázium Nad Alejí 1652, Praha 6, termín: březen – duben 2023
- Kulturní a informační středisko Lomnice nad Popelkou, termín: 3. 10. – 10. 11. 2023;
- Městská knihovna Lomnice nad Lužnicí, termín: 1. 5. – 15. 5. 2023
- Městská knihovna Valašské Meziříčí, p. o., termín: leden – únor 2024

MŠMT (budova A):

- *Tady nová republika*
- *Orbis pictus*

6.1.1.2 Elektronické výstavy v zahraničí

- *Uč se moudrým býti! Orbis pictus v běhu věků*

Czech School and Community Manchester, termín: únor 2023 – červen 2024

Tady nová republika

Česká škola Řím, termín: 30. 9. 2023

- *KOMenský v KOMixu*

Tauranga, Nový Zéland, termín: 13. 9. a 14. 9. 2023

6.1.1.3 Fyzické výstavy v zahraničí

NPMK poskytlo podklady na výstavu *Vzdělávání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského*, která byla zahájena dne 21. února 2023 v hlavní budově Národní univerzity Ivana Franka ve Lvově.

6.1.2 Využití sbírkových předmětů NPMK, zápůjčky muzeím a jiným institucím v ČR (souhrn)

Z fondů NPMK byly realizovány zápůjčky 3 institucím a jedna dlouhodobá zápůjčka dvou sbírkových předmětů:

- MŠMT, Praha 1; nádvoří objektu Karmelitská 7 – *Jan Štursa: socha J. A. Komenského (bronz)* (od r. 2014);
- MŠMT, Karmelitská 5, Praha 1 – reprezentační prostory objektu; *Igor Kitzberger: J. A. Komenský* (od 26. 1. 2018);

- Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy má z pomocného fondu dlouhodobě zapůjčenou *Blatáckou plenu* (do r. 2029);
- Galerie moderního umění v Hradci Králové, 4 školní didaktické obrazy pro výstavu *Natuknout špičku vejce: Kryštof Kolumbus jindy a dnes* (7. 10. 2022 – 12. 3. 2023).

Z fondu PK byly realizovány tyto zápůjčky:

- Galerie moderního umění v Hradci Králové, *Natuknout špičku vejce: Kryštof Kolumbus jindy a dnes*. 7. 10. 2022 – 12. 3. 2023, 15 knih.
- 6 knižních dokumentů pro natáčení filmu *Konec světa*, režisér Bohdan Sláma 29. 8. 2023 – 29. 9. 2023.

Celkem bylo z fondů NPMK **zapůjčeno 28 předmětů**. Z fondu muzea bylo zapůjčeno 7 sbírkových předmětů, z toho 2 předměty zapůjčeny dlouhodobě a 1 předmět z pomocného fondu (dlouhodobě). Z fondu PK bylo zapůjčeno 21 předmětů.

Dále bylo 17 institucím pro výstavní a publikační účely poskytnuto jednorázové právo pro využití reprodukcí snímků sbírkových předmětů a výstavních projektů:

- Regionální muzeum Mělník. Propagace výstavy KomKom. *Portrét J. A. Komenského, tiráž*. 2 ks;
- Historie CS: tematika pravěku, dekorace pořadu. *Reprodukce školních obrazů*. 10 ks;
- Caitlín Rábová. Publikace zahraniční. *Školní obrazy Tuberkulóza*. 2 ks;
- Nakladatelství lidové noviny. Publikace T. Velímský. *Pohlednice*. 2 ks;
- Muzeum jižního Plzeňska. Výstava pod ochranou sv. Floriána. *Školní obrazy*, 6 ks;
- Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy. Příspěvek do sborníku. *Foto glóbu*. 1ks;
- Moravské zemské muzeum. Reprodukce obrazů pro příspěvek. *B. Půtová, Výtvarná rekonstrukce pravěku*. 6 ks;
- MŠMT. *Reprodukce Born, desatero – výzdoba*. 3 ks;
- Česká církev evangelická Rumburk. Propagace výstavy KomKom. *Tiráž + obrázek*. 2 ks;
- Univerzita Palackého Olomouc. Záběry z expozice – Komenský – dokument o JAK;
- Národní zemědělské muzeum. *Výstava – skeny z fondu Písemnosti a tisky* – Pospíšil. 59 ks;
- Židovské muzeum. Katalog k výstavě. *Foto Přemysla Pittra s dětmi*. 1 ks
- Stiftung Flucht, Vertreibung, Versöhnung. Výstavní katalog. *Foto P. Pittra*. 2 ks;
- Muzeum hlavního města Prahy. Publikace. *Fotografie Fr. Vacka*. 2 ks

Celkem bylo poskytnuto 99 reprodukcí sbírkových předmětů.

6.2 **Publikační činnost**

Publikační činnost NPMK se realizuje nejen vydáváním neperiodických titulů, ale také vydáváním mezinárodního časopisu pro dějiny výchovy a vzdělávání *Historia scholastica*. Časopis *Historia scholastica* vychází dvakrát ročně v tištěné a elektronické verzi a publikuje původní výzkumné historicko-pedagogické a přehledové statě z oblasti dějin pedagogického myšlení, školství a výchovy.

Publikační činnost PK je realizována především formou elektronického publikování novinkové služby na webu knihovny (1x měsíčně). Obsahuje výběr z nových knih (Učebnice – Pedagogika – Psychologie – Ostatní), novinky z literatury pro děti a mládež (První čtení – Knihy pro 1. stupeň ZŠ – Knihy pro 2. stupeň ZŠ – Naučná literatura – Přečtěte si s dětmi) a informace o nových a inspirativních článcích z odborných českých a zahraničních časopisů (Informace z českých časopisů, Informace ze zahraničních časopisů a Tematická rešerše na aktuální / zajímavé téma).

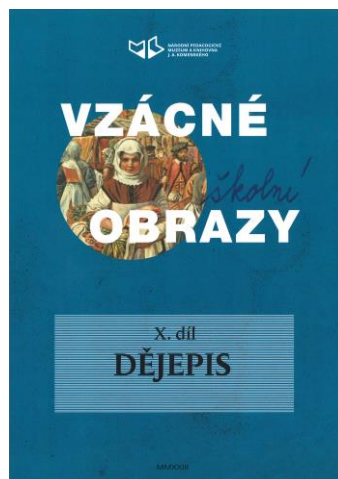
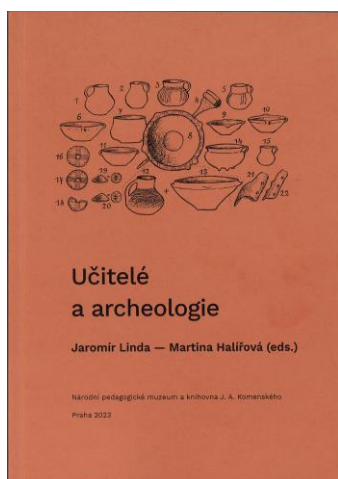
6.2.1 Přehled titulů vydaných NPMK a publikovaných statí pracovníků NPMK

Časopisy:

- Mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělání *Historia scholastica* 1/2023, npmk.cz, 2023. ISSN 2336-680X (elektronická verze). ISSN 1804-4913 (tištěná verze).
- Mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělání *Historia scholastica* 2/2023, npmk.cz, 2023, ISSN 2336-680X (elektronická verze). ISSN 1804-4913 (tištěná verze).

Monografie:

- LINDA, Jaromír a HALÍŘOVÁ, Martina (eds.). *Učitelé a archeologie*. Vydání první. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2023. 294 stran. ISBN 978-80-86935-62-1.
- KOMENSKÝ, Jan Amos. *Štěstí národa*. Překlad Jan Václav Novák. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2023. 47 stran. ISBN 978-80-86935-61-4.
- VÁVROVÁ Michaela. *Vzácné školní obrazy* X. díl. Dějepis. Praha 2023. 67 s. ISBN 978-80-86935-60-7.

Publikované statě:

- BARONOVÁ, Ela. *Česko-polský knihovnický seminář*. Čtenář. Měsíčník pro knihovny (v tisku).
- BARTOŠOVÁ, Jana. *Josef Šimek – vedoucí referent školského odboru civilní správy Podkarpatské Rusi*. In. Čtvrtstoletí spolu. Československo a Podkarpatská Rus. Praha, Národní archiv 2023, ISBN: 978-80-7469-108-9.
- BARTOŠOVÁ, Jana. *M. Adam Rosacius z Karlsperka*. Vlastivědný sborník Muzea Šumavy (v tisku).
- HALÍŘOVÁ, Martina. *Sociální profil Štorchovy tlupy hledačů diluviálního člověka*. In. LINDA, Jaromír a HALÍŘOVÁ, Martina (eds.). *Učitelé a archeologie*. Vydání první. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2023, s. 129–142.
- LINDA Jaromír. *Učitelé nebo archeologové?* In. *Učitelé a archeologie*, s. 11–14.
- LINDA Jaromír a KRÁSNÝ, Filip. *Štorchův ohňostroj a vrtač kamenů*. In. *Učitelé a archeologie*, s. 143–156.
- PÁNKOVÁ, Markéta. *Slovo úvodem*. In. *Učitelé a archeologie*, s. 9.
- PÁNKOVÁ, Markéta a KASPER, Tomáš. *Úvodník*, *Historia scholastica* 1, 2/2023. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského a Technická univerzita v Liberci, 2023.

- PÁNKOVÁ, Markéta. *Medaile J. A. Komenského na Slovensku*. In: Aquila fecit. Kolegové, žáci a přátelé k životnímu jubileu Petra Vorla. Univerzita Pardubice, Pardubice 2023. ISBN 978-80-7560-480-4, s. 331–340.
- PÁNKOVÁ, Markéta. Энциклопедия Я. А. Коменского, In: Драма Я. А. Коменского «Лабиринт света и рай сердца» в философии и истории образования (к 400-летию создания): коллективная монография по материалам Международного научно-практического семинара (Санкт-Петербург, 8–9 июня 2023 г.) / ред. С.М. Марчукова. — Gymnasium "Petershule", St. Petersburg, 2023, s. 81–85.
- PÁNKOVÁ, Markéta. *Úvodní slovo k znovu vydání Štěstí národa (Gentis Felicitas)*. In: Jan Amos Komenský Štěstí národa, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, Praha 2023, s. 2–3.
- PÁNKOVÁ, Markéta. *Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského*. In: Akademická encyklopedie českých dějin, Svazek VIII, písmeno Ma – Mz, Historický ústav Akademie věd České republiky, Praha 2023, s. 99–104.
- PETIŠKOVÁ, Dagmar. Ilustrátor Mariquita: životní dráha ukrajinského emigranta v meziválečném Československu a jeho ilustrace v českých knihách a časopisech pro děti a mládež. *Tvořivá dramatika*, ročník XXXIV (2023), č. 98 (1), s. 31–35.
- PETIŠKOVÁ, Dagmar. Školní docházka Vincence Vávry: aneb Kam a kdy chodil rodák z Újezdce do školy. *Rodným krajem: vlastivědný sborník kraje Aloise Jiráska, Boženy Němcové a bratří Čapků*. Česká Skalice: Muzeum B. Němcové, 2022, 2022(65), s. 44–46.
- ŠIMEK, Jan. *Branná výchova ve školách meziválečného Československa*. *Paginae Historiae*, roč. 31/1. Praha: Národní archiv, 2023, s. 461–484.
- ŠIMEK, Jan. *Školství v Luži 1918-2000*. In. *Luže v dějinách III.*“ (ed. E. Voráček, v tisku)

6.2.2 Účast na konferencích

Pracovníci NPMK se pravidelně aktivně účastní konferencí a seminářů. V roce 2023 se aktivně zúčastnili celkem 7 akcí, přičemž v jednom případě se jednalo o mezinárodní konferenci pořádanou NPMK, této konferenci se aktivně zúčastnilo celkem 5 osob.

30. 3. 2023 Markéta PÁNKOVÁ. Uvítací řeč na téma *Spolupráce NPMK se SKIP*. Regionální valná hromada SKIP Praha, přednáškový sál PK.
11. 4. – 12. 4. 2023 Dagmar PETIŠKOVÁ. *Zpráva o činnosti odd. PK za rok 2022*. 34. zasedání sekce SDRUK ČR pro bibliografii v Brně.
17. – 18. 4. 2023 Anna KRATOCHVÍLOVÁ. *Příklady dobré praxe*. Dílna trénování paměti v Městské knihovně Kutná Hora, Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, sekce knihovníků – trenérů paměti.
19. 6. – 20. 6. 2023 Mezinárodní konference *Dítě v časech nouze a naděje. Překonávání válečných útrap, epidemií a sociálních, psychických i tělesných handicapů dětí a mládeže*: Magdaléna FALTUSOVÁ „*V dnešní mládeži vyrůstají lidé, kteří budou zítra tvořit dějiny.*“ *Sociální krize na pražském Žižkově a snaha o jejich řešení v rámci ojedinělého pedagogického projektu Přemysla Pittra*.
Martina HALÍŘOVÁ, *Ochrana dítěte v dlouhém 19. století*.
Markéta PÁNKOVÁ, *Úvodní slovo*.
Petr MATĚJČEK, Jakub SEINER, *The upbringing and education of Jewish and German children in the context of the "Castles action" (Výchova a vzdělávání židovských a německých dětí v rámci „akce zámky“)*.
24. 7. – 28. 7. 2023 Edita VANÍČKOVÁ-MAKOSOVÁ. *Současná literatura pro děti a mládež*. XV. mezinárodní konference českých škol v zahraničí, Praha.

15. 10. – 17. 10. 2023 Dagmar PETIŠKOVÁ. *Vincenc Vávra, nejen životopisec Boženy Němcové*. XXV. Kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografů, Olomouc.
18. 10. – 19. 10. 2023 Pavlína KOUROVÁ. *Odkaz Otfrieda Preusslera literatuře pro děti a mládež. Spolupráce Otfrieda Preusslera s významnými českými tvůrci animovaných filmů a ilustrátory*. Konference Současnost literatury pro děti a mládež v Liberci.
8. – 10. 11. 2023 Markéta PÁNKOVÁ. *The Exceptional Role of the Czech Pedagogical Museum in the Past and Present*. Mezinárodní konference Comenius, Comeniologie, Comeniusforschung. Alanus Hochschule, Mannheim (SRN).

6.3 Spolupráce se školami a univerzitami

NPMK průběžně poskytovalo odborné konzultace základním, středním, vyšším odborným a vysokým školám v ČR. Ke stálé expozici jsou pro mladší a starší žáky základních a studenty středních škol k dispozici pracovní listy.

Na základě objednávek jsou poskytovány komentované prohlídky a informace o badatelských možnostech v NPMK. Univerzitám jsou nabízeny také možnosti využití muzejního fondu pro zpracování bakalářských či magisterských prací (i prostřednictvím členů vědecké rady ředitelky NPMK).

6.3.1 Kulturně-vzdělávací programy NPMK

V roce 2023 byly školám nabízeny edukační a doprovodné programy. Největší zájem ze strany objednavatelů byl o programy, které mají souvislost s osobností J. A. Komenského a o program, přibližující stálou expozici muzea, přehled dějin školství a pedagogiky na našem území. Školní skupiny měly zájem i o doprovodný vzdělávací program k výstavě *Pravěk, k tabuli!* Velký zájem souvisel s probíraným učivem o pravěku ve čtvrtém a šestém ročníku základní školy.

Edukátorka Eva Houserová při edukaci v expozici NPMK

Přehled edukačních programů a jejich provedení v roce 2023

Název programu	Počet uskutečnění	Počet žáků
Z babiččiny a mamínčiny akt.	31	585
Ve škole české královny Marie Terezie	12	213
Malý písař	14	260
Středověká škola	1	19
Pojď sem dítě (J. A. K)	21	420
Bílá Hora a doba J. A. Komenského	2	49
Za tajemstvím písma a papíru	2	30
Pravěk k tabuli!	70	1395
Evropský humanista P. Pitter	3	70

Jsem Jehuda Bacon	0	0
Zachránci dětí: Přemysl Pitter a Janusz Korczak		
Korczak	1	150
Odkaz J. A. K. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě	88	1866
Tereziánské reformy (přednáška)	1	25
Školství v protektorátu (přednáška)	1	40
Celkem	247	5122

Většinu návštěvníků vzdělávacích programů v muzeu tvořili žáci všech stupňů škol, od mateřských po vysoké školy, 1 program byl realizován pro seniory z obecně prospěšné společnosti Elpida. Dvě přednášky uskutečnili vědecko-výzkumní pracovníci NPMK.

Vědecko-výzkumní pracovníci Archivu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové realizovali vzdělávací programy podporující výchovu k humanismu a dobrým vrstevnickým vztahům. Programu na podporu humanity a mezilidských vztahů se zúčastnilo celkem **65** osob.

28. 6. 2023 – přednáška a workshop o osobnosti a díle P. Pittra pro studenty z Obchodní akademie Hovorčovická. Zúčastnilo se 20 studentů a 3 učitelé.

3. 11. 2023 – přednáška o osobnosti a činnosti Přemysla Pittra a Olgy Fierzové pro cca 20 seniorů v rámci celoživotního vzdělávání.

14. 12. 2023 – přednáška Sociální a pedagogická práce P. Pittra pro Jahodovku – Vyšší odborná škola sociálně právní a profesní institut v Praze, 25 studentů.

PK se při plánování a realizaci nabídky vzdělávacích programů zaměřuje na dvě výrazné cílové skupiny. V oblasti nabídky vzdělávacích programů pro školy se orientuje na rozvoj čtenářských dovedností a informační a mediální gramotnosti.

Nabídka programů v Pedagogické knihovně pro školy v roce 2023

MŠ	Jak číst příběh, když to ještě neumím
	Čtení pro rodiče a děti
ZŠ	Klíč ke čtenářskému deníku pro 2. – 3. třídu
	ORBIS PICTUS pro 4. – 5. třídu
	Jak se chránit na sociálních sítích pro 6. – 7. třídu ZŠ
	Myšlenkové mapy a J. A. Komenský v literatuře pro 8. – 9. třídu ZŠ
	Rozumíme Boženě Němcové pro 8. - 9. třídu ZŠ
SŠ	Maturitní četba – tipy, triky a dobré rady, jak (hravě) odmaturovat z literatury pro 3. – 4. ročník SŠ
	K čemu jsou dnes knihovny – historie a současnost, databáze, katalogy, informační zdroje pro 1. – 4. ročník SŠ
	Labyrint světa a ráj srdce pro 3. – 4. ročníky SŠ
SŠ a VŠ pedagogické	Informační zdroje z oblasti pedagogiky pro studenty SŠ, VOŠ a VŠ pedagogické
	Práce s dětským čtenářem – současná literatura pro děti pro studenty SŠ, VOŠ a VŠ pedagogické

Přehled návštěvnosti vzdělávacích pořadů PK v r. 2023

	počet programů	počet osob
Lekce pro školy	31	720
Programy pro odbornou veřejnost	71	1492
Celkem	102	2212

V roce 2023 bylo realizováno 31 lekcí pro MŠ, ZŠ, SŠ a VŠ. Celkem je navštívilo **720 žáků a studentů**. Celkově v NPMK proběhlo **278 edukačních programů**, kterých se zúčastnilo **5842** osob.

PK rovněž nabízela vzdělávací programy určené pro odbornou veřejnost, pedagogické pracovníky, knihovníky školních knihoven v oblasti práce s dětskou knihou a správy školní knihovny. Pravidelně každý měsíc byly organizovány dvouhodinové semináře *Jak na čtenářskou dílnu*, kterých se během 20 setkání prezenčních i online účastnilo 600 pedagogických pracovníků a knihovníků. Celkem bylo v PK realizováno **71 aktivit** pro odbornou veřejnost, kterých se zúčastnilo **1492** zájemců.

Přehled realizovaných témat v cyklu *Jak na čtenářskou dílnu* v roce 2023

- 16. – 17. 1. 2023 Moderní a etnografické pohádky
- 20. – 21. 2. Beletrie pro kluky
- 20. – 21. 3. Holokaust v knihách pro děti
- 17. – 18. 4. Fantasy pro děti
- 22. – 23. 5. Sci-fi pro děti
- 12. – 13. 6. Poezie pro starší i mladší děti
- 11. – 12. 9. Knížky pro začínající čtenáře
- 9. – 10. 10. Beletrie a naučná pro výuku výtvarné výchovy
- 6. – 7. 11. Historické příběhy pro děti
- 11. – 12. 12. Komiksy pro děti

6.3.2 Externí přednášková činnost

NPMK kromě akcí pořádaných v prostorách instituce pořádá po předchozí domluvě přednášky přímo ve školách. Největší zájem je o program zaměřený na humanitu, toleranci a vzájemné soužití, který připravili vědecko-výzkumní pracovníci APP.

Dne 14. 9. 2023 proběhl workshop o P. Pittrovi spojený s promítáním dokumentárního filmu při příležitosti 20. výročí otevření Domu Přemysla Pittra pro děti v Praze 6 – Ruzyni.

Ve dnech 19. a 20. 9. 2023 byl realizován ve spolupráci s *Pedagogickým centrem pro polské národnostní školství Český Těšín* (ředitelka Mgr. Marta Kmet') pro studenty polských a českých škol v regionu speciální vzdělávací program *Zachránci dětí: Přemysl Pitter a Janusz Korczak*. Prezentace česko-polského vzdělávacího programu proběhla na *Katolickém gymnáziu* (Katolickie Liceum Ogólnokształcące); zúčastnili se ho jak polští studenti gymnázia (Cieszyn, Polsko), tak i studenti *Gymnázia s polským jazykem vyučovacím* z Českého Těšína. Dále lektori z NPMK (Mgr. J. Seiner, Mgr.

M. Faltusová, Mgr. E. Baronová) pracovali s žáky *Základní školy Stanislawa Hadyny* v Bystřici (s polským jazykem vyučovacím), dále s žáky 9. třídy české *Základní školy Bystřice* a s žáky 9. třídy na *Základní škole s polským jazykem vyučovacím* v Českém Těšíně.

Dne 6. 10. 2023 účast na přípravě projektu *Polička 1938*, který připomínal neblahé 85. výročí německé okupace Poličky. Ve spolupráci s Gymnáziem v Poličce byla realizována přednáška a beseda na téma *Školství v protektorátě Čechy a Morava* (lektor Mgr. J. Seiner).

Dne 23. 10. 2023 proběhly dvě přednášky o historii dívčího vzdělávání u nás s prezentací na *Základní škole* ve Vodičkově ul. (bývalá Vyšší dívčí škola) pro žáky druhého stupně. Přednášky se konaly na žádost ředitelky školy k 60 letům od založení školy (lektor PhDr. Jaromír Linda, Ph.D.).

6.3.3 Akce pro veřejnost v NPMK

Mozkohrátky, aneb, Nenechte mozek zahálet

16. 1. 2023 – 27. 2. 2023

Trénování paměti vedené formou hry a zábavných cvičení s cílem procvičit své kognitivní (poznávací) funkce, které nám umožňují smysluplně vnímat okolní prostředí i svět kolem nás.

**Mozkohrátky
aneb
nenechte mozek zahálet**

Země všechny zájmy a odvětví, kteří mají chuť si formou hry a zábavných cvičení procvičit své kognitivní (poznávací) funkce, které nám umožňují smysluplně vnímat okolní prostředí i svět kolem nás. Těšit se můžete na mnohá cvičení, jak procvičit mozek v každém věku.

VŽDY V PONDĚLÍ 16:00 - 17:00 HODIN
16. 1., 30. 1., 13. 2. a 27. 2. 2023

v sále Pedagogické knihovny J. A. Komenského,
Jeruzalémská 12, Praha 1 (1. patro)

Cena jedné hodiny:
• pro registrované členy zdarma
• pro ostatní zájemce 40 Kč

Registrace je možná:
• na telefonním čísle 221 046 438
• e-mailem: kratochvilova@npmk.cz
• v klubovně v pážetové nebo ve studovně

Lektorkou jednotlivých hodin je certifikovaná trenérka paměti
Mg. Alena Kratochvílová a kolegyně Z. Lelková

Mamuti v muzeu II.

18. 2. 2023

Doprovodná akce k výstavě *Pravěk, k tabuli!*, konaná ve spolupráci s *Oddílem experimentální archeologie Mamuti*. V rámci programu návštěvníci vyzkoušeli pravěké technologie výroby.

Uskutečnila se módní přehlídka replik pravěkých oděvů. Součástí programu byly komentované prohlídky vedené kurátory výstavy.

Pravěk, k tabuli!

8. 3. 2023

Komentovaná prohlídka pro Pedagogickou fakulta UK s ukázkami edukačních programů

Jarní kurz trénování paměti

14. 3. 2023 – 24. 4. 2023

Trénování paměti nejen pro seniory.

Pravěk, k tabuli!

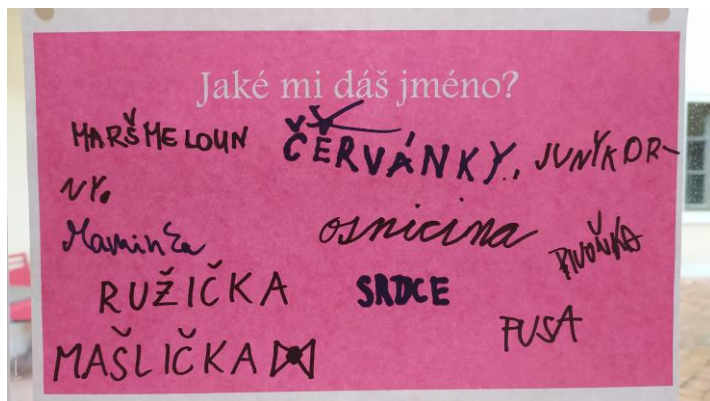
16. 3. 2023

Komentovaná prohlídka výstavy určená pro širokou veřejnost.

Labyrint světa a ráj srdce

25. 3. 2023

Den otevřených dveří k uctění památky narození J. A. Komenského, tentokrát s připomínkou 400. výročí vydání knihy *Labyrint světa a ráj srdce*. Pro návštěvníky byla připravena pátrací hra.

Den učitelů. Kladení věnce k pamětní desce J. A. Komenského

28. 3. 2023

Tradiční akce pořádaná k připomenutí narození J. A. Komenského spojená s kladením věnce, která proběhla za přítomnosti ministra školství prof. JUDr. Vladimíra Balaše a státního tajemníka Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy Ondřeje Andryse.

Zleva: ThDr. Tomáš Butta, Th.D., patriarcha Církve československé husitské; prof. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D., vedoucí katedry pedagogiky a psychologie, Technická univerzita Liberec; před ním PhDr. Hana Lejsková, ředitelka MŠ Záhumenice, Brno-Horní Heršpice; PhDr. Ondřej Andrys, MAE, MBA, MPA, státní tajemník MŠMT; prof. JUDr. Vladimír Balaš, CSc., ministr školství, mládeže a tělovýchovy; Mgr. Pavla Katzová, vrchní ředitelka sekce ekonomické a legislativní MŠMT; PhDr. Markéta Pánková, ředitelka NPMK; Magdalena Moryksiewicz, první rada Velvyslanectví Polska v Praze; Petr Mašlaň, zástupce ředitele, Gymnázium a Hudební škola hl. m. Prahy.

J. A. Komenský

28. 3. 2023

Seminář pro učitele a knihovníky ZŠ a SŠ, během kterého byli seznámeni s materiály pro výuku o životě a díle J. A. K., různými popularizačními zdroji a možnostmi jejich využití ve výuce.

Čtení pro děti a dospělé

29. 3. 2023

Seminář byl určen pro rodiče s dětmi, připraveny byly tipy na zajímavé knihy.

Komenský a my

30. 3. 2023

Prohlídka pro účastníky celostátní soutěže *Komenský a my*, spojená s klavírním recitálem ve společenském sále

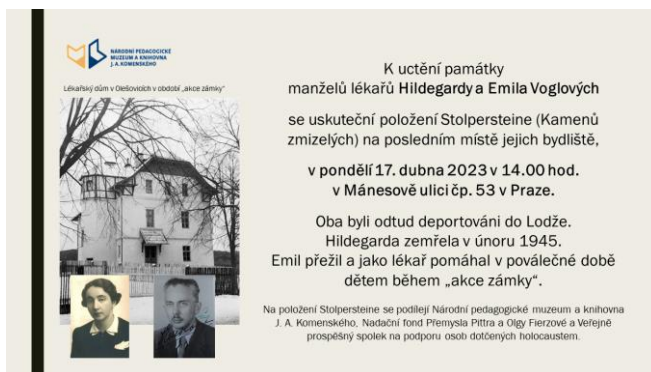

Účastníci soutěže *Komenský a my*

Stolpersteine

17. 4. 2023

Položení „kamenů zmizelých“ Stolpersteine k uctění památky manželů MUDr. Hildegardy a MUDr. Emila Voglových na místě jejich posledního bydliště v Mánesově ulici 53, Praha 2.

MUDr. Emil Vogl přežil věznění v koncentračních táborech, po válce se jako lékař zapojil do humanitárního počínu P. Pittra a jeho spolupracovníků – tzv. „akce zámky“, během které pečoval jak o židovské děti, tak i o děti německé. Jeho manželka Hildegarda zahynula

během holocaustu. V průběhu r. 2023 pracovníci APP v NPMK zjistili více podrobností o tomto bývalém spolupracovníkovi P. Pittra. Celý projekt má za cíl uctít bývalé spolupracovníky P. Pittra, kteří naprosto nezištně bez nároku na odměnu pomáhali ohroženým dětem a které tvrdě zasáhl holocaust.

Knihka dětského srdce, cena V. F. Suka

17. 4. 2023

Slavnostní předávání cen ankety o nejoblíbenější dětskou knihu, které se uskutečnilo v *Centru současného umění DOX*.

Pravěk, k tabuli!

20. 4. 2023

Komentovaná prohlídka výstavy Pravěk, k tabuli

Čtení pro děti a dospělé

10. 5. 2023

Seminář byl určen pro rodiče s dětmi, připraveny byly tipy na zajímavé knihy.

Dobré knihy dětem. Současná dětská literatura pro děti a mládež a její využití ve výuce

16. 5. 2023

Akreditovaný vzdělávací program k prohlubování odborné kvalifikace pedagogických pracovníků dle § 10 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků seznamoval účastníky s problematikou literatury pro děti a mládež, vybranými autory literárních děl, publikujícími od roku 1999 do současnosti.

Mezinárodní den muzeí

18. 5. 2023

Volný vstup do výstavy a expozice spojený s workshopem *J. A. Komenský ve výtvarném umění*.

Druhý život knihy

1. 6. 2023

Workshop k mezinárodnímu dni dětí spojený s knihvazačskou dílnou a dílnou recyklace. Po celý den byl připraven kvíz o dětské literatuře.

Mamuti v muzeu III.

2. 6. 2023

Doprovodná akce k výstavě Pravěk, k tabuli, konaná ve spolupráci s Oddílem experimentální archeologie Mamuti. V rámci programu návštěvníci vyzkoušeli pravěké technologie výroby. Součástí programu byly komentované prohlídky vedené kurátory výstavy i opékání hadů na tyči.

Slavnostní rozdělávání ohně při akci Mamuti v muzeu III.

Tisíc mil československých

14. 6. 2023

Do akce pořádané českým autoklubem se zapojila Pedagogická knihovna, která připravila doprovodný program věnovaný závodnici Elišce Junkové.

Dítě v časech nouze a naděje. Překonávání válečných útrap, epidemií a sociálních, psychických i tělesných handicapů dětí a mládeže

19. 6. – 20. 6. 2024

Mezinárodní konference

Učíme se spolu, ale jinak. Vzdělávání dětí s handicapem ve 20. století

19. 6. 2023

Vernisáž výstavy věnované vývoji vzdělávání handicapovaných dětí.

Červnové čtení pro děti a dospělé

22. 6. 2023

Seminář byl určen pro rodiče s dětmi, připraveny byly tipy na zajímavé knihy.

Zářijové čtení pro rodiče a děti

20. 9. 2023

Seminář byl určen pro rodiče s dětmi, připraveny byly tipy na zajímavé knihy.

S Komenským trochu jinak

25. 9. 2023

Slavnostní koncert. Účinkující: Štěpán Rak, Semjon Yakimov, Markéta Pánková, Roman Škoda.

Školní knihovny

27. 9. 2023

Metodický on-line seminář seznamující s novými doporučeními MŠMT pro školní knihovny.

Školní knihovny

16. 10. 2023

Metodický on-line seminář seznamující s novými doporučeními MŠMT pro školní knihovny.

II. kongres českých polonistických studií

17. 10. 2023

NPMK se podílelo na realizaci dvou sekcí. Konkrétně dne 17. října se v Pedagogické knihovně J. A. Komenského uskutečnila sekce věnovaná tématu: Spolupráce českých a polských knihoven, ve stejný den ve společenském sále muzea proběhla historická sekce.

Říjnové čtení pro rodiče a děti

19. 10. 2023

Seminář byl určen pro rodiče s dětmi, připraveny byly tipy na zajímavé knihy.

Mamuti v muzeu IV. – Mezinárodní den archeologie

21. 10. 2023

Doprovodný program k výstavě Pravěk, k tabuli! Součástí programu bylo pravěké líčení barevnými hlinkami, tkaní na hřebenovém stávku, ohnivé pokusy s křesadlem, štípání pazourků a hadí z těsta.

Pravěk, k tabuli! Jak si pračlověk cestu do škol našel

Derniéra výstavy

24. 10. 2023

Křest sborníku *Učitelé a archeologie* spojený s premiérou divadelní hry Eduarda Štorcha *Na pustém vrchu*. Hru nastudoval studentský divadelní kroužek Gymnázia Nad Kavalírkou. Derniéry se zúčastnilo přes 30 archeologů, historiků, pedagogů a muzejních edukátorů.

Akreditovaný seminář pro učitele

24. 10. 2023

V prostorách PK proběhl akreditovaný seminář *Metodická podpora ve vzdělávání k toleranci a humanitě – holocaust v dokumentech a výpovědích přeživších* vedený pracovníky APP.

Cesta kolem světa za 45 minut. Za obzory školního zeměpisu a dějepisu

Vernisáž výstavy

30. 11. 2023

Výstava mapuje historii výuky zeměpisu, a to v časovém rozmezí přibližně od poloviny 19. století do poloviny 20. století. Bohatá sbírka historických školních obrazů, map, glóbů i dalších pomůcek umožnila vytvořit vizuálně působivou výstavu, která seznamuje veřejnost nejen se základními pojmy a historickým vývojem předmětu jako takového, ale přináší

především netradiční pohled na dynamicky proměňující se svět, umožňující přirozené propojení výuky zeměpisu a dějepisu.

6.3.4 Statistická data návštěvnosti

V roce 2023 se zlepšila návštěvnost vzdělávacích programů pořádaných v budově ve Valdštejnské 20 (PM). Navýšení počtu návštěvníků je dáno zrušením restrikcí v souvislosti s onemocněním covid-19, které platily v letech 2021–2022. Díky atraktivní výstavě *Pravěk, k tabuli!* a spolupráci s archeologickými institucemi se podařilo oslovit návštěvníky, kteří se zajímají o prehistorii.

Rok	Návštěvníci v muzeu (včetně účastníků vzdělávacích programů)	Počet návštěvníků výstav NPMK zapůjčených jiným institucím	Vzdělávací programy a přednášky (včetně samostatné práce s pracovními sešity ve stálé expozici)		Akce pro veřejnost pořádané muzeem (kulturně-vzdělávací akce, vernisáže, konference, Den učitelů, Den muzeí apod.)	
			počet programů	počet osob	počet akcí	počet osob
2023	7046 z toho 372 zdarma	50 419	247	5122	19	1924
2022	5847 z toho 112 zdarma	89 988	181	3528	13	958
2021	1372 z toho 92 zdarma	41 025	60	1069	3	83

Statisticky se v roce 2023 zlepšila návštěvnost i počty výpůjček uskutečněných v PK. Zároveň se podařilo oslovit další nové zájemce o služby, a to díky individualizovaným nabídkám a jejich prezentaci, zejména zaujaly tematické kvízy pro uživatele, semináře *Čtení pro rodiče s dětmi* a celodenní semináře *Dobré knihy dětem*, vzdělávací programy a exkurze pro střední a vyšší odborné či vysoké pedagogické školy a také exkurze pro skupiny zájemců z oborových institucí (Dům zahraniční spolupráce, Národní pedagogický institut). Díky dotazníkovému šetření zaměřenému zejména na zjišťování potřeb všech uživatelů se rovněž podařilo zapojit čtenáře do rozvoje služeb PK.

Registrovaní uživatelé (čtenáři) v letech 2021–2023

Rok	2021	2022	2023
Celkem (roční registrace)	4981	2951	3068
z toho aktivní/ nově registrovaní	1198 / 444	1391 / 611	1349 / 647
studující	513	1196	1123
učitelé – pracovníci školství	421	872	927
základní registrace		464	565

ostatní registrace (slevy)		191	201
další kategorie (zaměstnanci)	596	228	252
Týdenní registrace	9	19	38

V databázi registrovaných čtenářů jsou uživatelé s platnou registrací (na jeden rok) a uživatelé, jejichž údaje jsou uchovávány dle Knihovního řádu PK a v souladu s GDPR tři roky po skončení doby registrace. Výraznější pokles ročních registrací z roku 2022 je způsoben větším periodickým výmazem neaktivních uživatelů. **V roce 2023 bylo 1160 placených uživatelských účtů.**

Návštěvníci knihovny celkem v letech 2021–2023

Rok	2021	2022	2023
Celkem:	8994	9019	9980
Studovny (Všeobecná studovna a Studovna Sukovy knihovny)	907/307	1831 / 971	2159 / 1299
Návštěvy online katalogu (dle Google Analytics)	187 461	171 207 (67 423)	79 649

Údaje v tabulce zahrnují četnost návštěv registrovaných uživatelů knihovny (tzn. fyzické návštěvy a online vstupy do knihovního systému). Vzhledem k používání nových metrik měření omezujících zahraniční „roboty“ se za rok 2023 počítá pouze statistika „reálně“ připojených uživatelů.

Výpůjčky v letech 2021–2023

Rok	2021	2022	2023
Celkem svazků (prvovypůjčky / prolongace)	40 439 (17 768 / 22 971)	64 598 (30 472 / 34 126)	72 150 (35 299 / 36 851)
Absenční	10 526	15 662	17 091
Prezenční (hlavní fond)	2619	5443	7227
Studovny (Všeobecná studovna a Studovna Sukovy knihovny) prezenční výpůjčky z příručního fondu	1566/166	3948 / 540	4761 / 202
Kopie pro uživatele (počet stran A4) (černobílé / barevné)	3667 (3683 / 6)	3499 (3438 / 61)	4121 (3798 / 323)
Meziknihovní výpůjční služba (MVS) počet požadavků – aktivní MVS	160	131	161
počet požadavků – pasivní MVS	12	29	20

6.4 Spolupráce s médii

NPMK poskytovalo individuální odborné konzultace badatelům. NPMK poskytovalo informace z dějin školství pracovníkům MŠMT a jeho přímo řízeným organizacím, dalším institucím a médiím.

Termín	Média – spolupráce	Téma	Jméno
14. 1. 2023	Měsíčník Ebroviny. Pozvánka do Národního pedagogického muzea, s. 16	Pravěk, k tabuli	M. Chrobáková

16. 1. 2023	České sbory.cz. V době válkou pošlapané humanity zněl kostelem Komenského nadčasový odkaz – zdravice V době válkou pošlapané humanity zněl kostelem Komenského nadčasový odkaz (ceske-sbory.cz)	Výročí J. A. Komenského: zdravice	M. Pánková
20. 1. 2023	Místní kultura Kniha dětského srdce, cena V. F. Suka, anketa o nejoblíbenější dětskou knihu Kniha dětského srdce, cena V. F. Suka, anketa o nejoblíbenější dětskou knihu Místní kultura (mistikultura.cz)	Kniha dětského srdce, cena V. F. Suka, anketa o nejoblíbenější dětskou knihu	PK
22. 1. 2023	ČT 1 – 18:25 Co naše babičky uměly a na co my jsme zapomněli – V peřinách (20:06) V peřinách - Co naše babičky uměly a na co my jsme zapomněli Česká televize (ceskatelevize.cz)		M. Halířová
15. 2. 2023	Komenského otázky války a míru Komenského otázky války a míru: Markéta Pánková v Inovaci republiky NPMK	J. A. Komenský	M. Pánková
16. 2. 2023	Pravěk ovládne Valdštejnskou ulici. MFD – příloha Praha, s. 16	Mamuti v muzeu II.	NPMK
20. 2. 2023	Kozomin.cz Anketa – kniha dětského srdce Anketa - Kniha dětského srdce - Oficiální stránka obce Kozomín (kozomin.cz)	Kniha dětského srdce	PK
28. 2. 2023	Adam.cz Kniha dětského srdce – anketa o nejoblíbenější dětskou knihu Kniha dětského srdce – anketa o nejoblíbenější dětskou knihu – Adam.cz	Kniha dětského srdce	PK
4. 3. 2023	Česká televize. Vysílání pořadu Historie.cs na téma Narodí se nový život, ve kterém byly prezentovány předměty z našich sbírek. Narodí se nový život - Historie.cs Česká televize (ceskatelevize.cz)	Narodí se nový život	M. Halířová
5. 3. 2023	Vysílání v Českém rozhlasu o školních knihovnách – 16:30 do 16:55 https://vltava.rozhlas.cz/vsichni-cestinari-na-skolni...	Školní knihovny	E. Vaníčková-Makosová
10. 3. 2023	Zachraňoval židovské i německé děti Zachraňoval židovské i německé děti Markéta Pánková - YouTube	Přemysl Pitter	M. Pánková
22. 3. 2023	Dokořán. Na Jana Amose můžete zdarma. Metro 22. 3. 2023, s. 5.	Den otevřených dveří	Doprovodný program
23. 3.	Labyrint světa hrou v muzeu pedagogiky.	Den otevřených	Doprovodný

2023	MFD, str. 18, rubrika Praha.	dveří	program
28. 3. 2023	ČT – Studio 6 28. březen - Studio 6 Česká televize (ceskatelevize.cz) – 2:50:22	Den učitelů	M. Pánková
15. 4. 2023	ČT – Tamtam Pravěk, k tabuli! Jak si pračlověk cestu do škol našel - 15. duben - Tamtam Česká televize (ceskatelevize.cz)	Pravěk, k tabuli!	Výstava
18. 4. 2023	U dětí vyhrál Malý poseroutka Metro, Strana 11. ČTK, Rubrika: Kultura. Vytiskáno: 184 394. Prodáno: 262. Čtenost: 368 165 Vydavatel: Mafra, a.s.	Kniha dětského srdce	PK
18. 4. 2023	ČT – Zprávičky https://www.ceskatelevize.cz/porady/10265744641-zpravicky/223411000160418/	Kniha dětského srdce	PK
21. 5. 2023	od 21:05 na ČT24 díl Historie.cs o pravěku. Pravěk ve škole i po škole - Historie.cs Česká televize (ceskatelevize.cz)	Pravěk ve škole i po škole	M. Halířová
30. 5. 2023	Sokolský deník – Tělesné tresty? Právítko bral učitel na děti ještě nedávno, říká historička Tělesné tresty? Právítko bral učitel na děti ještě nedávno, říká historička - Sokolovský deník (denik.cz)	Školní docházka – tresty	M. Halířová
1. 6. 2023	MFD Praha, str. 15, Mamuti v muzeu Mladá fronta DNES Rubrika: Praha Vytiskáno: 96 663 Prodáno: 83 136 Čtenost: 439 555. Vydavatel: Mafra, a.s.	Pravěk, k tabuli!	Doprovodný program k výstavě
6. 6. 2023	Už 150 let se to nesmí, ale právítko bral učitel na děti ještě nedávno Kladno-Beroun-Rakovník-Příbram-Mělnický deník, s. 8, (zh) Rubrika: Téma Vydavatel: VLTAVA LABE MEDIA, a.s. Obsahové duplicity: 6. 6. 2023 – Moravskoslezský deník N1, Přerov-Hranice-Prostějov-Šumperk-Jesenický deník N1, Zlínský, Slovácký, Valašský, Kroměřížský deník N1, Jihlavský, Havlíčkobrodský, Pelhřimovský deník N1, Opava-Hlučín-Bruntál-Krnov-Novojičínský deník N1, + 22 dalších	Školní docházka – tresty	M. Halířová
13. 6.2023	1000 mil československých slávi kulantiny. motor-max.cz. Vydavatel: Pavel Seidl. Obsahové duplicity: 13. 6. 2023 22:08 - motormix.cz N1 URL , 13. 6. 2023 19:24 - jednodusemotorsport.cz N1 URL , 13. 6. 2023 10:26 - auto-mania.cz N1 URL , 13.		PK

	6. 2023 7:26 - elogistika.info N1 URL , 12. 6. 2023 23:39 - vecerni-praha.cz N1 URL , , + 6 dalších 13. 06. 2023 automakers.cz . Rubrika: Veteráni Vydavatel: Erich Handl Obsahové duplicity: 12. 6. 2023 17:16 - sumpersko.net N1 URL , 12. 6. 2023 17:14 sumpersko.net N1 URL https://motor-max.cz/2023/06/13/1000- mil-ceskoslovenskych-slavi-kulatiny/ https://www.automakers.cz/startuje- 1000-mil-ceskoslovenskych/		
20. 6. 2023	Komenský byl génius. A taky fešák, co psal bestsellery. <i>Reportér: Rozhovory</i> . Praha: Reportér magazin, 2023, léto 2023(06), s. 106–108. ISSN 2336-4092.	J. A. Komenský	M. Pánková
22. – 26. 6. 2023	Výstava unikátních slabikářů v Kulturním domě Všenory 26. 6. 2023 mistnikultura.cz Vydavatel: mistnikultura.cz Výstava unikátních slabikářů v Kulturním domě Všenory Místní kultura (mistnikultura.cz)	Slabikáře	PK, zápůjčka slabikářů
	ŠTEFFLOVÁ, Jaroslava. V erbu s Janem Amosem. <i>Učitel'ské noviny</i> . 2023, 126(30), s. 9–11.	Rozhovor s M. Pánkovou	M. Pánková
19. 10. 2023	V kožešinách zdarma. Metro.cz Hlídač (metro.cz)	Mamuti v muzeu	Doprovodný program
20. 10. 2023	<i>Jak se na školách učilo o pravěku</i> Mladá fronta DNES, s. 12 (mel) Rubrika: Praha	Mamuti v muzeu	Doprovodný program
22. 11. 2023	Přírodovědecká fakulta UK Cesta kolem světa za 45 minut. Za obzory školního zeměpisu a dějepisu Přírodovědecká fakulta UK (cuni.cz)	Cesta kolem světa za 45 minut	Výstava Cesta kolem světa za 45 minut
30. 11. 2023	Nová výstava Cesta kolem světa za 45 minut již od 1. prosince 30. 11. 2023 pedagogicke.info Vydavatel: pedagogicke.info http://www.pedagogicke.info/2023/11/nova-vystava-cesta-kolem-sveta-za-45.html	Cesta kolem světa za 45 minut	M. Vávrová
1. 12.2023	ČT 1 a ČT 24 – Cesta kolem světa za 45 minut. 1. prosinec - Studio 6 Česká televize (ceskatelevize.cz) (1:20:27).	Cesta kolem světa za 45 minut	M. Halířová
3. 12. 2023	Zapomenuté pomníky vojákům padlým za velké války jsou často uměleckými díly. https://www.impuls.cz/regiony/karlovars	Geograficko-historický projekt NPMK	PK a A. Cmol

	<u>ky-kraj/historie-prvni-svetova-valka-pamatniky-padlym-sokolovsko.A231203_093003_imp-karlovarsky_air</u>		
7. 12. 2023	Školy jako paláce, moduly i pavilony Mladá fronta DNES, s. 18, Štěpán Vranešic. Rubrika: Praha. Vytlačeno: 96 663. Prodáno: 83 136 Čtenost: 439 555. Vydavatel: Mafra, a.s.	Školní budovy	J. Šimek
8. 12. 2023	Památky na 1. světovou válku 5plus2, s 33. Jiří Linhart. Rubrika: Karlovarský kraj. Vytlačeno: 469 454. Čtenost: 697 724. Vydavatel: Mafra, a.s.	Geograficko- historický projekt NPMK	PK a A. Cmol
8. 12. 2023	Paláce, moduly a pavilony 5plus2, s 33. Štěpán Vranešic. Rubrika: Praha. Vytlačeno: 469 454 Čtenost: 697 724 Vydavatel: Mafra, a.s.	Školní budovy	J. Šimek

6.5 Účast pracovníků NPMK na odborných seminářích, konferencích a ostatních akcích pořádaných NPMK a jinými subjekty

Termín	Konference, semináře, přednášky, výstavy	Kde	Jméno
26. 1. 2023	Setkání s Miroslavem Huptychem, Tomášem Halíkem, Pavlem Kosatíkem, Janem Kumperou a ředitelkou NPMK Markétou Pánkovou k 400. výročí vydání Komenského nejslavnějšího díla Labyrint světa a ráj srdce.	Městská knihovna v Praze, Mariánské náměstí	M. Pánková
17. – 20. 3. 2023	Comenius Day in Naarden	Holandsko, Naarden	M. Pánková, P. Šolar
28. 3. 2023	Položení věnce u Pamětní desky J. A. Komenského a udělení medaile J. A. Komenského	Praha, NPMK	Pracovníci NPMK
28. 3. 2023	Společenská událost „Odkaz J. A. Komenského pro dnešní svět“ – Prosečnice – 18:30 hod.	Prosečnice	M. Pánková, P. Šolar, M. Chrobáková, R. Škoda
11. – 12. 4. 2023	34. zasedání sekce SDRUK ČR pro bibliografii – Zpráva o činnosti odd. PK za rok 2022	Brno	D. Petišková
17. – 18. 4. 2023	Dílna trénování paměti v Městské knihovně Kutná Hora, kterou pořádá Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, sekce knihovníků – trenérů paměti. Příspěvek A. Kratochvílová v sekci Příklady dobré praxe. Účast A. Kratochvílová, Bc. Z.	Kutná Hora	A. Kratochvílová, Z. Lažanská.

	Lažanská.		
24. – 26. 4. 2023	<i>Jan Amos Komeňski w pigulce</i> , prezentace knihy v polštině v Lešně	Polsko, Lešno	M. Pánková, E. Baronová, P. Šolar
24. – 27. 4. 2023	XVIII. Seminář restaurátorů a historiků	Broumov	Radana Šedivá Vurbsová, Kateřina Náprstková
4. 5. 2023	Petřín, Štefánikova hvězdárna – tisková konference a vernisáž <i>Já chci být člověk</i> – organizátorem je Nadační fond A. Lustiga (NPMK se stalo partnerem akce)	Praha, Petřín	M. Pánková, R. Škoda ve spolupráci s E. Lustigovou
19. – 20. 6. 2023	Mezinárodní konference <i>Dítě v časech nouze a naděje</i>	Praha, NPMK	M. Pánková, T. Kasper a kolektiv NPMK
8. – 10. 8. 2023	Kurz restaurování s Ritou Udinou, Praha, SPŠG Hellichova	Praha	J. Slivka
13. 9. 2023	Konference SDRUK – Knihovny Současnosti	Olomouc	E. Vaníčková- Makosová, Š. Šuranová
25. 9. 2023	Koncert <i>S Komenským trochu jinak</i>	Praha, NPMK	M. Pánková, Roman Škoda a pracovníci NPMK
17. 10. 2023	Mezinárodní konference <i>Edukační a kulturní potenciál knihoven v kontextu česko-polské spolupráce</i>		Pracovní NPMK, HÚ AV ČR
17. 10. 2023	Praha – PK Kongres polonistických studií – historická sekce Praha – PM		
19. 10. 2023	Zahájení výstavy <i>The Labyrinth of Comenius and Huptych</i>	Holandsko, Comenius Museum, Naarden	M. Pánková, P. Šolar, E. Baronová
8. – 10. 11. 2023	Mezinárodní konference <i>Comenius, Comeniologie, Comeniusforschung</i>	Německo, Alanus Hochschule, Mannheim	M. Pánková, P. Šolar
14. – 15. 11. 2023	Mezinárodní konference <i>Univerzitní a školní knihovny ve východní a střední Evropě v předmoderním období.</i>	Praha, NPMK	HÚ AV ČR
30. 11. 2023	Vernisáž výstavy <i>Cesta kolem světa za 45 minut</i>	Praha, NPMK	Kolektiv NPMK

6.6 Rezortní projekty a digitalizace

6.6.1 Projekty

NPMK realizovalo čtyři rezortní projekty, z nichž dva se týkají digitalizace fondů. Jednalo se o následující projekty: *Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení včetně školních pomůcek*, *Retrokonverze fondu PK*, *Zpřístupnění Archivu P. Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu* a *Učitelé a školy v historické paměti*.

6.6.1.1 Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení včetně školních pomůcek

Cílem projektu je záchrana a zachování kulturního dědictví v oblasti dějin pedagogiky, školství a učitelstva. Projekt se předkládá každoročně již od r. 2009. Díky prostředkům z tohoto projektu se podařilo zachránit velké množství předmětů dokumentujících výuku.

Projekt je rozdělen na dvě části:

- záchrana a zpracování starých tisků ze sbírek NPMK
- záchrana historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek.

V r. 2023 byly v rámci projektu využity finanční prostředky jednak na nákup materiálu pro lepší uložení archivního materiálu a starých tisků, jednak na digitalizaci didaktických školních filmů. Jednalo se především o výukové školní filmy vyřazené ze škol, které rozšířily unikátní kolekci školních filmů uloženou v NPMK.⁴ V roce digitalizováno celkem **101 ks** (rozsah 18 866 m filmů)

6.6.1.2 Retrokonverze 2321 fondu PK

Knihovna v r. 2023 pokračovala v naplňování prací vyplývajících z řešení rezortního projektu MŠMT (Retrokonverze 2321), a to ve formě zpracování záznamů hlavního fondu PK, současně probíhalo zpracování fondu *Sukovy studijní knihovny pro a mládež*. Mezi hlavní cíle retrokonverze patří zpřístupnění fondu uživatelům prostřednictvím on-line katalogu na webu PK. V r. 2023 se podařilo zpracovat v rámci retrokatalogizace **7572 dokumentů**, což znamená oproti předchozímu roku nárůst o **126** titulů. Oproti roku 2021 je počet zpracovaných dokumentů **vyšší o 50%**. Retrokonverze probíhá v součinnosti s procesem digitalizace fondu.

Dále byl fond do projektu retrokatalogizace zařazován v součinnosti s probíhající revizí fondu učebnic a hlavního fondu. Řešení se účastnila vedle externistů i část odborných pracovníků knihovny.

V rámci řešení projektu se v r. 2023 uskutečnily tyto činnosti:

- analýza nebo tvorba nového záznamu titulu, práce se záznamy monografií, identifikace titulu, přiřazení čísla České národní bibliografie;
- objednávání exemplářů z depozitáře, očištění a drobné opravy, případně provizorní obal svazku a zápis do seznamu k příští vazbě;
- analýzy exemplářů – název, autor, rok vydání, počet stran (při absenci obálek – dohledávání v jiných knihovnách, tištěných bibliografiích);

---

⁴ Součástí podsbírký Školní zařízení a inventář je soubor 850 školních výukových filmů. Jedná se o unikátní kolekci, která svým rozsahem nemá obdobu v jiných paměťových institucích v celé ČR (tento typ filmů není uchován ani v Národním filmovém archivu). NPMK se při vědomí významu této filmové kolekce rozhodlo postupně všechny filmy digitalizovat a zpřístupnit je tak jak badatelům, tak široké veřejnosti (během uzavření muzea pro veřejnost v důsledku epidemiologických opatření byly filmy v letech 2020–2021 zveřejňovány na zvláštním kanále na Youtube). Systematická digitalizace školních filmů byla zahájena v r. 2017, do konce r. 2023 bylo zpracováno **504 filmů**.

- zakládání exemplářů a/nebo kontrola a oprava stávajícího, optimalizace signatury, olepování čárovými kódy, označování exemplářů štítky;
- revize titulového záznamu.

Současně probíhalo dohledávání a opravy problémových záznamů z předchozích ročníků retrokonverze.

6.6.1.3 Zpřístupnění Archivu P. Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu

Cílem projektu je výrazně zvýšit dostupnost Archivu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové jako mimořádného historického zdroje dokumentů o dějinných událostech 20. století pro badatele i širokou veřejnost na webových stránkách NPMK.

V r. 2023 probíhala nadále supervize prostřednictvím využívání systému Verbis/Portaro, ve kterém probíhá zpracovávání, resp. zpřístupňování záznamů včetně jejich digitálních kopií prostřednictvím on-line databáze, dostupné na webu NPMK.

V r. 2023 díky rezortnímu projektu MŠMT probíhala evidence dalších částí celého digitalizačního procesu. Cílem projektu pro r. 2023 bylo komplexní rozvíjení vlastní práce s dokumenty pro jejich zpřístupnění prostřednictvím on-line katalogu na webu NPMK. Dále se pracovníci stabilně zaměřují na zpětnou kontrolu souvislých řad digitalizovaných materiálů a metadat tak, aby byly eliminovány výpadky či chybné značení archiválií. Zároveň se podařilo na základě již zpracovaných materiálů významně obohatit webové stránky a zahájit upřesnění evidence dětí, které prošly zámeckými ozdravovkami. Archiválie a audio materiál se staly důležitým zdrojem při přípravě akreditovaného vzdělávacího programu v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Také jsou bohatě využívány na vzdělávacím webu. Materiály jsou tematicky rozděleny do čtyř období. Vybrané materiály se snaží přiblížit a zatraktivnit žákům a studentům historii „velkých dějin“ 20. století prostřednictvím životních osudů významného humanisty a pedagoga P. Pittra. Všechny materiály obsahují také metodické listy s návrhem možného využití v rámci výuky dějepisu. Cíl daný pro r. 2023 byl naplněn. Do konce roku 2023 bylo založeno v databázi APP celkově 9887 záznamů (v Kartotéce dětí 6956 záznamů a v APP 2931 záznamů).

Pro stříhový pořad „*Děti“ Přemysla Pittra vzpomínají*⁵ byly pořízeny v r. 2023 německé titulky (film byl již v předcházejícím roce opatřen titulky anglickými), aby mohl být uplatněn jako vzdělávací materiál i v německy mluvících zemích.

Specializovaný web pitter.eu

Dalším výstupem projektu je subweb *pitter.eu*, jehož součástí je on-line katalog digitalizovaných dokumentů. V on-line databázi je tedy nyní zpřístupněno **9887 zpracovaných záznamů**, u kterých jsou k dispozici digitální kopie dokumentů (pokud se nejedná o citlivá data, v takovém případě je zde informace: „dostupný pouze v badatelské APP“). Web je k dispozici i v německém a anglickém jazyce.

Tento speciální edukativní web se opírá především o digitalizované materiály z Archivu P. Pittra a O. Fierzové. Současný vzdělávací trend ve společenskovedních oborech klade velký důraz na dějiny 20. století, na tvorbu a realizaci vzdělávacích programů a výukových materiálů pro děti, žáky, mládež a pedagogické pracovníky, směřující **k rozvoji humanismu a potírání xenofobie, rasové národnostní a náboženské nesnášenlivosti, rasismu a**

⁵ Film byl v r. 2020 připraven s finanční podporou Nadačního fondu P. Pittra a O. Fierzové filmovým štábem manželů Křenových jako ucelený formát shrnující vzpomínky židovských i německých pamětníků na působení P. Pittra. Mezinárodní porota festivalu F@IMP (Festival of Audiovisual and Innovative Museum Media Productions) ocenila v r. 2022 film stříbrnou medailí v kategorii muzejních filmů. V rámci podpory distanční výuky na školách byl i v r. 2023 nabízen pro propagaci celého výukového DVD *Křižovatky osudů. Život bývalých „dětí P. Pittra“*.

antisemitismu. Účinnost je možná právě při projekci do konkrétních témat a prožitků. Problematika přesahuje do průřezových témat RVP a mezipředmětových vztahů.

V r. 2023 byl dokončen segment *Protektorát a pomoc ohroženým dětem do roku 1947*, který byl představen pedagogům během akreditovaného vzdělávacího programu v říjnu r. 2023. Setkal se s velkým ohlasem učitelů a potvrdil tím prospěšnost vzdělávacích aktivit tohoto typu.

6.6.1.4 Historická paměť „zapomenutého“ učitelstva = Učitelé a školy v historické paměti.

V roce 2023 došlo k přejmenování rezortního projektu *Historická paměť „zapomenutého“ učitelstva* na *Učitelé a školy v historické paměti*. Cílem je zmapování profesního života a pedagogických snah významných i „zapomenutých“ pedagogů, učitelek a učitelů, kteří svým úsilím nemalou měrou v 19. a 20. století napomohli utváření moderního vzdělávání v duchu principů aktivního učení, podpory demokratického školního života s důrazem na problematiku rovných vzdělávacích šancí a podpory vnitřní diferenciací ve vzdělávání, zároveň ve velké míře i díky osobnímu nasazení přispěli k významnému rozvoji mimoškolních aktivit.

V r. 2023 proběhly tyto odborné práce:

- zpracování podkladů pro nový rezortní projekt a jeho vedení v průběhu roku (koordinace práce zapojených pracovníků);
- navázání spolupráce s Médiathèque du Père Castor (Meuzac, Francie), kde je uložena část pozůstalosti českého učitele F. Bakuleho (studijní cesta – prohlídka fondu, navázání spolupráce s vedením instituce)
- koncepční příprava struktury biografického záznamu, sjednocení záznamů
- vypracování biogramů Karla Slavoje Amerlinga, Františka Bakuleho, Augustina Bartoše, Ladislava Hanuse, Anny Hlavaté Pokorné, Jana Karla Hrašeho, Antonína Kavky, Aloise Jecha, Marie Schäferové-Holešovské a Eduarda Štorcha

6.6.2 Digitalizace

Digitalizace fondů NPMK probíhá v souladu s *Koncepcí digitalizace muzejních sbírek a knihovních fondů NPMK* (z r. 2013) a je rozdělena dle odborných oddělení NPMK na *digitalizaci sbírkového fondu Pedagogického muzea* (sbírkový fond je spravován v souladu se zákonem o ochraně sbírek muzejní povahy) a na *digitalizaci fondů veřejné Pedagogické knihovny* (fond je spravován v souladu s knihovním zákonem).

Digitalizace knihovních fondů PK se uskutečňuje vlastními silami v rámci výše uvedené *Koncepcí digitalizace muzejních sbírek a knihovních fondů NPMK*. PK v r. 2023 pokračovala v digitalizaci ohrožených bohemikálních dokumentů ve fondech českých knihoven záměrem ochranného reformátování souboru vybraných historických učebnic vydaných na území českých zemí od r. 1848 do r. 1973. Do tohoto konvolutu byly vybrány exempláře, které byly shledány jako nejvíce ohrožené degradací papírového média a byly vybrány z fondu historických učebnic předmětu zeměpis a vlastivěda a také unikátní učebnice pro děti v exilu v době 2. světové války. Program byl realizován na základě podpory projektu MŠMT (DIGITALIZACE). Dotace z projektu byla využita na posílení personální kapacity digitalizačního pracoviště, konkrétně v oblasti přípravy digitalizovaných knih, úprav pořízených obrazových dat v programu ScanTailor a přípravy metadat. Na projektu pracoval tým složený z pracovníků oddělení IT, oddělení akvizice a zpracování fondu a externí zaměstnanci.

Zároveň bylo během realizace projektu ve spolupráci s IT oddělením aktualizováno odpovídající hardwarové a softwarové vybavení, které digitalizačnímu pracovišti umožňuje

zpracovávat digitalizáty v souladu s Národním digitalizačním standardem. K realizaci projektu bylo třeba rovněž učinit další časově náročné systémové kroky v oblasti správy knihovních fondů PK, a to:

1. Podmínkou realizace projektu bylo registrovat k digitalizaci vybrané knihovní jednotky do Registru digitalizace (www.registrdigitalizace.cz). Tomu předcházely poměrně rozsáhlé práce v rámci doplnění čísel České národní bibliografie do záznamů vybraných učebnic, a to zejména proto, že některé tituly byly unikátní a bylo třeba je v České národní bibliografii teprve registrovat.
2. Rekatalogizovat soubor vybraných 181 publikací z kolekce historických učebnic, a dále tituly výběrově v souvislosti s výstavní a badatelskou činností muzea a knihovny a dále revizní činností fondu do počtu 17 000 stran.
3. Provést analýzu digitalizovaných titulů z hlediska autorských a vydavatelských práv k publikacím a možnostem jejich zveřejnění.
4. Posílit odborné znalosti a dovednosti knihovníků v oddělení Akvizice a zpracování fondů PK v oblasti zpracování metadat monografií a jejich dalšího zpracování dle Národního digitalizačního standardu. Metadata byla pořizována v souladu se standardem Pravidel pro popis monografií, verze 2.1.2, vydaných Národní digitální knihovnou.
5. Perzistentní URL adresy systému Kramerius jsou ukládány do systému VERBIS k záznamům digitalizovaných knihovních dokumentů a je tak zajištěna i provázanost katalogu PK (Portaro) s digitalizovanými daty.

Zhodnocení plnění projektu:

1. Záměr digitalizovat 181 titulů historických učebnic z knihovních fondů PK byl splněn. Digitalizovaná data byla publikována na platformě Kramerius 5 a jsou přístupná v on-line katalogu Portaro NPMK.
2. V rámci realizace projektu bylo materiálně-technicky i odborně posíleno digitalizační pracoviště NPMK tak, aby bylo možné i nadále digitalizovat knihovní dokumenty PK dle Národního digitalizačního standardu a pokračovat v realizaci projektů v dlouhodobém horizontu mimo rámec programu VISK7 – Kramerius. Tato kvalitativní změna se pozitivně odráží i v zapojení PK v rámci sítě knihoven v ČR (www.digitalniknihovna.cz).

6.7 Akreditované programy NPMK

V roce 2023 nabízelo NPMK dva akreditované programy. Program *Dobré knihy dětem. Současná literatura pro děti a mládež a její využití ve výuce*, který obdržel akreditaci v roce 2020 (č. j.: MSMT-34414/2019-1-1096), a program *Metodická podpora ve vzdělávání k toleranci a humanitě – holocaust v dokumentech a výpovědích přeživších*, jehož akreditace byla schválena pod č. j. MSMT-8599/2023-2-375 s platností do 1. 5. 2026.

6.7.1 Dobré knihy dětem. Současná literatura pro děti a mládež a její využití ve výuce

Tento vzdělávací program vznikl ve spolupráci s Pedagogickou fakultou UK a Pedagogickou fakultou Univerzity J. E. Purkyně. Hlavním garantem programu je doc. PhDr. Ondřej Hník, Ph.D. Cílem programu je seznámit účastníky s vybranými autory literárních děl pro děti a mládež.

DOBŘE KNIHY DĚTEM

současná literatura pro děti a mládež a její využití ve výuce

seminář pro učitele a knihovníky

Program:

8:30 – 9:00 registrace

9:00 – 9:50

Ocenění v oblasti dětské literatury v České republice: Celostátní soutěže zaměřené na literaturu pro děti a mládež. Přehled současných oceněných autorů a jejich děl
Lektorka: Bc. Edita Vaníčková Makosová

10:00 – 12:00

Současná dětská literatura a způsob didaktických intervencí v textech literatury pro děti a mládež, workshop "Tvořivá literární výchova a tvořivý sloh"
Lektor: doc. PhDr. Ondřej Hník, Ph.D.

12:00 – 13:00 pauza na oběd

13:00 – 13:30

Václav František Suk a Sukova studijní knihovna literatury pro mládež: Popularizační projekty založené/initiované Sukovou knihovnou
Lektorka: Mgr. Pavlína Kurovová, Ph.D.

Registrace

informace na adrese
vanickova@npmk.cz

13:30 – 15:30

Ilustrace v knižní tvorbě pro děti a mládež a její využití ve výuce / workshop
Lektor: Mgr. Milan Starý

15:30

možnost exkurze v Pedagogické knihovně J. A. Komenského

Akreditace: ČJ: MŠMT 34414/2019-1-1096

8. ročník kurzu se uskutečnil ve dvou termínech 16. 5. 2023 a 21. 11. 2023 s počtem 40 účastníků z řad vyučujících základních škol a knihovnic dětských oddělení a školních knihovníků.

6.7.2 Metodická podpora ve vzdělávání k toleranci a humanitě – holocaust v dokumentech a výpovědích přeživších

V r. 2023 byl MŠMT schválen nový akreditovaný vzdělávací program pro učitele s názvem *Metodická podpora ve vzdělávání k toleranci a humanitě – holocaust v dokumentech a výpovědích přeživších*. První seminář proběhl 24. 10. 2023. Byl zaměřen na témata holocaustu, tolerance, humanity a prevenci extremismu a antisemitismu.

Průběh akreditovaného vzdělávacího programu Metodická podpora ve vzdělávání k toleranci a humanitě – holocaust v dokumentech a výpovědích přeživších

Pedagogům byly představeny možnosti práce s archiváliemi, výtvarnými a literárními díly nebo dokumentárními záznamy výpovědí přeživších holocaustu, které mohou být využity v různých předmětech a kromě upevnění znalostí z historie mohou pomáhat rozvíjet

čtenářskou gramotnost nebo estetickou výchovu. Účastníkům byla představena také činnost významného humanisty Přemysla Pittra, který se angažoval v pomoci dětem židovským i německým během poválečné „akce zámky“. Pedagogové uvítali praktická doporučení, jak zapojit do svých hodin i umělecké výpovědi přeživších holocaust – ať už se jednalo o literární zpracování, nebo o reprodukce výtvarných děl.

Závěrečná část semináře představila soudobou literaturu pro děti a mládež v oblastech humanity, svobody, válek, holocaustu a odporu proti tyranii. Praktická část se zaměřila na didaktické intervence při práci s knihou v rámci čtenářských dílen, ve výuce dějepisu, výchovy k občanství, občanského a společenskovedního základu a při činnosti čtenářských klubů.

7 Zahraniční spolupráce

7.1 Spolupráce s českými a zahraničními institucemi

Zahraniční spolupráce byla dle možností realizována v souladu s Plánem činnosti na r. 2023 za účelem prezentace českých dějin školství, byly naplňovány cíle rozvoje stávajících a navazování nových partnerských vztahů s obdobnými muzei, institucemi a společnostmi.

NPMK rozvíjelo spolupráci s českými školami v zahraničí, která se realizovala zejména poskytováním výstav v elektronické podobě. V roce 2023 byly elektronické výstavy zapůjčeny Czech School and Community Manchester, Česká škola Řím, Tauranga, Nový Zéland.

I nadále probíhala spolupráce s Oblastním muzeem v Lešně v Polsku. V září 2023 ředitelka Kamila Szymańska navštívila NPMK v rámci výměny zkušeností. Dne 25. 4. 2023 se v lešenském muzeu uskutečnil slavnostní křest knihy *Jan Amos Komeňski w pigułce*. U příležitosti křtu pronesla ředitelka PhDr. Markéta Pánková přednášku na téma *Komenský a Polsko*.

Zleva: U mikrofonu Mgr. Jakub Piwoński, Oblastní muzeum v Lešně, u stolu dr. Janusz Poła, rektor Akademie aplikovaných věd J. A. Komenského v Lešně, dr. Kamila. Szymańska, ředitelka Oblastního muzea v Lešně a PhDr. Markéta. Pánková.

V r. 2023 nebylo možné pokračovat v badatelské činnosti v ukrajinských archívech vzhledem k válce na Ukrajině. Výzkum měl být zaměřen na materiální podmínky meziválečného školství na území Podkarpatské Rusi se zvláštním zřetelem k výstavbě školních budov. Pracovníci NPMK se nevzdávají možnosti v terénním výzkumu školních budov na území bývalé Podkarpatské Rusi dále pokračovat, bezpečnostní situace je však krajně nejistá. NPMK se jako instituce zapojila do podpory napadené Ukrajiny.

V roce 2023 proběhly v NPMK dvě komentované prohlídky, a to: 31. 10. 2023 komentovaná prohlídka expozice se zástupci *Státní služby pro kvalitu vzdělávání Ukrajiny* v ČR; 6. 12. 2023 komentovaná prohlídka muzea, ukrajinští ředitelé škol v rámci projektu *Podpora vzdělávání Ukrajiny*.

V r. 2023 byla rozvíjena spolupráce s *Odborem veřejné diplomacie a krajanů* Ministerstva zahraničních věcí ČR na přípravě prezentací výstavy *Vzdělání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského světu*. Projekt umožňuje na základě smlouvy o spolupráci překládat text výstavy do různých jazyků a seznámit zájemce a návštěvníky zastupitelských úřadů ČR a dalších zahraničních kulturních a vzdělávacích institucí s životem a dílem jedné z největších osobností našich dějin. Dle požadavků jsou připravovány postupně různé jazykové verze.

NPMK spolupracuje a udržuje kontakty se zahraniční komeniologickou obcí v Japonsku, Koreji, Kanadě, Německu, Polsku, na Slovensku, v Maďarsku a USA.

V Německu byla zesílena spolupráce s *Německou komeniologickou společností Deutsche Comenius Gesellschaft (DCG)*, se kterou NPMK dlouhodobě spolupracuje. Předseda prof. Andreas Lischewski převzal od M. Pánkové a do etablované Knihovny J. A. Komenského v Alanus Hochschule vybranou komeniologickou literaturu vydanou NPMK. Pokračuje spolupráce s prestižní vědeckou organizací *Comenius Academic Club* (New York, USA), a to podporou webových stránek.

V roce 2023 byl navázán kontakt se *Svazem Čechů v Chorvatsku*. Na základě návrhu PhDr. Jaromíra Lindy, Ph.D. byla ředitelkou NPMK PhDr. Markétou Pánkovou udělena *Pamětní medaile J. A. Komenského* PhDr. Vjenceslavu Heroutovi, učiteli a historikovi české menšiny v Daruvaru (Chorvatsko), a to „za zásluhy a přínos k českému krajanskému školství“ (V. Herout mj. autorem několika monografií o českých školách v Chorvatsku). Pamětní medaile byla předána Jaromírem Lindou a Milanem Hovorkou, velvyslancem České republiky v Chorvatsku 27. 9. 2023 u příležitosti státní recepce, kterou velvyslanectví pořádalo v Záhřebu. V. Heroutovi byly současně předány knižní dary.

Během pobytu v Daruvaru byly navázány kontakty s řadou osobností českého krajanského života, mimo jiné s místními historiky (např. s Viktorem Horynou aj.) o možnosti využití tamního archivu *Svazu Čechů v Chorvatsku* k dějinám krajanského školství, a proběhlo jednání s předsedkyní *Svazu Čechů v Chorvatsku* Anou-Marií Štrumlovou-Tučkovou. Na základě setkání dne 1. 12. 2023 navštívil Svaz Čechů v Chorvatsku NPMK.

Přehled konkrétních akcí v zahraničí a kontaktů se zahraničními subjekty:

Itálie:

- spolupráce s krajanským sdružením Associazione Praga a s českými školami v Itálii (Řím, Neapol, Bologna, Milán, Florencie);
- 25. 04. 2023 Prohlídka NPMK pro učitele z české školy v Itálii;

Izrael:

- kontakty s „dětmi“ P. Pittra;

Německo:

- zájem o spolupráci se školou Gymnasium Dippoldiswalde v Sasku, SRN na projektu *Školákem ve válečných letech*;
- spolupráce s německými historiky a komeniologi;
- spolupráce s „německými dětmi“ P. Pittra;

Nizozemsko:

- spolupráce s *Muzeem Komenského (Comenius Museum)* v Naardenu a nadací *Stichting Comenius Museum* (členové Nadace řídí naardenské Muzeum Komenského). V říjnu 2023 se vedení naardenského muzea rozhodlo předat PhDr. M. Pánkové prestižní ocenění v podobě stříbrného odznaku Musea Komenského, čestný odznak je udělován významným osobnostem, které přispěly k dalšímu rozvoji dědictví Komenského;

Polsko:

- spolupráce s Oblastním muzeem v Lešně, křest publikace *Komenský v kostce* v polské jazykové mutaci;

Slovensko:

- spolupráce se slovenskými univerzitami (Nitra, Trnava aj.) a Muzeem školství a pedagogiky v Bratislavě;

Švýcarsko:

- spolupráce se spolkem MILIDU (viz APP);

USA:

- rozvíjení kontaktů s vybranými univerzitami prostřednictvím *Comenius Academic Club* se sídlem v New Yorku, a také s rektorem *Moravian University* v Bethlehemu (tvorba hesel pro Encyklopedii Komenského);

Mezinárodní organizace:

- spolupráce s UNESCO
- spolupráce s ICOM a výborem CECA ICOM
- spolupráce s OMEP
- spolupráce s IBBY

7.2 Zahraniční cesty

V roce 2023 proběhlo šest zahraničních cest.

17. 3. – 20. 3. 2023 Naarden (Nizozemsko) účastník PhDr. Markéta Pánková,
Petr Šolar

Ředitelka NPMK PhDr. M. Pánková byla pozvána k účasti na pravidelném slavnostním setkání v *Comenius Museum a Mausoleum Naarden* při příležitosti oslav Komenského. Zároveň PhDr. M. Pánková jednala s novou ředitelkou *Comenius Museum* Dr. Evou M. Moraal a setkala se s řadou představitelů *Stichting Comenius Museum*, velvyslankyní ČR v Nizozemí a zástupci ambasády Slovenska a Českého centra v Rotterdamu.

24. 4. – 26. 4. 2023 Lešno (Polsko) účastník PhDr. Markéta Pánková, Mgr. et Mgr. Elżbieta Justyna Baron, Petr Šolar

Cílem cesty byla účast na slavnostním předání Medaile J. A. Komenského prof. dr hab. Heliodoru Muszyńskému z Univerzity Adama Mickiewicze v Poznani a na křtu polské verze knihy *Jan Amos Komenský v kostce: malá encyklopedie českého génia staletí*. Dále proběhlo jednání o spolupráci s ředitelkou Oblastního muzea v Lešně (Muzeum Okręgowe w Lesznie) dr. Kamilou Szymańskou a s rektorem Akademie aplikovaných věd J. A. Komenského v Lešně dr. Januszem Połou. Ředitelka M. Pánková vyzdvihla skvělou spolupráci mezi muzei, připomenula významnou úlohu komeniologie v Polsku.

25. – 28. 9. 2023 Záhřeb (Chorvatsko) účastník PhDr. J. Linda, Ph.D.

Cílem cesty bylo předání *Pamětní medaile J. A. Komenského* PhDr. Vjenceslavu Heroutovi za přínos v oblasti historie krajanského školství a šíření odkazu J. A. Komenského. K předání došlo po předchozí domluvě s velvyslancem ČR v Chorvatsku Milanem Hovorkou u příležitosti recepce ke státnímu svátku ČR. Pracovní cesta byla dále využita k jednání s řadou osobností českého krajanského života, mimo jiné s místními historiky o možnosti využití tamního archivu *Svazu Čechů v Chorvatsku* pro výzkum o dějinách krajanského školství, a dále na jednání s předsedkyní *Svazu Čechů v Chorvatsku* Anou-Marií Štrumlovou-Tučkovou.

Předávání Medaile J. A. Komenského PhDr. Vjenceslavu Heroutovi (vlevo) u příležitosti recepce pořádané Velvyslanectvím ČR v Záhřebu v Chorvatsku dne 27. 9. 2023

7. – 14. 10. 2023 Meuzac (Francie) účastník PhDr. Jan Šimek, Ph.D.

Hlavním cílem cesty bylo navázání spolupráce a bádání v archivu *Médiathèque du Père Castor*, což je veřejná knihovna a archiv zaměřený na dokumentaci dětské literatury a pedagogické činnosti významného francouzského pedagoga Paula Fauchera a jeho následovníků (Faucher byl propagátorem nových výchovných směrů, mj. i ekologické výchovy). Pedagogická práce Paula Fauchera byla ovlivněna i českým pedagogem Františkem Bakuleho. Množství materiálů týkajících se Bakulovy pedagogické práce tvoří samostatnou část tohoto archivu (tzv. český archiv). Jelikož jeho pozůstalost je uložena v NPMK, je důležité navázat kontakt s francouzským archivem a zjistit, jaké materiály se v jejich fondech nacházejí. Ředitelka R. Sterckeman má zájem o spolupráci s NPMK a archivní fondy nabízí pracovníkům NPMK k využití. Vzhledem k množství materiálu by bylo vhodné uskutečnit v budoucnu další výzkumné cesty.

18. – 20. 10. 2023 Naarden (Nizozemsko) účastník PhDr. Markéta Pánková, Mgr. et Mgr. Elżbieta Justyna Baron, Petr Šolar

Pracovníci NPMK se účastnili slavnostního zahájení výstavy Miroslava Huptycha *Labyrint Komenského a Huptycha*. Výstava Miroslava Huptycha *Het labyrint van Comenius & Huptych / Labyrint Komenského a Huptych* je tvořena grafickými listy, které jsou jeho interpretací Komenského díla. Dále probíhalo jednání o spolupráci ve věci vzájemného zapůjčování výstav a o plánovaném ocenění M. Pánkové ze strany *Stichting Comenius Museum Naarden* (6. 4. 2024 během Comenius Day).

8. – 10. 11. 2022 Mannheim (SRN) účastník PhDr. Markéta Pánková, Petr Šolar

PhDr. Pánková vystoupila s příspěvkem *The Exceptional Role of the Czech Pedagogical Museum in the Past and Present* na mezinárodní konferenci *Comenius, Comeniologie, Comeniusforschung*. Dále proběhlo jednání s předsedou *Deutsche Comenius Gesellschaft* (DCG) prof. Dr. Andreasem Lischewskim ohledně vědecké knihovny Komenského v Alanus University of Arts and Social Sciences a výměny vědeckých periodik. Knihovně J. A. Komenského, kterou vybudoval současný předseda Německé komeniologické společnosti prof. Dr. Andreas Lischewski na Alanus Hochschule, předala PhDr. M. Pánková komeniologické knihy NPMK.

8 Rozbor hospodaření

NPMK v roce 2023 hospodařilo pouze z prostředků poskytnutých zřizovatelem a s vlastními fondy. Všechny peněžní fondy organizace jsou kryté peněžními prostředky na účtech vedených u České národní banky. Hospodaření s peněžními fondy bylo v souladu s platnou legislativou a interními předpisy organizace a jejich využití bylo efektivní, účelné a hospodárné. V roce 2023 NPMK vykazuje kladný hospodářský výsledek ve výši **988 577,75 Kč**.

Tabulky č. 2. a 2.1 – SUMÁŘ

Náklady

Celková částka nákladů **49 259 250,12 Kč** zahrnuje:

1. Platy, OON, odvody, náhrady mzdy, FKSP v celkové výši **35 069 495,00 Kč**. **Zůstatek fondu odměn k 31. 12. 2023 činí 74,88 Kč**. Mzdové prostředky v kmenové činnosti byly zcela vyčerpány. Posíleny byly zapojením fondu odměn ve výši **528 400,00 Kč** a OON v kmenové činnosti byly posíleny zapojením rezervního fondu ve výši **57 883,00 Kč**.

- Platy	24 789 502,00 Kč
- OON	1 131 723,00 Kč
- Náhrady mzdy	330 093,00 Kč
- Zákonné odvody z mezd	8 315 785,00 Kč
- Příděl do FKSP	502 392,00 Kč

Limit počtu zaměstnanců:

Kmenová činnost: 48,24

Projekty: 1,80

Celkem: 50,04

Průměrný plat: 42 160,00 Kč

2. Ostatní náklady **14 189 755,12 Kč** tvoří:

- Odpisy majetku	2 472 896,07 Kč
- Akvizice knih a časopisů (vč. zahraničních) pro PK	517 087,13 Kč
- Nájemné a služby za depozitář v Počernicích	1 017 001,00 Kč
- Energie (elektřina, plyn, vodné a stočné) ⁶	2 121 787,62 Kč
- Služby (telefony vč. mobilních, internet, poštovné, reklama, inzerce, právník, grafik, pravidelné aktualizace účetního, mzdového, spisového software, odvoz odpadu, úklid) ⁷	4 599 534,50 Kč

⁶ Nezahrnuje náklady na energie za depozitář v Horních Počernicích.

⁷ Nezahrnuje nájemné za depozitář.

- Spotřeba materiálu (kancelářské potřeby, tonery do tiskáren, aj.) ⁸	679 767,29 Kč
- Náklady na prodané zboží	266 311,73 Kč
- Náklady na opravy udržování (majetku, vozidel, budov)	622 315,32 Kč
- Cestovné (tuzemské i zahraniční pracovní cesty)	184 497,92 Kč
- Náklady na reprezentaci ⁹	1 117 132,53 Kč
- Náklady na dlouhodobý drobný hmotný majetek (majetek s pořizovací cenou od 3000 Kč do 40 000 Kč)	267 771,20 Kč
- Kurzové ztráty	4 368,94 Kč
- Dálniční poplatky, kolky, odvod za neplnění podílu ZTP	149 588,00 Kč
- Pokuty a penále	50,00 Kč
- Pojištění (majetek, vozidla)	103 852,00 Kč
- Ostatní finanční náklady	232,32 Kč
- Sociální pojištění	103 421,00 Kč
- Zákonné sociální náklady (školení zaměstnanců, lékařské prohlídky, ochranné prostředky a pomůcky, antigenní testy, stravenky)	526 204,31 Kč
- Náklady z vyřazených pohledávek	99 931,00 Kč
- Změna stavu zásob vlastní výroby	- 14 470,00 Kč

Výnosy

Celková částka výnosů **50 247 827,00 Kč** zahrnuje:

1. Tržby 850 807,93 Kč:	
- Vstupné	553 90,00 Kč
- Čtenářské poplatky	159 850,00 Kč
- Rešerše	18 100,00 Kč
- Další služby návštěvníkům a čtenářům (poplatky za semináře, zápůjčky aj.)	104 462,93 Kč
- Výnosy z pronájmu	104 000,00 Kč
- Výnosy z prodaného zboží	359 174,35 Kč
- Výnosy z prodeje vlastních výrobků	14 465,00 Kč
2. Ostatní finanční výnosy 47 645,50 Kč:	
- Kurzové rozdíly	46,24 Kč
- Ostatní finanční výnosy	15 006,07 Kč
- Přebytky na zásobách ¹⁰	16 671,60 Kč
- Dobropisy	9742,09 Kč
- Mimořádné finanční výnosy ¹¹	20 485,00 Kč
- Bezúplatné nabytí (antigen. testy MŠMT)	694,50 Kč
3. Fondy 1 082 427,60 Kč:	
- Rezervní fond	292 267,27 Kč
- Fond reprodukce majetku	740 520,82 Kč
- Fond odměn	528 400,00 Kč

⁸ Položka nezahrnuje náklady za akvizici knih a časopisů pro PK.

⁹ Položka zahrnuje náklady na občerstvení, a dále publikace a jiné materiály použité na propagaci NPMK.

¹⁰ Zjištěno při inventarizaci, podrobnosti v inventarizační zprávě.

¹¹ Vratka od Finančního úřadu a přeplatek pojistného.

4. Příspěvek na provoz od zřizovatele **47 310 012,00 Kč**
 - Příspěvek na provoz

47 310 012,00 Kč

Schválený rozpočet na rok 2023

1. Schválený rozpočet:			
Č. j. MSMT – 33648/2022-4	ze dne: 9.1.2023		43 233 389,00 Kč
Kmenová činnost			43 233 389,00 Kč
2. Úprava rozpočtu:			
Č. j.: MSMT – 4082/2023-1	ze dne: 9.3.2023		2 426 284,00 Kč
- v tom:			
Rezortní projekty: 1. etapa			
Záchrana starých tisků		75% ze 180 000 Kč	135 000,00 Kč
Nezapomenutí učitelé		75% ze 205 000 Kč	153 750,00 Kč
Retrokonverze fondu PK 2321		75% ze 492 395 Kč	369 296,50 Kč
Zpřístupnění archivu P. Pittra		75% ze 705 983 Kč	529 487,50 Kč
Účelové úkoly:			
Publikace Vzácné školní obrazy - Dějepis			130 000,00 Kč
Digitalizace knihovního fondu		75% ze 335 000 Kč	251 250,00 Kč
Připojení k CzechElib			230 000,00 Kč
Digitalizace školních filmů			70 000,00 Kč
Učitelé a pravěk - sborník			50 000,00 Kč
Den v pravěku			20 000,00 Kč
Výstava - Cesta kolem světa		75% ze 650 000 Kč	487 500,00 Kč
Historia scholastica - mezinárodní časopis		Hrazeno z RF	-
3. Úprava rozpočtu:			
Č. j.: MSMT - 4082/2023-4	ze dne: 22.5.2023		325 231,00 Kč
- v tom:			
Příspěvek ICOM			15 231,00 Kč
Mezinárodní konference - Dítě v nouzi a naději			310 000,00 Kč
4. Úprava rozpočtu:			
Č. j.: MSMT - 4082/2023-7	ze dne: 21.9.2023		1 325 108,00 Kč
- v tom:			
Změna zapojení RF do OON		Hrazeno z RF	-
Rezortní projekty 2. etapa			
Záchrana starých tisků		25% ze 180 000 Kč	45 000,00 Kč
Nezapomenutí učitelé		25% ze 205 000 Kč	51 250,00 Kč
Retrokonverze fondu PK 2321		25% ze 492 395 Kč	123 098,50 Kč
Zpřístupnění archivu P. Pittra		25% ze 705 983 Kč	176 495,50 Kč
Platové inventury			683 014,00 Kč
Digitalizace knihovního fondu PK		25% ze 335 000 Kč	83 750,00 Kč
Výstava - Cesta kolem světa		25% ze 650 000 Kč	162 500,00 Kč

Tabulka č. 2.1.1 Kmenová činnost

V roce 2023 NPMK plnilo úkoly v hlavních oblastech kmenové činnosti, zejména v péči o sbírky a knižní fond. Činnost NPMK v roce 2023 navázala v celé škále aktivit na

období předcházející pandemii nemoci covid-19, a to zejména v oblasti mezinárodní spolupráce, prezentační (výstavy, edukační programy apod.) i odborně vědecké (pořádání vědeckých konferencí, přednášek apod.).

Tabulka č. 2.1.2 Rezortní projekty

1. Retrokonverze fondu PK

V r. 2023 bylo zpracováno 7572 dokumentů, což znamená oproti předchozímu roku nárůst o 126 titulů.

Přidělené finanční prostředky	492 395,00 Kč
Vyčerpáno	450 126,00 Kč
Zůstatek	42 269,00 Kč

Důvod nedočerpání finančních prostředků:

Nedočerpaná částka je složena ze zůstatku limitu na platy ve výši 31 096,00 Kč a souvisejících odvodů. Tento zůstatek vznikl na základě časté nemocnosti pracovníků projektu (nasčítáno cca 50 kalendářních dnů). Dále zbylo 40,00 Kč z OON – kalkulovanou částku nelze přesně pokrýt při hodinové sazbě DPP. Vzniklá rezerva byla částečně použita na krytí chybějících finančních prostředků v jiném projektu (jak bylo během roku avizováno) – Zpřístupnění archivu APP.

2. Zpřístupnění archivu Přemysla Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu

Do konce roku 2023 bylo založeno v databázi APP celkově 9887 záznamů (v Kartotéce dětí 6956 záznamů a v APP 2931 záznamů).

Přidělené finanční prostředky	705 983,00 Kč
Vyčerpáno	729 962,00 Kč
Překročení (mzdové prostředky)	- 23 979,00 Kč

Zdůvodnění překročení finančních prostředků:

Překročení vzniklo z důvodu platového postupu v červnu 2023 a rozšířením úvazku pracovníka ve vyšší platové třídě. Chybějící částka byla dokryta z prostředků na projekt Retrokonverze fondu PK, kde naopak finanční prostředky vyčerpány nebyly.

3. Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek

Finanční prostředky byly využity na nákup materiálu pro lepší uložení archivního materiálu a starých tisků (nekyselé obaly, na míru vyrobené krabice na staré tisky apod.) a na digitalizaci školních filmů (na digitalizaci byly použity i prostředky ze samostatného projektu Digitalizace).

Přidělené finanční prostředky byly čerpány ve výši 100 %	180 000,00 Kč
Celkové náklady projektu v roce 2023	180 000,00 Kč

4. (Ne)zapomenutí učitelé

Přidělené finanční prostředky	205 000,00 Kč
Celkové náklady projektu v roce 2021	204 998,67 Kč
Nedočerpané prostředky	1,33 Kč

Rezortní projekty - skutečnost		v Kč						
Název programu	Běžné výdaje celkem	v tom				Výnosy (RF)	Počet zaměstnanců	
		Mzdové prostředky	v tom		FKSP			OBV
			Platy	OON	Odvody			
Retrokonverze fondu PK	450 126,00	337 196,00	237 236,00	99 960,00	80 185,00	4 745,00	28 000,00	0,80
Zpřístupnění archivu PP	729 962,00	574 674,00	433 774,00	140 900,00	146 613,00	8 675,00	0,00	1,00
Záchrana starých tisků	180 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	180 000,00	
Zapomenutí učitelé	204 998,67	115 000,00		115 000,00			89 998,67	
Celkem	1 565 086,67	1 026 870,00	671 010,00	355 860,00	226 798,00	13 420,00	297 998,67	1,80
								0,00

Tabulka č. 2.1.3 Publikace Vzácne školní obrazy Dějepis

Přidělené finanční prostředky	130 000,00
Kč	
Náklady na tisk činily	70 045,00
Kč	
Zůstatek	59 955,00 Kč

Zdůvodnění nedočerpání finančních prostředků:

Vydání 4 dílů cyklu *Vzácne školní obrazy* je smluvně zajištěno. Vydání bylo vysoutěženo na Národním elektronickém nástroji. V době přípravy rozpočtu na rok 2023 ještě nebyla soutěž ukončena a nabídková cena tedy nebyla NPMK známa. Při plánování rozpočtu NPMK vycházelo z cen předchozích vydání.

Tabulka č. 2.1.4 Mimořádné akce pro veřejnost – 2 x den v Pravěku

Vzhledem k velkému úspěchu výstavy i doprovodných akcí, se akce uskutečnily 3 + derniéra výstavy:

Mamuti v muzeu II.

18. 2. 2023

Mamuti v muzeu III.

2. 6. 2023

Mamuti v muzeu IV. – Mezinárodní den archeologie

21. 10. 2023

Pravěk, k tabuli! Jak si pračlověk cestu do škol našel

Derniéra výstavy

24. 10. 2023

Přidělené finanční prostředky byly čerpány ve výši 100 % **20 000,00 Kč**

Tabulka č. 2.1.5 Učitelé a archeologie – sborník

LINDA, Jaromír a HALÍŘOVÁ, Martina (eds.). *Učitelé a archeologie*. Vydání první. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2023. 294 stran. ISBN 978-80-86935-62-1.

Kolektivní monografie *Učitelé a archeologie* reflektuje skutečnost, že asi třetina archeologů u nás byla svým povoláním učiteli na nejrůznějších typech škol. Jednotlivé příspěvky předních českých archeologů a historiků mapují propojení školy a archeologie (pomoc žáků a studentů při archeologických objevech, vytváření školních archeologických sbírek, využití těchto výzkumů a sbírek ve výuce a vůbec zapojení školy do archeologie), činnost archeologických kroužků či středisek experimentální archeologie. Zvláštní blok je věnován učiteli, spisovateli a archeologovi Eduardu Štorchovi.

Sborník měl být původně vydán pouze elektronicky, ale vzhledem k mimořádnému zájmu o toto téma byl vydán i v tištěné podobě.

Přidělené finanční prostředky byly čerpány ve výši 100 % **50 000,00 Kč**

Tabulka č. 2.1.6 Výstava Cesta kolem světa za 45 minut. Za obzory školního zeměpisu a dějepisu.

Doba konání: 1. 12. 2023 – 31. 10. 2024.

Přidělené finanční prostředky byly čerpány ve výši 100 % **650 000,00 Kč**

NPMK v roce 2023 realizovalo ještě výstavu:

Učíme se spolu, ale jinak. Vzdělávání dětí s handicapem ve 20. století.

Výstava se nachází v předsálí společenského sálu a je přístupná na vyžádání.

Doba konání 19. 6. 2023 – 31. 12. 2024

Tabulka č. 2.1.7 Neobsazeno

Tabulka č. 2.1.8 Digitalizace školních filmů

V roce 2023 bylo zdigitalizováno 101 filmů.

Přidělené finanční prostředky	70 000,00 Kč
Z rezervního fondu bylo čerpáno	31 176,27 Kč
Celkové náklady projektu	101 176,27 Kč

Tabulka č. 2.1.9 Mezinárodní časopis Historia scholastica

Mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělání

Tisk časopisu je ze 100% hrazen z rezervního fondu NPMK.

Celkové náklady na vydání časopisu v roce 2023 **16 615,00 Kč**

Tabulka č. 2.1.10 Mezinárodní konference

V NPMK proběhly celkem 3 mezinárodní konference.

1. *Dítě v časech nouze a naděje. Překonávání válečných útrap, epidemií a sociálních, psychických i tělesných handicapů dětí a mládeže = A Child in Times of Need and in Hope. Overcoming the Distress of War, Epidemics, and Social, Psychological and Physical Handicaps in Children and Youths.*

Termín a místo konání: 19. 06. – 20. 06. 2023, NPMK, NPÚ

Konference se zúčastnilo celkem 94 účastníků. Pro velký zájem badatelů se konference uskutečnila nejen v prostorách NPMK, ale i Národního památkového ústavu.

Přidělené finanční prostředky byly čerpány ve výši 100 % **310 000,00 Kč**

2. Ve dnech 16. – 18. října *II. kongres českých polonistických studií.*
3. Ve dnech 14. 11. – 15. 11. 2023 *Univerzitní a školní knihovny ve východní a střední Evropě v předmoderním období. Formy – Vývoj – Využití = University and School Libraries in East Central Europe in the Pre-Modern Period. Forms of Appearance – Development – Usage.*

Tabulka č. 2.1.11 Příspěvek ICOM

Pro NPMK je členství prestižní záležitostí, zásadní spolupráce s českými a zahraničními obdobnými muzei. NPMK hradí každoročně členský příspěvek této organizaci ve výši 15 231,00 Kč.

Přidělené finanční prostředky byly vyčerpány ve výši 100 % **15 231,00 Kč**

Tabulka č. 2.1.12 Neobsazeno

Tabulka č. 2.1.13 CzechELib

Pokračování účasti v projektu CzechELib na základě Rámcové smlouvy uzavřené v červnu 2019 mezi Národní technickou knihovnou – centrální zadavatel (NTK) a NPMK.

Přidělené finanční prostředky byly čerpány ve výši 100 % 230 000,00 Kč

Tabulka č. 2.1.14 Digitalizace knihovního fondu Digitalizace knihovního fondu

Přidělené finanční prostředky byly čerpány ve výši 100 % 335 000,00 Kč

Tabulka č. 3 Přehled o závazcích a pohledávkách k 31. 12. 2023

Závazky:

Dlouhodobé (vč. závazků po splatnosti)	0,00 Kč
Krátkodobé	5 147 138,92 Kč
Přijaté faktury	465 752,68 Kč
Zaměstnanci (mzdy za prosinec 2022)	2 000 836,00 Kč
Sociální zabezpečení	741 277,00 Kč
Zdravotní pojištění	325 994,00 Kč
Ostatní daně	336 974,00 Kč
Výdaje příštích období	97 505,24 Kč
Dohadné účty pasivní (dohadné položky na plyn, vodu, elektrickou energii, aj.)	1 178 800,00 Kč

Pohledávky:

Dlouhodobé (jistina – nájem za depozitář v Horních Počernicích)	39 235,00 Kč
- po splatnosti	0,00 Kč
Krátkodobé	1 156 155,08 Kč
Odběratelé	34 599,00 Kč
Krátkodobé poskytnuté zálohy (voda, elektřina, plyn)	1 021 735,20 Kč
Náklady příštích období (předplatné, licence software, pojištění automobilů)	61 359,88 Kč
Příjmy příštích období (čas. rozlišení – komisioní prodej, vstupné)	32 350,00 Kč
Jiné pohledávky z hlavní činnosti	6 111,00 Kč

Tabulka č. 4 Přehled o čerpání účelových prostředků

Retrokonverze fondu PK	
Obdržené finanční prostředky	492 395,00 Kč
Čerpáno ve výši	450 126,00 Kč
Zůstatek mzdových prostředků	42 269,00 Kč
Celkové náklady	450 126,00 Kč

Zpřístupnění archivu PP

Obdržené finanční prostředky	705 983,00 Kč
Čerpáno ve výši 100%	705 983,00 Kč
Ze zbývajících mzdových prostředků rezortních projektů čerpáno	23 979,00 Kč
Celkové náklady	729 962,00 Kč

Záchrana starých tisků

Obdržené finanční prostředky	180 000,00 Kč
Čerpáno ve výši 100 %	180 000,00 Kč
Celkové náklady	180 000,00 Kč

Historická paměť „zapomenutého“ učitelstva“ = Učitelé a školy v historické paměti

Obdržené finanční prostředky	205 000,00 Kč
Čerpáno ve výši	204 998,67 Kč
Zůstatek OBV	1,33 Kč
Celkové náklady	204 998,67 Kč

Publikace Vzácné školní obrazy Dějepis

Obdržené finanční prostředky	130 000,00 Kč
Čerpáno ve výši	70 045,00 Kč
Zůstatek	59 955,00 Kč
Celkové náklady	70 045,00 Kč

Mimořádné akce pro veřejnost – dny v Pravěku

Obdržené finanční prostředky	20 000,00 Kč
Čerpáno ve výši	20 000,00 Kč
Celkové náklady	20 000,00 Kč

Učitelé a archeologie – sborník

Obdržené finanční prostředky	50 000,00 Kč
Čerpáno ve výši	50 000,00 Kč
Celkové náklady	50 000,00 Kč

Výstava Cesta kolem světa za 45 minut

Obdržené finanční prostředky	650 000,00 Kč
Čerpáno ve výši 100%	650 000,00 Kč
Celkové náklady	650 000,00 Kč

Digitalizace školních filmů

Obdržené finanční prostředky	70 000,00 Kč
Čerpáno ve výši 100 %	70 000,00 Kč
Zapojení RF	31 176,27 Kč
Celkové náklady	101 176,27 Kč

Mezinárodní konference 2023

Obdržené finanční prostředky	310 000,00 Kč
------------------------------	---------------

Čerpáno ve výši	310 000,00 Kč
Celkové náklady	310 000,00 Kč

Příspěvek ICOM

Čerpáno ve výši 100 %	15 231,00 Kč
-----------------------	--------------

Připojení k projektu CzechELib

Obdržené finanční prostředky	230 000,00 Kč
Čerpáno ve výši	230 000,00 Kč
Celkové náklady	230 000,00 Kč

Digitalizace fondu PK

Obdržené finanční prostředky	335 000,00 Kč
Čerpáno ve výši 100 %	334 980,00 Kč
Zůstatek	20,00 Kč
Celkové náklady	334 980,00 Kč

Tabulka č. 5 Čerpání účelových prostředků EU – negativní

Tabulka č. 6 Peněžní fondy

Fond odměn

Je tvořen z přídělu ze zlepšeného hospodářského výsledku organizace. Počáteční stav fondu k 1. 1. 2023 byl **0,34 Kč**. Ze zlepšeného hospodářského výsledku za rok 2022 bylo do fondu v souladu s pokynem MŠMT č. j. MSMT – 11973/2023-5 přiděleno **528 474,54 Kč**.

Počáteční stav k 1. 1. 2023	0,34 Kč
Příděl ze zlepšeného HV	528 474,54 Kč
Čerpáno	528 400,00 Kč
Zůstatek k 31. 12. 2022	74,88 Kč

Fond kulturních a sociálních potřeb

Je tvořen ve výši 2 % přídělu z mezd. Hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb je v organizaci upraveno interní směrnicí Zásady pro používání FKSP, která je každoročně aktualizována.

	Účet ČNB	Fond
Počáteční stav k 1. 1. 2023	254 540,62 Kč	385 696,62 Kč
Příděl 2 % z mezd		502 392,00 Kč
Čerpáno		506 350,00 Kč
Zůstatek k 31. 12. 2022	230 266,62 Kč	381 738,62 Kč

Použití FKSP v roce 2023 bylo v souladu se Zásadami pro používání FKSP č. j.: NPMK-274/2022 a NPMK- 029/2023:

Stravování zaměstnanců	487 800,00 Kč
Peněžní dary k výročí zaměstnanců	16 000,00 Kč
Ostatní	2550,00 Kč
Celkem	506 350,00 Kč

Zdůvodnění rozdílu mezi konečným zůstatkem peněžních prostředků a fondem ve výši 151 472,00 Kč: peněžní prostředky byly převedeny až v lednu 2023. (Stejná situace byla i u počátečních stavů).

Rezervní fond

Je tvořen z přidělu zlepšeného hospodářského výsledku organizace. Počáteční stav fondu k 1. 1. 2023 byl 1 903 968,97 Kč. Ze zlepšeného hospodářského výsledku za rok 2022 bylo do fondu v souladu s pokynem MŠMT č. j.: MSMT–11973/2023-5 přiděleno 528 474,54 Kč.

V roce 2023 bylo čerpáno 292 267,27 Kč.

Zapojení RF do hospodaření organizace bylo rozpočtováno v celkové výši **777 927,00 Kč** (viz Rozpis závazných a orientačních ukazatelů na rok 2023 č. j.: MSMT- 408/2023-1).

Zapojení RF do kmenové činnosti a účelových úkolů – skutečnost v Kč:

Kmenová činnost	244 426,00
Sankce	50,00
Časopis Historia scholastica	16 615,00
Digitalizace školních filmů	31 176,27
Celkem	292 267,27

	Účet ČNB	Fond
Počáteční stav k 1. 1. 2023	1 703 968,97 Kč	1 903 968,97 Kč
Příděl ze zlepšeného HV		528 474,54 Kč
Čerpáno		292 267,27 Kč
Zůstatek k 31. 12. 2023	2 195 633,24 Kč	2 140 176,24 Kč

Zdůvodnění rozdílu mezi konečným zůstatkem peněžních prostředků a fondem ve výši 55 457,00 Kč:

Částka 57 883,00 Kč schválené čerpání RF na posílení OON) – finanční převod z RF na BÚ v lednu 2024.

Částka 7 259,00 Kč náklady na časopis *Historia scholastica*. Finanční převod z BÚ na RF v lednu 2024.

Částka 9 685,00 přefakturované náklady časopisu *Historia scholastica*. Finanční převod z BÚ na RF v lednu 2024.

Fond reprodukce majetku

Je tvořen z odpisů dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku organizace. Fond reprodukce majetku byl čerpán v souladu se schváleným plánem čerpání na rok 2023 včetně jeho aktualizací č. j.: MSMT-4109/2023-2.

Čerpání FRM – skutečnost v Kč

Opravy a udržování	567 920,82
Sbirkové předměty	457 786,00
Vitríny	172 600,00
Stolové vitriny	64 318,00
Server Dell PowerEdge R740	312 615,60
Interaktivní displej	228 193,90
Celkem	1 803 434,32

	Účet ČNB	Fond
Počáteční stav k 1. 1. 2023	8 140 803,37 Kč	8 029 080,47 Kč
Odpisy DNM a DHM		2 472 896,07 Kč
Čerpáno		1 803 434,32 Kč
Zůstatek k 31. 12. 2023	8 717 291,22 Kč	8 698 542,22 Kč

Zdůvodnění rozdílu mezi konečným zůstatkem peněžních prostředků a fondem ve výši **18 749,00 Kč**:

Neuhrazená faktura (úhrada v roce 2024)	17 450,00 Kč
Nákup sbirkového předmětu v hotovosti	1 299,00 Kč
Celkem	18 749,00 Kč

Závěr:

Všechny peněžní fondy organizace jsou kryté peněžními prostředky na účtech vedených u České národní banky.

Hospodaření s peněžními fondy bylo v souladu s platnou legislativou a interními předpisy organizace a jejich využití bylo efektivní, účelné a hospodárné.

Tabulka č. 7 Přehled o použití prostředků z mimorozpočtových zdrojů

NPMK v roce 2023 hospodařilo pouze z prostředků poskytnutých zřizovatelem a s vlastními fondy (viz předchozí odstavec).

Tabulka č. 8 Hospodářský výsledek a návrh přidělu do peněžních fondů

NPMK v roce 2023 vykazuje kladný hospodářský výsledek ve výši **988 577,75 Kč**.

Hospodářský výsledek tvoří:

Nedočerpané finanční prostředky z účelových úkolů:

Projekty	18 291,33 Kč
Vzácné školní obrazy – Dějepis	59 955,00 Kč
Digitalizace knihovního fondu	20,00 Kč
Celkem	78 266,33 Kč

Tržby organizace **910 311,42 Kč**

Část tržeb organizace byla zapojena do hospodaření organizace v průběhu roku 2023.

Dále navrhuje rozdělit z nerozděleného HV minulého období částku 278 724,91 Kč

Jedná se o část HV roku 2021, který nebyl krytý finančními prostředky. Důvodem byla úhrada faktur za publikace, které účetní jednotka v roce 2021 vydala. **Část těchto publikací byla v roce 2023 prodána.**

Celková částka k rozdělení **1 267 302,66 Kč**

Zlepšený hospodářský výsledek navrhuje převést do:

rezervního fondu **1 013 842,13 Kč**
688 422,66 Kč

fondu odměn **253 460,00 Kč**

Majetek

Majetek vedený v účetní evidenci NPMK byl plně využíván k plnění úkolů v souladu s *Plánem činnosti* pro rok 2023. V roce 2023 nebyl realizován žádný prodej majetku NPMK.

NPMK je příslušné hospodařit s budovami a pozemky na těchto adresách:

- Valdštejská 18, 20, Praha 1 (sídlo NPMK)
- Jeruzalémská 12, Praha 1 (sídlo PK)

V roce 2023 nebyly realizovány žádné převody vlastnictví k nemovitostem.

Inventarizace

Inventarizace majetku, závazků a zásob byla provedena na příkaz Ing. M. Tatýrkové, pověřené řízením NPMK, ke dni 31. 12. 2023 v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou 270/2010 Sb. o inventarizaci majetku a závazků, ve znění pozdějších předpisů. Inventarizace byla zahájena 23. 10. 2023 a ukončena 23. 2. 2024.

Ing. Michaelou Tatýrkovou, pověřenou řízením NPMK byly ustanoveny následující komise:

- hlavní inventarizační komise
- dílčí inventarizační komise
- likvidační komise
- škodní komise

Inventury proběhly dle plánu ve všech odděleních NPMK a termíny byly dodrženy. Přemístěný dlouhodobý majetek byl převeden do správné místnosti, nenalezené majetky byly v průběhu inventarizace postupně dohledány a vyřešeny. Zjištěný nefunkční majetek byl navržen na vyřazení. Tento nefunkční majetek, který byl navržen na vyřazení a schválen likvidační komisí, bude vyřazen a ekologicky zlikvidován v termínu do 31. 5. 2024.

Seznam zkratk

AD	server AD (Active Directory) – zajišťuje autentizaci a autorizaci uživatelů, počítačů i další služby
AKS	automatizovaný knihovnický systém
ANL	databáze českých článků v Národní knihovně ČR
CASLIN	souborný katalog ČR
CCTV	Closed-circuit television, uzavřený televizní okruh („kamerový systém“)
CES	Centrální evidence sbírek
CŠK	Centrum pro školní knihovny
ČIS	Česká informační společnost
DCG	Deutsche Comenius Gesellschaft
DHCP	Dynamic Host Configuration Protocol
DNS	Domain Name System
EZS	Elektronický zabezpečovací systém
FF	Filozofická fakulta
GDPR	Obecné nařízení o ochraně osobních údajů (General Data Protection Regulation)
IBBY	Mezinárodní sdružení pro dětskou knihu (International Board on Books for Young People)
ICT	informační a komunikační technologie
KOSABI	Kooperační systém článkové bibliografie
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
MaR	měření a regulace
MK	Ministerstvo kultury
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NPMK	Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OA	obchodní akademie
OAZF	oddělení akvizice a zpracování fondu
OMEP	L'Organisation Mondiale pour l'Éducation Préscolaire (Světová organizace pro předškolní výchovu)
OÚ	obecní úřad
PBD	pedagogická bibliografická databáze
PK	Pedagogická knihovna J. A. Komenského
PSSČ	Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost
r.	roce / roku
RDA	Resource Description and Access (Popis zdrojů a přístup) – nová katalogizační pravidla
SDRUK	Sdružení knihoven ČR
SKIP	Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR
SKC	Souborný katalog NK ČR
SPŠ	střední průmyslová škola
SŠ	střední škola
SW	software
SZŠ	střední zdravotnická škola
TUL	Technická univerzita v Liberci

UAM	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
UJEP	Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
UK	Univerzita Karlova
VISK	Veřejné informační služby knihoven – program Ministerstva kultury
VOŠ	vyšší odborná škola
VOŠZ	vyšší odborná škola zdravotnická
VŠ	vysoká škola
z. s.	zapsaný spolek
ZŠ	základní škola

Přílohy